

Élőkönyvtár, amelyben Mi vagyunk az Élő Könyvek

- Az Élőkönyv módszer alkalmazási
lehetőségei a kulturális mediáció
területén**

TARTALOM

BEVEZETÉS.....	3
1. AZ ÉLŐKÖNYVTÁR TÖRTÉNETE.....	5
1.1 AZ ÖTLETTŐL AZ ELSŐ MEGVALÓSÍTÁSIG	5
1.2 AZ ÉLŐKÖNYVTÁR VILÁGKÖRÜLI ÚTJA	8
1.3 HAZAI RENDEZVÉNYEK	10
2. AZ ÉLŐKÖNYVTÁR ÉS A KULTURÁLIS MEDIÁCIÓ	11
2.1 KULTÚRA ÉS MEDIÁCIÓ	11
2.2 A KULTURÁLIS MEDIÁCIÓ.....	13
2.2.1 INTRAKULTURÁLIS MEDIÁCIÓ	14
2.2.2 INTERKULTURÁLIS MEDIÁCIÓ.....	14
2.3 ÉLŐKÖNYVTÁR - MINT KULTURÁLIS MEDIÁCIÓS MÓDSZER	15
3. A MÓDSZER LÉLEKTANI HATÁSAI.....	17
4. ÉLŐKÖNYV MÓDSZER - A KUTATÁS	20
4.1 A HAGYOMÁNYOS ÉLŐKÖNYVTÁR ÉS AZ ÉLŐKÖNYV MÓDSZER KÖZÖTTI HASONLÓSÁGOK, KÜLÖNBSEGEK	21
4.2 KUTATÁSI HIPOTÉZIS.....	22
4.3 A VIZSGÁLT CÉLCSOPORT.....	23
4.4 A KUTATÁS HELYSZÍNE	24
4.5 A KUTATÁS MÓDSZEREI	25
4.5.1 ELŐFELMÉRÉS	25
4.5.2 TEMATIKUS ALKALMAK	26
4.5.3 RENDSZERESSÉG	26
4.5.4 ETIKAI KÓDEX.....	27
4.5.5 A „FORRÓ SZÉK” TECHNIKA.....	29
4.5.6 „TÜKÖR-KÉRDŐÍV”	29
4.6 REKLÁMMARKETING ÉS ONLINE ELÉRHETŐSÉG.....	31
4.7 A KONKRÉT VIZSGÁLAT	34
4.7.1 A PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MENETE.....	34
4.7.2 PROGRAMSOROZATUNK	35
4.8 A KAPOTT ADATOK ELEMZÉSE, ÉRTELMEZÉSE	39
5. A PROGRAM JÖVŐJE	55
ÖSSZEGZÉS.....	57
BIBLIO – ÉS WEBOGRÁFIA.....	58
MELLÉKLETEK.....	61
ABSTRACT.....	96

„ A lélek olyan, mint egy tiszta lap, melyet a világ ír tele, vagy inkább mint egy üres kancsó, melyet a világ tölt meg színes boraival. S ha nincs két egyforma lélek, vagyis ha minden embernek külön egyénisége van, az egyrészt azon alapul, hogy nincs kettő, aki ugyanazt a világot látná, másrészt, hogy nincs kettő, aki ugyanúgy látná a világot. ”
/ Babits Mihály /

BEVEZETÉS

Másodéves, kulturális mediáció mesterszakos hallgatóként fontosnak tartom, hogy a szakmában új, progresszív, formabontó módszereket alkalmazzunk céljaink elérésére. Személyes célom az, hogy munkámmal elősegítsem az emberek és közösségek egymás közötti párbeszédét, hogy az egyre nagyobb teret kapó elidegenedést visszaszorítsuk, és a kultúráközvetítés eszközeivel, mediációs módszerekkel rávezessük az embereket egymás elfogadásának fontosságára. Arra, hogy eligazodjanak a másság útvesztőiben és ne ítélgjenek el másokat előre, anélkül, hogy megismernék annak belső értékeit. A témaválasztásom is ennek megfelelő.

Egy külföldi példa alapján, a Living Library formabontó ötletét felhasználva és azt továbbgondolva konzulenseimmel közösen alakítottunk egy kutatócsoportot, annak érdekében, hogy a kulturális mediáció újszerű alkalmazási lehetőségeként, módszerként értelmezve az Élőkönyvtár projektet kutatást végezzünk, és megvalósítsuk újító elképzeléseinket.¹ A kutatás alapötlete egyik konzulensemnek köszönhető, aki a programmal külföldön megismerkedve és később a multikulturális közösségekben „szelíd” konfliktuskezelési módszerként több éven keresztül használva azt, újragondolta a programban rejlő lehetőségeket. Ezért mi nem az eredetileg extrém másság felé fordultunk, hanem a - minden emberben meglévő - pozitív másság előtérbe helyezését tartottuk fontosnak. Ehhez alakítottuk ki programtervünket, hipotéziseinket és gyakorlatunk továbbfejlesztésének hosszú távra tervezett jövőképét.

A külföldön Living Library-nek Human Library-nek, hazánkban Élő Könyvtáraknak, vagy Élőkönyvtárnak² nevezett programokon eddig szinte mindig az egyértelmű, látható, a szubkulturális jellemző jegyek alapján, a társadalom legtöbb csoportjának külső megjelenésétől, szokásaitól látványosan elkülönülő másságra, a deviáns, negatív értelmű másságra építve használták a programot. Azonban a másság nem pusztán a nemzetiségi, etnikai hovatartozásból, a kulturális és nyelvi sajátosságokból adódhat. Hiszen minden ember más és más, megvan a saját identitása, a szocializáció során elsajátított, és az élet kacsringós útvesztőiben tovább fejlesztett, épített, át és átalakult érték és normarendszere, érdeklődési köre, szakmai kompetenciái.

¹ A kutatás honlapja, blogja: <<http://www.elokonyv.try.hu>>

² A későbbiek során én ezt, saját módszerünkre pedig az Élőkönyv módszer megnevezést használok

Azonban ez a sokszínűség adja az élet sóját, borsát, fűszerezi mindennapjainkat. Újragondolt ötletünkben – a kulturális mediáció szolgálatába állítva – az általunk felépített Élőkönyv program lehetőséget nyújt arra, hogy mediátorként „mi legyünk a híd”, aki megteremti az esélyt, hogy a legkülönbélebb, vagy éppen a „legátlagosabb” emberek leülhessenek, és ezen egyedi olvasás alatt beszélgethessenek életükről, megoszthassák tapasztalataikat a másikkal. Adjunk alkalmat – néha több nem is kell – hogy nyithassanak egymás felé, leülhessenek beszélgetni, ezáltal informális keretek között szerezzenek értékes, első kézből származó, hiteles információkat egymástól.

Elképzeléseinkre alapozva, a kutatási programot Szegeden, kifejezetten a Tudományegyetem jelenlegi, vagy akár már végzett hallgatóinak és oktatóinak körében végeztük el. Az előkészületek közel egy éve kezdődtek, a konkrét, aktív kutatói munka folyamán eddig 5 programot valósítottunk meg az egyetem falai között. Kutatási hipotéziseinket a hallgatói passzivitásra, az érdeklődés felkeltésének nehézkes voltára, a személyes megkeresés meggyőző erejére, a valódi könyvek olvasása során szerezhető emocionális élmények meghatározó erejével és fontosságával kapcsolatosan foglalmaztuk meg. Ezek részletes kifejtésére a kutatással kapcsolatos információknál kerül sor.

A dolgozatban az Élőkönyvtár történetének, hazai és külföldi gyakorlatának rövid áttekintése után bemutatásra kerülnek a módszer lélektani hatásai, majd a kulturális mediáció területén való alkalmazhatósága, ahol kifejtem, hogy miért lenne érdemes és fontos ezt a programot mediációs módszerként használni. A kutatással kapcsolatos információk fejezet módszereinket, a célcsoport kiválasztásának körülményeit, a kutatási eredményeket és a fejlesztési lehetőségeket vesszük számba. Végül a program továbbfejlesztéséről ejtek szót, bemutatva, hogy mely további szaktudományi területeken lehetne és lenne érdemes alkalmazni a módszert, kiaknázni a benne rejlő lehetőségek széles skáláját.

Az Élőkönyv kaput nyit bármely korosztály felé. A program lehetőséget ad arra, hogy megismerjük a másik ember másságát, színes egyéniségét, a világ ezer és ezer arcát és egyben a közös azonosságot, annak érdekében, hogy a kölcsönös tájékozatlanság ne hátráltassa a mindennapi kapcsolatainkat. Remélem, hogy e sorok olvasói hasznosnak ítélik meg újító elgondolásainkat.

1. AZ ÉLŐKÖNYVTÁR TÖRTÉNETE

Napjainkban az Élőkönyvtár rendezvények világméretű terjedésének lehetünk szemtanúi. A program egyszerű ötlete, könnyű megvalósíthatósága és közkedveltsége miatt egyre inkább terjed, újabb és újabb országokban jelenik meg szervezők. Többségében a közkönyvtárak a házigazdái ezeknek a rendezvényeknek, emellett civil szervezetek is felhasználják kiegészítő programlehetőségként a programot - leginkább különböző fesztiválokon. 2005-ben kiadásra került egy szervezői útmutató, ami irányvonalat ad a leendő szervezőknek.³ Azonban a módszer alkalmazása, a programok megvalósítása által mindenki saját elképzeléseinek, ötleteinek megfelelően fejlesztheti tovább az eredeti elgondolást. Ezért külföldön ma már találkozhatunk oktatási intézményekben, könyvvásárokon és egyéb helyeken a programmal (Breckland Book Festival⁴ - Egyesült Királyság, 2011; Nordic Week⁵ – Svédország, 2007; Get a Life Festival – Amerikai Egyesült Államok, 2012; Festival of Books - University of Arizona⁶ - Amerikai Egyesült Államok, 2012). De felmerül a kérdés, honnan származik az alapötlet?

1.1 Az ötlettől az első megvalósításig

Svédországban, Malmöben 1993-ra már 147 különböző nemzetiség élt egymás mellett (ez a szám mára 170-re növekedett⁷). Az együttélés azonban nem volt problémamentes, hiszen folyamatosan atrocitások történtek az országban, a kialakult konfliktusok pedig megmérgezték az emberek hétköznapijait is. A város könyvtárosai ezt látva és tapasztalva, egy addig még szokatlan, előzmény nélküli dolgot tettek az egymás iránti elfogadás elősegítése érdekében: meghírdették, majd meg is valósították az Élőkönyvtár programot.⁸ Az ötlet az volt, hogy embereket élő könyvekként bemutatva, a plénum elé tárva kölcsönzésre bocsássák, annak érdekében, hogy ezt a sokszínű közösséget összekovácsolják. Olyan embereket ültettek be a könyvtárba, akik felvállalták, hogy saját maguk által megszemélyesítve másságukat, szívesen beszélgetnek életükről, sorsukról, világnézetükről - azaz másságukról - idegenekkel,

³ ABERGEL - TITLEY - ROTHMUND - WOOTSCH: Nézz a borító mögé! Útmutató az Élő Könyvtár szervezői számára <<http://www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/Living%20library%20with%20coverHU.pdf>>

⁴ Breckland Book Festival <<http://brecklandbookfestival.com/>>

⁵ Beszámoló a Nordic Week eseményeiről <<http://www.norden.org/en/news-and-events/news/happy-norden-in-gothenburg>>

⁶ Az Arizonai Egyetem Human Library projectje is a mássággal kapcsolatos előítéletek megszüntetése ellen harcol. <<http://www.arizona.edu/features/human-library-asks-what%E2%80%99s-your-prejudice>>

⁷ Malmö város honlapja <<http://www.malmo.se/servicemeny/cityofmalmo.4.33aee30d103b8f15916800021923.html>>

⁸ A Svédországban és Malmöben élő muzulmánok, bevándorlók által okozott konfliktusok, valamint azok megoldására tett kísérlet <http://dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/11753/mightoncomdev_sept29_2010.pdf?sequence=2>

elhúzódva velük a könyvtár egy-egy sarkába. Az érdeklődőknek lehetőségük volt rá, hogy éppen úgy, mint egy rendes könyvet kikölcsönözzék őket, meghatározott időre, 45 percre, azonban a kölcsönzőnek természetesen éppúgy vigyáznia kellett arra, hogy a kiválasztott könyv ne sérüljön meg az olvasás során, mint az igazinál. Az Élő Könyvek választékában volt egy népszerű muzulmán imám, egy transzvesztita, két zenész és egy mentálisan sérült személy is. Az Élőkönyvek program célja az volt, hogy olyan emberek között generáljon párbeszédet, akiknek egyébként erre a beszélgetésre nem lenne lehetőségük, ezzel ráébressze őket arra, hogy azok az emberek is, akik különböző okok miatt sztereotípiáknak és előítéleteknek vannak kitéve – tulajdonképpen ugyanolyan emberek, mint ők, mint mi vagyunk, mindannyian.

Az Élőkönyvtár ötletének konkrét kidolgozása azonban a dán Ronni Abergelnek köszönhető, akinek 1993-ban egy este a nyílt utcán minden ok nélkül, — pusztán azért mert arab volt — megkéselték egy barátját. Ekkor többedmagával elhatározta: tesz valamit az erőszak visszaszorításáért. A brutális támadás után Koppenhágában, Dániában az öt fiatal (Dany Abergel, Asma Mouna, Christoffer Erichsen, Thomas Bertelsen és Ronni Abergel) "*Stop The Violence!*" azaz "*Állítsátok meg az erőszakot!*" névvel, önálló ifjúsági mozgalmat szervezett az erőszak megállításáért.⁹ Úgy gondolták, hogy a rasszizmus, az előítéletek alapja az információ hiánya¹⁰, vagyis az emberek félnek attól, ami ismeretlen, idegen számukra, ezért ha a rasszizmus miatti agresszió elkövetői és az azt elszenvedők leülnének beszélgetni egymással, akkor jobban megértenék egymást, és talán kevesebb lenne az erőszakos megnyilvánulás is. Néhány év múlva a szervezetnek már 30,000 tagja volt az országban.¹¹

A malmői ötletet a saját elképzeléseikhez igazítva, céljuk az volt, hogy minél szélesebb körű közönséget szólítsanak meg, és vigyék ki az erőszakmentesség gondolatát a nagyközönség elé. Ezért 2000-ben Észak-Európa legnagyobb, közel százezer embert megmozgató nyári ifjúsági zenei fesztiválján, a dán Roskilde Fesztiválon Leif Skov, a fesztivál igazgatója az aktivisták¹² szervezésével és a Roskilde Alapítvány anyagi támogatásával rendezték meg az első igazán nagyszabású Élőkönyvtár rendezvényt.¹³ 75 választható könyvet szerveztek be, hogy ezzel is

⁹ "Stop The Violence!" <<http://humanlibrary.org/the-history.html>>; A „living library” that opens minds –beszámoló Ronni Abergel erőszak elleni aktivista Living Library munkájáról (A továbbiakban LL) <<http://www.latimes.com/entertainment/la-caw-word-play16-2008nov16,0,6897538.story>>

¹⁰ SMITH - MACKIE (2001): p. 302-308.

¹¹ A Human Library, azaz a Living Library története <<http://humanlibrary.org/the-history.html>>

¹² Ronni Abergel, Tobias Rosenberg Jørgensen, Sune Bang, Asma Mouna, Dany Abergel, Philip Lipski Einstein és Christoffer Erichsen

¹³ A napjainkig évenként megrendezésre kerülő fesztivál és archívumának honlapja <<http://roskilde-festival.dk>>

ösztönözzék a párbeszédet és a kapcsolatok kialakítását a fesztivál látogatói között. Roskilde Fesztiválon utcai promóciós posztereken is hirdették a rendezvényt, hiszen nem tudhatták, mekkora lesz az érdeklődés. A plakát felirata: *"When you're done, you are guaranteed to feel like, you have just lost a friend" - "Amikor végeztél, akkor garantáltan úgy fogod érezni, hogy éppen most veszítettél el egy barátot"* (1. kép).

1. kép: A Roskilde Fesztivál egyik figyelemfelhívó plakátja¹⁴

Ronni Abergel a program sikere után, hogy bemutassa az elképzeléseit az érdekelt szervezeteknek és így új potenciális támogatókat, szervezőket keressen a projecthez sokat utazott a világban. Ekkor figyelt fel rá az Európa Tanács Ifjúsági Igazgatósága és az Északi Miniszter Tanács, akik támogatása és elkötelezettsége nélkül a programnak talán soha nem lett volna esélye arra, hogy elérje a globális közönséget.¹⁵ Az Élőkönyvtár így indult világkörüli útjára, és azóta neve az „extrém másság megértése”, a „szelíd konfliktuskezelés”, a „multikulturális párbeszéd” fogalmaival fonódik össze.¹⁶

Az előző rendezvény sikerén felbuzdulva a következő évben, 2001-ben már a Sziget Fesztiválon, a Civil Szigeten is megrendezték az Élőkönyvtárt, Wootsch Péter főszervező, a Kulturális Szervezőiroda közkapcsolatokért felelős munkatársa szervezésében a dán szervezők segítségével. Azóta évről évre megrendezik azt.

A budapesti Európai Ifjúsági Központban Antje Rothmund igazgatónő vezetésével létrehozták a módszertanilag továbbfejlesztett projektet, mely 2003 óta része az Európa Tanács Emberi Jogi Képzés Ifjúsági Program oktatási programjának is, hiszen annak fő tevékenysége az emberi jogok és esélyegyenlőség integrálása az emberek hétköznapijaiba - ehhez a tevékenységhez pedig a program nagyszerű lehetőséget nyújt.

Ld még: Rob Garbutt munkáját <http://humanlibrary.org/assets/files/Garbutt_LivingLibrary.pdf>

¹⁴ Az LL koncepciója <<http://humanlibrary.org/the-concept-of-the-living-library.html>>

¹⁵ ABERGEL - TITLEY - ROTHMUND - WOOTSCH: Nézz a borító mögé!: Útmutató az Élő Könyvtár szervezői számára <<http://www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/Living%20library%20with%20coverHU.pdf>>

¹⁶ Web Junction <<http://blog.webjunctionworks.org/index.php/2008/11/10/the-living-library-whats-your-prejudice>>

Az Európa Tanács és az Északi Országok Minisztertanácsa 2005-ben Don't judge a book by its cover! - Nézz a borító mögé! címmel módszertani kiadványt adott ki¹⁷. Ez a főként szervezőknek szóló útmutató részletesen bemutatja az Élőkönyvtár projekt lényegét, történetét, alapvető menetét, felvázolja a korábbi eseményeket és azok tapasztalatait is. A kiadványt szabad használatba bocsátották, így jelenleg nyolc nyelven ingyenesen elérhető és letölthető a Human Library honlapján.¹⁸

1.2 Az élőkönyvtár világszertei útja

A világ minden táján szerveznek Élőkönyvtár rendezvényeket, hiszen egyszerűsége mellett fő előnyei közé tartozik többek között az is, hogy nem számít, milyen kicsi vagy nagy a költségvetés, kevés anyagi ráfordítás mellett vagy akár annak hiányában is megszervezhető. Gyors terjedésének talán ez is az egyik lehetséges magyarázata. Megjelent már Izlandon, Finnországban, Norvégiában, Olaszországban, Hollandiában, Szlovéniában, Belgiumban, Portugáliában, Kanadában és Ausztráliában is. Ausztráliában, ahol igencsak nagyszámú bevándorló él, akkora sikere volt az első rendezvényeknek, hogy - elsőként a világon – állami támogatással Lismore-ban 2006 novemberétől egy állandó emberi könyvtárat hoztak létre, amely minden hónap első péntekén várta az érdeklődő olvasókat. Olyannyira népszerűvé és felkapottá vált ebben a multikulturális közegben a rendezvény, hogy az egymás iránti elfogadás, közösségépítés érdekében a programot a nemzeti stratégia részévé tették.¹⁹ Shauna McIntyre, mint nemzeti koordinátor fogja össze és mozgósítja az országos hálózatot. Az évek alatt az országon belül több projekt megvalósulásra került, így például kiemelésre érdemes a 2009-ben The Indigenous „Living Library Book” néven Melville-ben megtartott projekt²⁰, ahol leginkább az őslakosok kulturális sokszínűsége került a tematika középpontjába, annak érdekében, hogy a kulturális különbségek ellenére elősegítsék a békés egymás mellett élést.²¹

2009-ben Brazília, Kína, Kolumbia, Ciprus, Malajzia és Dél-Afrika is csatlakozott, majd Svájc, Skócia és ezzel még korántsem teljes a sor.²² Romániában például 2010-ben Kolozsváron, Székelyföldön Csíkszeredán, majd 2011 áprilisában Sepsiszentgyörgyön a Szentgyörgyi Ifjúság Klub szervezésében is, ahol a szervezők

¹⁷ ABERGEL – TITLEY - ROTHMUND - WOOTSCH: Nézz a borító mögé!: Útmutató az Élő Könyvtár szervezői számára <<http://www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/Living%20library%20with%20coverHU.pdf>>

¹⁸ Human Library <<http://humanlibrary.org/downloads.html>>

¹⁹ A program Ausztráliában <<http://www.humanlibraries.org.au/>>

²⁰ A mellvill-i kezdeményezés <http://www.stepone.org.au/media/5763/melville_living_library.pdf>

²¹ Beszámoló Melvillről <http://www.humanlibraries.org.au/images/uploads/melville_report09.pdf>

²² További történeti adatok az LL megvalósításokkal kapcsolatban <<http://humanlibrary.org/the-history.html>>

háromnapos rendezvénysorozattal hívták fel a figyelmet arra, hogy „*minden ember más és más, de a különbségek akár össze is köthetik az embert.*”²³ A könyvként kínált 32 ember között voltak romák, szőke nők, mozgássérült asztaliteniszező, fegyencek, zsidók, rádiósok és újságírók is. Ausztriában 2008-ban a Human Library (Living Books) megnyerte szociális projektként az év díját. Dániában Little Brother Award, Ausztráliában pedig Grand Event Marketing of the Year díjat kapott.²⁴ A kitüntetésekről a Human Library nyitólapja is beszámol.

Az Élőkönyvtár ötletét nagyon sokféleképpen értelmezték és gondolták újra a története során. Így például idén, 2012 áprilisában egy egészen új kezdeményezés született Kanadában, Albertán, ahol Robyn Hall, a Red Deer Közkönyvtár könyvtárosa, és Sona Macnaughton, az Alberta Augustana Egyetem oktatója együttműködésének köszönhetően megvalósították, egy előző, 2010-ben a Grant McEwan Egyetemen szervezett, jó visszhangot kapott, projektből²⁵ kiindulva annak továbbfejlesztett változatát. Átgondolva az eredeti ötletet, az elképzelés alapja az volt, hogy egy tantárgy-központú könyvtárt állítsanak fel, ahol a speciális tudású és érdeklődési körű, egyedülálló professzionális tudású szakemberek, főként tanárok, oktatók bemutathassák tudásukat, és ezzel segítséget nyújthassanak a hasonló érdeklődésű fiatal hallgatók egyéni, szakmai fejlődéséhez.²⁶ A könyvek anyaga átfogja az oktatás minden területét, így találhatóak köztük filozófusok, szociális munkások, matematikusok, marketing szakemberek, bölcsész tanárok is, akik bármilyen, tanulással és oktatással kapcsolatos probléma megoldásában segítenek.²⁷

Hasonlóképp különleges, tanárok által működtetett, szintén Living Library néven futó elképzeléssel találkozhatunk az interneten, ahol a tanárok, szülők és diákok „ülnek össze”, hogy tanulási-tanítási technikákat sajátítsanak el egymástól. Az oldalon a tanári, szakmai közösségek összekovácsolódásával segítik elő az információ áramlását és a személyes tapasztalatok átadását. Ez egy nagyon különleges megoldás, ahol egyedülálló módon a könyvek és olvasóik az interneten keresztül veszik fel egymással a kapcsolatot.²⁸ Hasonló elgondoláson alapul a Digital Human Library oldal is, ahol ugyancsak a tanárokkal lehet skype-on, vagy épp Adobe Connect-en keresztül felvenni

²³ Az LL Erdélyben <<http://www.szekelyhon.ro/magazin/oriasi-siker-az-elo-konyvtar-sepsiszentgyorgyon>>

²⁴ Az Év Díja verseny <<http://www.livingnowawards.com/categories.php>>

²⁵ Human Library Pilot Project Report

<<http://humanlibrary.org/assets/files/HL%20Report%20MacEwan%20University.pdf>>

²⁶ Human Learning Library Pilot Report <[http://lgdata.s3-website-us-east-](http://lgdata.s3-website-us-east-1.amazonaws.com/docs/105/462430/Human_Learning_Library_Pilot_Report_May_2012.pdf)

[1.amazonaws.com/docs/105/462430/Human_Learning_Library_Pilot_Report_May_2012.pdf](http://lgdata.s3-website-us-east-1.amazonaws.com/docs/105/462430/Human_Learning_Library_Pilot_Report_May_2012.pdf)>

²⁷ Learning Resources <<http://rdc.libguides.com/>>

²⁸ „Tools and tips by teachers for teachers” <<http://www.livinglibrary.us/pioneers.html>>

a kapcsolatot. Itt kifejezetten tanítás folyik, így egy virtuális találkozó keretében nyílik a látogatónak lehetősége rá, hogy elmélyítse tudását, és választ kapjon felmerülő kérdéseire.²⁹

1.3 Hazai rendezvények

Magyarországon elsősorban eddig csak alkalmanként szerveztek Élőkönyvtárt. A Budapesti Európai Ifjúsági Központ szervezésében a Sziget fesztiválon ugyan nagy múltra tekint vissza, hiszen a program alapötletének megvalósulását követő évben már hazánkba hozták a projektet - azonban itthoni alkalmazása és elterjedése még nem bevett gyakorlat, sok helyen nem is hallottak róla. Voltak és vannak könyvtárak, esélyegyenlőségi szervezetek által szervezett rendezvények, viszont ezek többsége folytatás nélküli, egyszeri alkalom.

Ez alól kivételt képez a már említett Európai Ifjúsági Központban folyó munka, ahol az Élőkönyvtár programhoz a könyvek számára előkészítő képzést is nyújtanak. Így például az AVM - A Város Mindenkié csoport munkáját segítve, hajléktalanokat készítettek fel arra, hogy iskolákban, gyerekekkel beszélgetve, hogyan tudnak jó Könyvek lenni.³⁰

Hasonló elgondolás alapján a Magyar Vöröskereszt szintén felkarolta, és hajléktalan, játékfüggő hajléktalan, valamint szociális munkás élő könyvekkel 2012-ben a Tiszta Élmény programsorozat részeként nyitott Élőkönyvtárt, annak érdekében, hogy olvasóiknak némi bepillantást engedjenek az átmeneti szállók lakóinak életébe.³¹

Kutatómunkánk során viszont örömmel figyeltem meg, hogy az interneten egyre több helyen találkozhatunk itthon is továbbfejlesztett alkalmakkal. Így például a 2012 Konfi+ Konferencián az egyházi közösségben missziósokat, különböző felekezetek képviselő lelkészeket lehetett olvasni.³² Pécsen pedig a Baranya Megyei Esélyegyenlőségi Iroda – Esélyek Háza szervezésében, előítéleteket leküzdő, többszöri alkalommal megrendezett Élőkönyvtárba ülhetünk be olvasni, az Esélynap keretében.³³ A 15. alkalommal, Budapesten szervezett PSZINAPSZIS – Pszichológiai Napokon pedig ugyancsak több éve találkozhatunk már az Élőkönyvtár megvalósítással.³⁴

²⁹ Digital Human Library < <http://digitalhumanlibrary.com/>>

³⁰ „A Város Mindenkié” csoport

<http://avarosmindenkie.blog.hu/2012/09/07/elokonyvtar_egy_hajlektalan_emberrol>

³¹ A Magyar Vöröskereszt bekapcsolódása az LL mozgalomba <http://www.voroskeresztbp.hu/article_562-hu.html>

³² Református fiatalok Élőkönyvtára <<http://www.reformatus.hu/lap/ifi/mutat/7066/>>

³³ Baranya Megyei Esélyegyenlőségi Iroda, Esélynap <http://baranya.eselyekhaza.hu/esemenyek_show/1122>

³⁴ Pszinapszis <<http://pszinapszis.hu/15/szolgaltatasaink/elokonyvtar>>

2. AZ ÉLŐKÖNYVTÁR ÉS A KULTURÁLIS MEDIÁCIÓ

2.1 Kultúra és mediáció

Mielőtt elmélyednénk az Élőkönyvtár kulturális mediációs módszerként való alkalmazási lehetőségei között, először érdemes tisztázni a kulturális mediáció fogalmát. A kulturális mediáció szakma itthon még gyerekcipőben jár, hiszen kulturális mediátor mesterképzés csupán 2011 óta folyik Magyarországon, mostanra 3 helyen: a Pécsi és a Szegedi Tudományegyetemen és 2012 tavaszától Győrön, a Nyugat-magyarországi Egyetemen. Tényleges tartalma sem közismert, ezért annak fogalmi tisztázásához először érdemes röviden megvizsgálni a szókapcsolat eredetét: így a kultúra és még inkább a mediáció fogalmát.

A kultúra

A kultúra fogalma állandóan változott az idők során az emberiség történetében. A különböző korok és társadalmak sokféleképpen értelmezték. Egyaránt jelenti a magas - vagy elitkultúrát (képzőművészetet, irodalmat, a különböző tudományágakat, színházat, stb.), emellett azonban jelentheti az ember hétköznapi életvitelét, közösségben elsajátított, mindennapi normáit is. Ennek megfelelően beszélhetünk munkakultúráról, szexuális kultúráról, étkezési kultúráról, lakáskultúráról, személyi higiéniai kultúráról, vagy akár gyermeknevelési szokásainkban, praktikáinkban felmerülő kulturális hagyományainkról. A kultúra fogalomkörének meghatározása nem feladatunk, így mindössze kiemelném a hozzám legközelebb álló, Józsa Péter által megfogalmazott definíciót, amely tág és egységes értelmezést ad. Szerinte „*A kultúra mindazon ismeretek, értékek, reflexek, viselkedési modellek és sémák, szokások és hiedelmek összessége, melyeket az egyén az őt felnevelő közegben, a szocializáció során részint megfigyelhető, részint észrevétlen módon elsajátít.*”³⁵

Úgy vélem ez a megfogalmazás hűen tükrözi a kultúra sokszínűségét és a kulturális identitás mélyről jövő, mindennapjainkat átszövő gyökereit. A kultúra fogalmának tisztázásakor érdemes kiemelnünk azt is, hogy a kulturális identitás a kommunikáció segítségével, a szocializáció során alakul ki és formálódik bennünk egész életünk során. Életünk részét képezi, ennek megőrzése, ápolása és továbbadása a következő generációk számára mindenkinek alapvető kötelessége és érdeke.

³⁵ JÓZSA (1976): p. 143.

A mediáció

A mediáció szó a latin *mediare* kifejezésből származik, melynek eredeti jelentése: középen állni, egyeztetni, közbenjárni, közvetíteni, békéltetni.³⁶ A mediáció egy speciális konfliktuskezelési módszer, amelynek során a mediátor szakember a probléma megfogalmazásával segíti tisztázni a felek közt fennálló érdek és értékellentét természetét, majd alternatív megoldások keresésével lehetősége nyílik rá, hogy rávezetés útján a mediációs gyakorlat keretében eljuttassa a feleket a közös cél, a mindkét fél számára elfogadható konszenzus, kompromisszum megfogalmazásáig. Ennek a Tradicionális - Lineáris Harward modell képezi többek között az alapját³⁷. Mivel a mediátor a mediációs tevékenység során függetlenségre, elfogulatlanságra és teljes semlegességre törekszik, semleges, békéltető harmadik félként van jelen a konfliktushelyzetekben, lehetősége nyílik rá, hogy felismerje a háttérben kimondatlanul munkálkodó érzelmeket, érdekeket, igényeket, valamint a problémamegoldó folyamat keretein belül fokozatosan közelítse a kliensek álláspontját egymáshoz. A mediátor felügyeli a felek közötti kommunikációt, jelenlétével és segítő, moderáló munkájával elősegíti a végső konszenzus kialakulását a konfliktus résztvevői között.³⁸ A mediáció, kevésbé „szakmäsított”, formális keretek között már az ősidők óta a konfliktusmegoldás egyik legfőbb eszközeként jelenik meg a társadalmakban.³⁹ Nem csak a diplomáciára kell gondolnunk, mikor a különböző népek, falvak, csoportok között lép fel egy közvetítő harmadik fél, hogy a kialakult konfliktusokkal teli helyzetet kezelje (legyen szó nemzetközi konfliktusok diplomáciai úton való feloldásáról). Sokkal inkább a mediáció egyik legfontosabb közege a szocializáció legkisebb csoportjában keresendő: a családokon belül. Hiszen a „nagy öreg” bölcsök tisztelete minden társadalom alapját képezi (annak ellenére, hogy mára ez a felfogás elveszett a modernizáció, az emancipáció, és az individualizált, én-központú világnézet útvesztőjében, „szenilissé” téve nagyszüleinket), még mindig a tapasztalt idősök vállalják fel a békítő szerepét, ha a családon belül valamilyen megoldhatatlannak látszó probléma merül fel. A „családfő” jó esetben tisztázza a felekkel a konfliktus forrását, hagyja, hogy kibeszéljék magukból a feszültséget, majd észrevételeivel mindkét oldalon rávilágít a kialakult helyzet megoldási lehetőségeire, ezzel kezelve a feszültségeket a családban.

³⁶ BARCY - SZAMOS (2002): p. 5-6.

³⁷ Harward Mediation Program – Harward Model

<<http://www.law.harvard.edu/academics/clinical/hmp/training/mediationmodel.html>>

³⁸ BARCY - SZAMOS (2002): p. 6-7.

³⁹ BUDA Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. In:

<<http://www.mek.oszk.hu/02000/02009/02009.htm>>

2.2 A kulturális mediáció⁴⁰

A két kulcsfogalmunk tisztázását követően eljutottunk a kulturális mediáció meghatározásához. Az egyik mediációs képzést folytató egyetem főoldalán az alábbi meghatározás olvasható: „*A kulturális mediáció mesterszak indítását jelentős társadalmi igények és komoly kényszerek indokolják*”.⁴¹ Mégis, miről van szó?

Napjainkra a fogyasztói társadalom térnyerése következtében a társadalom egyszersmind a tömegek társadalmává vált, ahol az emberek személyisége eltűnni látszik. Az információs társadalomban a szerepek megváltoztak. Az egyén, és az egyéniség beolvad a tömegbe. Multikulturális társadalomban élünk, ahol a világban végbemenő társadalmi fejlődés, modernizációs folyamatok következtében a nemzetek, népek, városok, falvak, közösségek és egyének sokszínűsége kerül veszélybe, hiszen az információdömpingnek és a piacosodásnak köszönhetően az identitásörzés, és a kulturális értékek megőrzése egyre nehezebb feladattá vált, mind a kultúrákövetítés, mind pedig az egyén számára. Pedig a gyökerek, a múlt és a tradíciók és a hovatartozás érzése nélkül nincs mire építenünk. Ha mindenkire tartozunk, akkor igazán sehová se tartozunk, nincs népünk, nemzetünk, hazánk. Az internet tágra nyitotta a kapukat, és az emberek – leginkább a fiatalság - ebben a virtuális „valóság”-ban keresik a helyüket és identitásukat. Ennek megőrzése érdekében posztolnak fényképeket, így próbálva megmutatni, hogy kik is ők. Azonban gondolataikat, érzelmeiket, értékeiket csupán indirekt módon vállalják, esetleg fel sem mérik, meg sem értik, hogy a képekkel erről nyilatkoznak. Olyannyira elmerülnek az internet világában, hogy a valós élettől passzivitásba vonulnak, és egyre nehezebben mozgathatóak, elzárkóznak a kulturális programok és a lehetőségek elől, nehéz őket aktivizálni. Magyarországon is egyre inkább ez a helyzet.

A látens igények és értékek megváltozása hozta létre a kulturális mediátor szakma iránti igényt. A kulturális mediátor célja és hivatása lett az, hogy a társadalmi csoportok és a kulturális intézmények között segítse a kommunikációt, és ebben az állandóan változó, társadalmi, gazdasági, kulturális közegben a szakszerű mediálás gyakorlatával közvetítse a kulturális értékeket. Felmérje mind a két oldalról, hogy milyen igények és elvárások merülnek fel leginkább, illetve a személyiség egészséges fejlődése szempontjából fontos, de hiányzó szükségletet teremtsen a kultúra és a párbeszéd iránt.

⁴⁰ A kulturális mediáció elhelyezése a tudományok rendszerében nem egyszerű feladat, mivel kifejezetten egy multidiszciplináris tudományterületről beszélünk

⁴¹ SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézete <http://www.fk.jgytf.u-szeged.hu/tanszek/kozmuvt/?page_id=571>

A kulturális mediáció a kultúraközvetítés, és egyben a kultúrák közötti közvetítést is magába foglalja. A kulturális mediátor célja, hogy egyfajta „híd” szerepet felvéve, két szintén is fellépjen a kultúra mellett, képviselje és közvetítse azt vertikálisan és horizontálisan is. Azaz nem csak a különböző társadalmi rétegek egymás közötti közvetítés, nem csak a különböző társadalmi rétegek és a kulturális intézmények közötti közvetítés, mediálás, hanem a különböző nemzetek, nemzetiségek, etnikai kisebbségek közötti mediálás is a feladatát képezi.

2.2.1 Intrakulturális mediáció

Az intrakulturális mediáció az adott kultúrán belüli mediációs tevékenység, melynek célja, hogy a kulturális intézmények, intézményi hálózatok, kulturális szervezetek keretében összefogja egy-egy település, régió művelődési feladatait, és a kultúra intézményein keresztül igényt alakítson ki a kultúra iránt a társadalom különböző csoportjaiban - ezáltal társadalom formáló hatása van. A hagyományos népművelői, művelődésszervezési funkciók a kultúraközvetítés területén kiegészültek a mediáció lehetőségeivel, így a kulturális szakember a mediáció segítségével, új módszerek alkalmazásával találja meg az utat a közönséghez, megfogalmazza a társadalmi igényeket és elvárásokat, hogy a felmerülő - gyakran látens - igényeknek eleget tegyen.

Az interkulturális mediációt leginkább kiszolgáló intézmények a kultúrpolitika által támogatott, hegemon többségi kultúra intézményei, mint a múzeum, a könyvtár, a színház, és a művelődési ház⁴². Ugyanakkor a kultúrán belüli mediáció eleget kell tegyen a helyi autonóm közösségek, szubkultúrák, etnikai csoportok elvárásainak is.

2.2.2 Interkulturális mediáció

Az interkulturális mediáció lehetőség a multikulturális közösségekben a kultúrák közötti párbeszéd kialakítására. Európa megnyitotta kapuit, a határok kiszélesedtek, a különböző kultúrák és közösségek egymás felé szabadon áramolnak, egyre inkább keverednek, sőt esetenként komoly konfliktusokat, összeütközéseket is okozhatnak. Olyan emberek kerülnek egy munkahelyre, iskolába, csoportba, akiknek más a neveltetése, az értékei, hagyományai, más az életfelfogása, hiszen mindenki viszi magával a szocializáció során elsajátított ismereteit, szokásait, attitűdjeit. Mikor ezek a különböző népek, kultúrák, szubkultúrák találkoznak egymással a tagjaik értetlenül állnak a másik kulturális különbözőségekből adódó mássága előtt.

⁴² ZSIKÓ (2000): p.137-148.

Az Európai Unióba való belépés (2004) Magyarország számára is megnyitotta Európa és a világ felé a határokat, itthon is újszerű igények fogalmazódtak meg az interkulturális kapcsolatok területén. Erre ad választ az interkulturális mediáció. Hiszen nem csak kifelé, hanem befelé is áramolnak a különböző nemzetiségek, ma már nem ritka az, ha például kínaival, négerrel, vagy bármilyen más nemzetiségűvel futunk össze az utcán. A kulturális sokszínűség és a multikulturalizmus világában egymás elfogadása, a másik különbözőségének, másságának tiszteletben tartása kulcsfontosságú tényezővé és egyben komoly elvárássá vált. Ahogy azt a Lisszaboni Szerződésben is megfogalmazták: *„Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.”*⁴³ A nemzetközi és a hazai irányelvek és tendenciák is egyre inkább arra irányulnak, hogy átlépve a nemzetiségi határokon, regionális, országok, nemzetek közötti együttműködések, programok segítségével elfogadtassák a másságot, és toleranciát alakítsanak ki az emberekben egymás iránt. Az interkulturális mediáció célja, hogy átlépve a nemzetiségi, nemzeti határokon, minden egyes kultúrát autonómnak, értékesnek fogadtasson el, ugyanakkor őrizze, képviselje saját nemzetének identitását, és elősegítse az interkulturális párbeszédet.

2.3 Élőkönyvtár - mint kulturális mediációs módszer

Mint látható, a kulturális mediáció ezer és ezer féle módon, megközelítésben használható, viszont számomra a legfontosabb funkciója a mediációs tevékenységre összpontosul. A kulturális mediáció legfőbb célja, hogy tartós attitűdváltozást érjünk el az emberekben, legfőképp a másokhoz, és a kultúrához való hozzáállásukban. Mediátorként nekünk kell, hogy „hidak” legyünk, hidat képezzünk a közösségek, és az egyének között. Nyitottá és elfogadóvá kell tennünk az embereket, hogy képesek legyenek leküzdeni a bennük élő előítéleteket, a valótlan, nem tényekre építő és valós tartalmakat nem tükröző, leginkább szájhagyománnyal terjedő sztereotip gondolkodást. A kultúraközvetítés területén olyan módszereket kell, hogy alkalmazzunk, amikkel tudatosítjuk azt, hogy a kulturális értékek elfogadása erkölcsi kötelesség és feladat is.

⁴³ A Lisszaboni Szerződés módosítása, 2007. december 17.

<<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:306:FULL:HU:PDF>>

Fontos, hogy ne menjünk el egymás mellett, és hogy az egyedi eseményekből ne általánosítsunk már akkor, mikor megismerkedünk valakivel, külseje, stílusa alapján. Ezeknek a társadalmi sztereotípiáknak a leküzdése, ezeken a gátlásokon való átlépés, felülemelkedés elősegítésére tökéletesen alkalmas és hasznosítható az Élőkönyv módszer. Természetesen érdemes kiemelni azt is, hogy vannak olyan mély előítéletekkel élő emberek, akiknél ez a program – devianciákra alapozva, az eredeti elképzelés szerint - nem működhet⁴⁴. Hiszen annyira benne él egy-egy sztereotípiával, áthatja értékítélet, hogy nem is fog eljönni a programra. A módszer célközönségeként természetesen nem őket célozzuk meg.

Kulturális mediátorként a módszer alkalmazásának tekintetében célunk az attitűdváltozás elérése, a beállítódás megváltoztatása, hogy a résztvevők fontosnak ítéljék meg a programot. Viszont ennek érdekében meg kell találjuk azokat a pontokat, azokat a csoportokat, akiknek szüksége lenne arra, hogy „egy asztalhoz üljenek”, és Élő Könyvekként, mesélőként, első kézből, hiteles információkat adjanak tapasztalataikról. Az interakció során megvitassák értékeiket és világnézetüket másokkal, szembesüljenek előítéleteinkkel, elgondolkodjanak saját jogainkról, ugyanakkor a másik ember jogairól is, annak érdekében, hogy mind a két fél tanuljon valamit az egymás iránti elfogadásról, a tiszteletről a másik iránt.

Nekünk, kulturális mediátoroknak kell kitalálni, mely csoportok között feszül akár csak látens ellentét, kik azok, akik értékes és egymás felé - akár szakmai téren is, de társadalmilag mindenképp - hasznos tudást közvetíthetnek, azaz hogy kiket lehetne megcélozni a programmal. Ezt követően a kulturális mediáció lehetőségeivel élve, kulturális mediátorként, kultúraközvetítő szakemberként az Élőkönyvtár programok szervezése, kidolgozása, szervezése, rendszeres lebonyolítása, majd további terjesztése is a feladatkörünk részét képezné. Úgy vélem, hogy a kutatási programunkban kidolgozott elképzelés és módszer alkalmazása mindenképpen úttörő megoldás lenne a kulturális mediáció eszközeként.

⁴⁴ Például az erősen xenofóbiás, idegengyűlölő, rasszista stb. személyekkel

3. A MÓDSZER LÉLEKTANI HATÁSAI

Az Élőkönyv módszer a személyiség fejlődésére nagy hatással van, mivel a szolidaritás, a párbeszéd kialakításának és egymás megismerésének, elfogadásának hangsúlyozása lehetővé teszi, hogy a résztvevő felek között meginduljon egy kétirányú kommunikációs folyamat. Ez fontos, hiszen *„mások szükségletei megismerésének, nézőpontjuk megértésének képessége az alapja a toleranciának, empátiának és erkölcsi fejlődésnek.”*⁴⁵ Az olvasás kontrollált, meghatározott szabályok és keretek között zajló folyamata ezáltal nem csak az információszerzésre, személyes tapasztalatok személyes tapasztalatokra irányuló kérdésekre kapott válaszokra, hanem az empátiás készség fejlődésére is alkalmas. Hiszen a másik élettapasztalatainak megismerésével, azzal, hogy betekintést enged „a lapjai közé”, az Olvasó érzékeny pontokra is rákérdezhet, és az intimitás által egy különleges élményben van része. Az olvasás élményként megélése pedig tartós változást érhet el a személyiségben, hiszen az érzelmekre van hatással, így a szituatív – autobiografikus emlékezetbe is beépülhet az emléknym, és az erőteljes emocionális töltet miatt könnyebben mozgósítható, előhívható lesz az információ.

A párbeszéd kialakításának lehetőségével az Olvasó rövid időre mintegy felveheti az Élő Könyv „szemüvegét”, és annak megfelelően láthatja a világot, ahogy azt a másik fél érzékeli. Belelátva a másik helyzetébe, lehetősége nyílik arra, hogy megérthesse annak belső mozgatórugóit. Ezáltal nő a szociális érzékenység, az empátia és a másik elfogadása is. Az Élőkönyv módszert azért tartom kiemelten jó lehetőségnek, mert a benne résztvevő feleknek – tekintve, hogy teljesen idegenek egymás számára – nem áll érdekükben hazudni a válaszadásnál. Nagy valószínűséggel, a nyers valóságot, a valódi tartalmat és gondolatokat fogalmazzák meg, hiszen nincs meg az a gátló tényező az emberben, hogy „vajon ha most ezt kimondom, elmesélem, a jövőben máshogy fog rám nézni?”. Az olvasás alatt ráadásul lehetőség van az emóciók, érzelmek fokozott kimutatására és megtapasztalására is. Így például az Olvasó személyesen élheti át Könyve téma iránti szeretetét, lelkesedését, elkötelezettségét – szembesülhet ugyanazzal az érzellemmel, amit ő maga is minden bizonnyal már átélt, más helyzetben.

Arató Ferenc gondolatai az Élőkönyv olvasásra is ugyanúgy érvényesek, mint a valódi olvasás átélésére: *„sajátos szellemi produktum az olvasás, az olvasó akaratlagos egyéni cselekménye, ám a benne való részvétele aránylagos és alternatív: vagy passzívan olvas, vagy aktivizálódik a folyamat alakításában és azonosul a*

⁴⁵ KAGAN (2009): p. 3.5.

végeredménnyel.”⁴⁶ Az, hogy az Olvasó átéli-e a katarzis élményét, a megvilágosodást, az Olvasó személyétől és a Könyv nyitottságától természetesen egyaránt függ. Valószínűsíthető, hogy éppen a személyesség, az Élő Könyv részéről megjelenő érzelmi telítettség miatt, erre a bevonódásra, a katarzis-élmény átélésére, nagyobb az esély.

Az Élő Könyv olvasása mindamellett a kommunikációs készség javulását is eredményezi. Napjainkban egyre inkább beszűkülnek kapcsolataink, baráti köreink, a család funkciói és szerepe is átalakulóban van. Egyre kevesebbet beszélünk egymással, ebben a felgyorsult életben úgy érezzük, nem jut idő - nemhogy másokra - magunkra se igazán. Az elidegenedés nagymértékben tapasztalható minden korosztályban. Az Élőkönyv módszer viszont pont ennek a beszűkült világnak a kitágítására alkalmas, párbeszédre sarkall. A személyes, nem virtuális kommunikáció hiányából eredően napjainkban egyre nagyobb gond van a szövegértéssel és szövegalkotással egyaránt, pedig „*az irodalomértés az individualizáció és az emberi közösségben való empátikus és együttműködésre képes létezés egyik fontos komponense*”⁴⁷. Ezért a kommunikációs készség fejlődését nekünk is segítenünk kell, hiszen csak kevés ember jut el oda, hogy „*új diskurzusközösségek kommunikációs céljait és szabályait pontosan felismerje, és jelentésteremtő erőként alkalmazza a szövegei létrehozásakor.*”⁴⁸

A Maslow-féle szükséglethierarchiában (2. kép) fontos szerepet kapó szociális alapszükséglet az Élőkönyv program háttérében is meghúzódik. A valahová tartozás az ember olyan alapvető szüksége, amelynek rendszeres, folyamatos kielégítése, biztonságot adó háttére nélkül nem történhet meg az önmegvalósítás, kiteljesedés sem.

2. kép: A Maslow-féle szükségletpiramis

Beszűkülő kapcsolataink, személyes ismeretségeink, kontaktusaink és a valós térben, valós időben zajló - nem pedig virtuális közegben folyó - kommunikációs interakcióink számának csökkenésével a bennünk élő nagyfokú szociális igény azonban

⁴⁶ ARATÓ (1991): p. 84.

⁴⁷ GÖDÉNY G. (2008): „Túlán vélem átellenben éppen” In: <http://www.tanszertar.hu/eken/2008_03/gga_0803.htm>

⁴⁸ MOLNÁR (2009): Az írásbeli szövegalkotás funkciója és hatékonysága magyar egyetemista diákok dolgozatainak szövegeiben. In: <<http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=138>>

az interneten, a cyber téren keresztül nem elégülhet ki megfelelő mértékben. Az internet térhódításával a közösségi kapcsolataink többsége mára a virtuális térre korlátozódik, ez pedig a fiatal generációkra, az y-z generációra fokozottan érvényes⁴⁹. A személyes kapcsolatok beszűkülése miatt keresnek a fiatalok menedéket az internetes portálokon, a közösségi oldalakon (mint a facebook, az iwiw), blogokon, fórumokon, vagy akár internetes közösségekben, mint például a különféle szerepjátékos oldalak. Ez viszont csupán a szükséglet kielégítetlensége keltette ür kitöltésére tett kísérlet. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy a tendencia térnyerése viszont leginkább a motiváció hiányának tudható be. Mivel a személy nincs tudatában annak, hogy pontosan „mit is keres” az internet előtt, - nem jön rá, hogy ahhoz, hogy „jól érezze magát”, azaz a szükségleteit kielégítse, ki kell hogy mozduljon otthonról, némi társadalmi aktivitást kell hogy mutasson, és személyesen kell hogy felvegye a kapcsolatot más emberekkel, - ezért a kultúra iránti igény kialakulására lehetőséget sem ad. Ez az alulmotiválatlanság hátráltató erőként jelenik meg az egyén személyiségfejlődésében, hiszen nem szembesülhet a sikerélményekkel sem, amit egy új kapcsolat, egy tartalmas beszélgetés, vagy akár egy kulturális esemény katarzisének átélése okozhat.

Mi több, a program Maslow szükségletpiramisának egy másik területére, az önbecsülés szükségletére is jelentős hatást gyakorol. Az Élő Könyvek miután felvállalják szerepüket szembesülnek azzal a megtiszteltetéssel, hogy Olvasóik őt válasszák ki a többi könyv közül, érdekli őket a tudásuk, és ez az önbecsülésükre, és az önértékelésükre is jó hatással van. Az embereknek szükségük van arra, hogy úgy érezzék, tartoznak valakihez, tartoznak valahová. Egy csoporthoz, ami a biztonság érzetét nyújtja. A csoport kohéziós erejének köszönhetően annak tagjai érzelmi, szellemi síkon, egy közösséggé válnak, amely közösséget az abban kiépült kapcsolatok rendszere, az együtt átélt „történelem”, a közös emlékek, a közös identitástudat tart össze. Ezt általános emberi tulajdonság, a közösséghez tartozás igénye az, amit affiliációs szükségletnek⁵⁰ nevezünk. Ez az, ami arra sarkallja az embereket, hogy mindenképpen egy Másikhoz, személyekhez és csoportokhoz csatlakozzon, hogy ne érezze egyedül, magára hagyatva magát. Az Élőkönyv alatt megtapasztalt élmények pedig csoporttá kovácsolják össze a program résztvevőit. Ez pedig a későbbiek során az affiliációs igény fokozott növekedését idézheti elő az Olvasókban, Élő Könyvekben egyaránt.

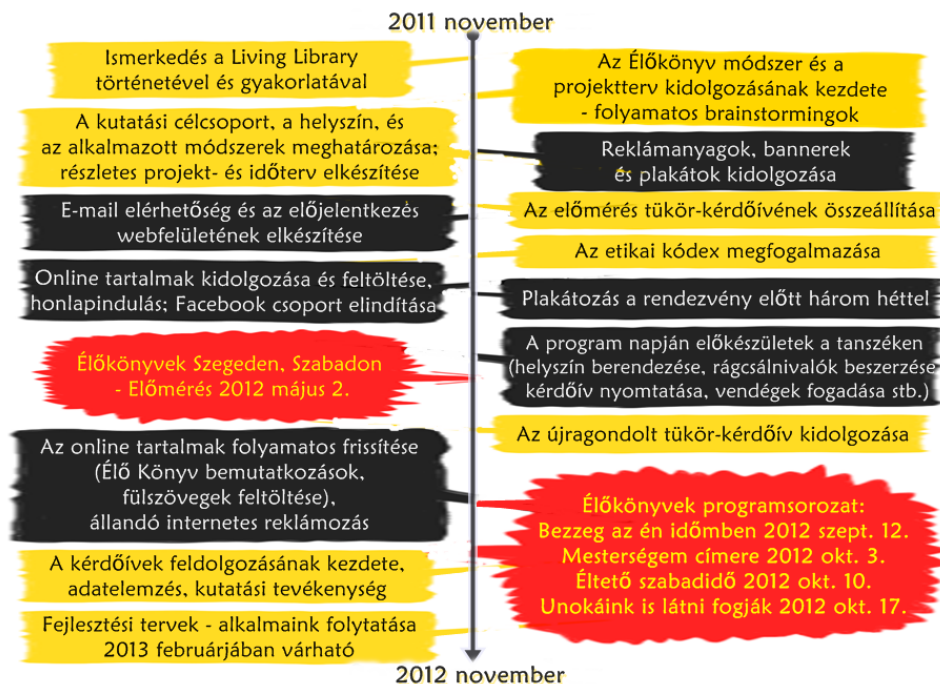
⁴⁹ TARI (2011): p. 136-143.

⁵⁰ CARVER – SCHEIER (2001): p. 116-117.

4. ÉLŐKÖNYV MÓDSZER - A KUTATÁS

Az Élőkönyvtár módszer kulturális mediáció területén való újszerű alkalmazására dolgoztuk ki programunkat és hipotéziseinket. Mivel az Élőkönyvtárakban mindenütt a diszkrimináció, az előítéletek, a sztereotípiák leküzdése a programok fő célkitűzése, mi ezzel az elgondolással szerettünk volna szakítani. Az általunk megvalósított elgondolás új szemléletet képvisel. Az Élőkönyv módszert újragondolva eldöntöttük, hogy olyan Élőkönyvtárt szervezünk meg, amelyben MI vagyunk az Élő Könyvek.

A kutatás 2011 novemberében kezdtük el. A kutatói tevékenység ideje alatt megtörtént az Élőkönyv módszertani kidolgozása, és a megvalósítás időszaka alatt annak kipróbálása is. Az alábbi ábrán összegzem a projekten belüli tevékenységek időrendi sorrendjét (3. kép).

3. kép: A kutatás időrendi ábrája

Színekkel különítettem el a tevékenységi köröket: így a sárga megjelölés az elméleti-módszertani munkálatokat, a feketével kiemelt részek a marketingtevékenységet és a háttérmunkálatokat, a piros színűek pedig a megvalósuló programokat jelölik.

4.1 A hagyományos Élőkönyvtár és az Élőkönyv módszer közötti hasonlóságok, különbségek

Mi elsősorban a pozitív másság értékét, értékének bemutatását és átadását szeretnénk elősegíteni. A Mi vagyunk az Élő Könyvek elgondolásunk lényege, hogy minden ember más és más. Más a szakmája, a hobbija, a vallási hovatartozása, a neveltetése, az érdeklődési köre, és még sorolhatnánk.. Érdeklődésünknek megfelelően különféle csoportokba tömörülünk, és ami számunkra teljesen természetes – a másik fél számára szinte biztos, hogy nem az. Identitásunk identitáselemekből épül fel, ezer oldalunk van, ami csak a bemutatkozásra vár. Programunkban erre a pozitív másságra helyezzük át a hangsúlyt, arra, hogy minden ember saját történettel rendelkezik, regénybe illő életúttal. Kész Könyv mindenki, különleges tudással, tartalommal. Ez adja az elképzelésünk gyökerét, igazi valóját: nálunk bárkiből lehet Élő Könyv.

A program lehetőséget teremt arra, hogy megismerjük egymást, és párbeszéd alakulhasson ki olyan emberek között is, akik a hétköznapi élet során nagy valószínűséggel nem is találkoznának – annak érdekében, hogy a bennünk élő előítéleteket, gátlásokat levessük magunkról, és nyíltan beszélgessünk/olvassunk más emberek „lapjai között”. Ez a másság értékes, hiszen tudást, tapasztalatot rejt magában, amit érdemes megosztani és megismerni. Így az Olvasók kérdéseiket szabadon feltehetik, és megismerhetik egy másik ember, egy másik „Könyv” ismereteit a témában. Célunk az, hogy az Élő könyvek tapasztalatait megismerve az Olvasó saját személyiségét fejleszthesse tovább. Programunkkal felhívjuk a figyelmet arra, hogy tekintsünk el a bennünk élő – gyakran nem is tudatosuló - sztereotípiáktól, rugaszkodjunk el kicsit az elvárásainktól, legyünk nyitottak és merjünk megismerni más embereket, más szemléleteket. Ismerjük fel a másság pozitív voltát, és érezzük azt, hogy érdemes időt és energiát szentelni egy-egy beszélgetésre, egymásra.

Mivel kutatási programunk során az eredeti elképzelésnek egy teljesen újszerű megközelítését kívántuk életre kelteni, ahol hétköznapi embereket ültettünk le egymással az Élőkönyv program során, a projekt alatt meghatározott célközönségnek, specifikus, újszerű módszereket dolgoztunk ki, annak érdekében, hogy minél inkább hasznosítható legyen a kutatási anyag a későbbi felhasználásra (4. kép).

Hagyományos Élőkönyv programok	Mediációs Élőkönyv módszer
- alkalmanként szervezett programok - a könyvek deviáns mássága került a középpontba - erőszakellenes program, középpontjába leginkább az etnikai problémák kerültek - célja a tolerancia elősegítése, a deviáns másság bemutatása - nagyrendezvényeken jelentős tömeget képes megmozgatni, kísérőprogramként jelenik meg - ad hoc könyvek a választékban, igényeknek megfelelően - a könyvek előzetes felkészítése tréning módszerrel - igényfelmérés esetleges	- rendszeresen megtartott, ismétlődő alkalmak, kialakított programsorozat - a programban bárkiből lehet Élő Könyv - társadalmi szolidaritást elősegítő program, az identitás és a hétköznapi élet - célja a sokszínűség bemutatása, az egyéni értékek és tapasztalat felértékelése - kevesebb embert tud egyszerre megmozgatni, önálló programként jelenik meg - tematikus alkalmak, igényeknek megfelelően - „forró szék” technikával felkészíti az olvasásban résztvevőket - folyamatos igényfelmérés, utánkövetés
- célja az ismeretszerzés és a társadalmi tolerancia elősegítése - központban a párbeszéd kialakítása - az olvasás formális keretek között zajlik, kölcsönzési szabályokkal - a reklámmarketing szerepe jelentős a program hírének terjesztésben	

4. kép: A hagyományos élőkönyv és a mediációs élőkönyv módszer összehasonlító ábrája, a különbségekkel és a hasonlóságokkal

Érdemes kiemelni azt is, hogy előzetesen a kutatás részeként, egy *előfelmérést* végeztünk el, amely egyrészt igényfelmérés volt, másrészt a kutatás során alkalmazott módszerek finomítására, továbbfejlesztésére is lehetőséget adott. Az Élő Könyvek kiválasztásánál pedig ugyancsak törekedtünk arra, hogy a sokszínűség, változatosság jegyében alakítsuk ki választható „Élő Könyvek katalógusainkat”.

4.2 Kutatási hipotézis

Az Élőkönyvtár program újszerű elgondolását kutatási programba ültetve fogalmaztuk meg kutatási hipotéziseinket. Így feltételezzük, hogy:

- ❖ **„A” hipotézis:** A program beindulásakor az újszerűség és a hallgatói passzivitás miatt nagy erőfeszítéseket kell tenni a résztvevők érdeklődésének olyan szintű felkeltésére, hogy a program weboldalán található jelentkezési lapot adataikkal együtt ki is töltsék.
- ❖ **„B” hipotézis:** A személyes kapcsolatfelvétel nagyobb hatékonyságú, mint egy személytelen weboldal.
- ❖ **„C” hipotézis:** Egy ilyen jellegű kirándulás a könyvek birodalmába nagyobb emocionális élményt jelent, mint egy nyomtatott könyv/e-dokumentum elolvasása.
- ❖ **„D” hipotézis:** A női nem nagyobb számban képviselteti magát programunkon.
- ❖ **„E” hipotézis:** Feltételezhető, hogy azok az Olvasók, akik külső tartalom alapján választják ki Élő Könyvüket nem előre kigondolva, hanem spontán teszik fel kérdéseiket.

A hipotézisek kialakításakor kulcsfontosságú szerepet adtunk az újszerűségnek és a személyes megkeresés fontosságának („A” hipotézis). Mivel az Élőkönyvtár programok nem eléggé ismertek, ráadásul a könyvek kiválasztási szempontjai során nem a negatív másságra helyeztük a hangsúlyt, hanem inkább arra törekedtünk, hogy mindennapi emberi tulajdonságokat, készségeket jelenítsünk meg egy-egy Könyvben, úgy véltük, a látogatottságot ez a két tényező jelentős mértékben fogja befolyásolni. Ezt kiegészíti a „B” hipotézis, mivel úgy gondoltuk, hogy a személyes ráhatás, megkeresés még mindig a legerősebb figyelemfelkeltő és motiváló erő. Emellett úgy véltük, hogy az olvasás érzelmekre gyakorolt hatása jelentős lesz, olyannyira, hogy a valódi, nyomtatott könyvek olvasásához hasonló, vagy annál erősebb érzelmeket kelt majd életre a résztvevő Olvasókban („C” hipotézis). A „D” hipotézis a nemek arányára, így a női résztvevők többségére vonatkozik. Részükről nagyobb érdeklődést várunk, feltételezve, hogy szociális érzékenységük magas foka miatt fogékonyabbak lesznek a személyes interakció lehetősége iránt. Feltételezhető az is, hogy azoknál az Olvasóinknál, akik külsőség alapján választják ki az olvasandó Élő Könyvüket, gyakoribb válaszként jelenik majd meg az, hogy hagyták, hogy a szituáció hozza a kérdéseket, mint az, hogy előre kigondolták a program előtt, vagy akár a program közben. („E” hipotézis)

4.3 A vizsgált célcsoport

A vizsgálati célcsoportunkat – mivel a kutatási programunk részévé a MI vagyunk az Élő Könyvek elgondolást helyeztük – a Szegedi Tudományegyetem hallgatóságának és oktatóinak, volt és jelenlegi diákjainak köre adta.

A célcsoportok meghatározásakor alapelgondolásunk az volt, hogy a kutatás során a hallgató-hallgató, hallgató-oktató közötti párbeszédet segítsük elő.

Úgy gondoltuk, mindenképpen fontos az, hogy fiatalokat is megszólítsunk a programmal, hiszen ha változást szeretnénk elérni bennük, hogy növekedjen az affiliációs szükségletük, akkor azt érdemes minél hamarabb elkezdeni. A fiatal hallgatóság – főként, hogy sokan közülük később tanárok, oktatók lesznek – fogja majd a jövő generációját nevelni. Így tudják majd „terjeszteni” az itt hallottakat, alkalmazott módszereket a későbbiek során, s ugyanígy vihetik tovább a kutatási program hírért is. Az életkor is meghatározó, hiszen ha már ebben a korban, egyetemistaként pozitív tapasztalatokat szereznek a közvetlen kommunikációt igénylő újító programokkal kapcsolatban, akkor később várhatóan nyitottabbak lesznek a hasonló jellegű

eseményekre. Ráadásul ez a korosztály még könnyebben fogadja be az itt szerzett „ismeretanyagot”, hiszen a mindennapjaik részét képezi a tanulás, mivel az egyetemen a folyamatos tudásbővítés és a látókörük szélesítése egyaránt elvárásként jelenik meg.

A másik indok, amiért a hallgatók és az oktatók egyaránt a célcsoportunk részét képezték az volt, hogy az oktatás mellett a tanárok és a diákok között általában nem alakul ki közvetlen személyes kapcsolat. Hiszen ha belegondolunk, a máig legfőképp frontális alapokon nyugvó oktatásban, még a gyakorlatorientált képzéseknél is kevés alkalom adódik arra, hogy közvetlen, személyes ismeretség alakuljon ki a két fél között. Mindkét oldalról az időhiány, az elfoglaltság jelenik meg hátráltató tényezőként, és természetes az, hogy a túl nagy hallgatói létszám mellett nincs rá lehetőség, hogy mindenkivel személyes kapcsolatot építsenek ki az oktatók. Pedig ez a tolerancia, az elfogadás szempontjából mindkét fél részéről fontos lenne, hiszen egymás megismerésével az időnként felmerülő apró feszültségek, ellentétek könnyebben feloldhatóak lennének. Ráadásul a kapcsolati tőke növekedése szempontjából sem elhanyagolható tényező egymás megismerése, hiszen később akár egy jól működő munkakapcsolat is alakulhat ki közöttük. Erre egy külön alkalmat is szerveztünk, amikor kifejezetten a saját tanszékünk hallgatóinak, az itt oktató tanárainkat hívtuk meg tanár Élő Könyvekként.⁵¹

4.4 A kutatás helyszíne

Elképzelésünk az volt, hogy az alkalmakat bármilyen helyszínen meg lehet valósítani az egyetemen belül. Azonban végül a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézetét választottuk a kutatás helyszínéül. Ennek legfőbb indoka az volt, hogy a kutatócsapat tagjai ismerik az intézetet és az épület adta lehetőségeket, másodsorban pedig az a feltételezés is, hogy a humán szakterületről érkező hallgatók – emellett főként az andragógus hallgatók, akiknek a szakmájából adódó elvárt tulajdonsága az, hogy dinamikusak és kommunikatívak legyenek - nagyobb érdeklődésére számíthatunk. Ezt az elvárást alátámasztotta az is, hogy mivel ugyanazon a tanszéken tanulnak, ahol a kutatás folyik, többször hallanak a programról akár a tanárok ajánlásaiból is. Emellett nagyon fontosnak tartottuk azt is, hogy olyan tanszéken legyen szervezve az Élőkönyvtár, ahol otthonosan mozgunk, ahol tudjuk az egyes helyszínek előnyeit, hátrányait, és ezt a magunk, illetve a programok javára tudjuk fordítani.

⁵¹ Lásd részletesebben később a „Bezzeg az én időmben!” programunknál

Az előmérés során, az első megtartott programunkon – annak érdekében, hogy a későbbi kutatás során megkönnyítsük a helyes választást – több helyszínt is kipróbáltunk az épületen belül. Így voltak párok, akik a könyvtárban, voltak, akik tanári szobákban, és voltak akik teremben, egy kialakított sarokban kaptak helyet. Az előmérés tanúságaként a programot követő személyes beszélgetések során kiderült, hogy a bensőségebb helyeken oldottabb volt a beszélgetés. Így később legfőbb „bázisunk” a hangulatosan berendezett, zegzugos könyvtár lett, ami egyszerre 3-4 csapatnak is helyet tudott biztosítani. Ezt kiegészítve még a kis területű, apró tanári szobákban adtunk lehetőséget az olvasásra.

4.5 A kutatás módszerei

A kutatás alatt különböző módszereket alkalmaztunk. Ezek közül bizonyos elemek, mint például a „Forró szék”, az Etikai Kódex és a „Tükör-kérdőív” a maguk nemében egyedülállóak. Hiszen eddig nem volt még rá példa, hogy hasonló háttérmódszerekkel egészült volna ki az Élőkönyvtár ötlete.

4.5.1 Előfelmérés

A kutatás részeként, egy előfelmérést végeztünk. Erre azért volt szükség, hogy felmérjük, milyen igények, problémák, nehézségek merülnek fel egy Élőkönyv alkalmon – emellett azzal, hogy előzetes jelentkezést vezettünk be, képesek voltunk felmérni, hogy mekkora az érdeklődés a program iránt. Fontos volt az, hogy elképzelésünk megállja-e a helyét, és a hétköznapiság alapjaira helyezett Élő Könyv katalógusunk eleget tesz-e az elvártaknak, az olvasói elvárásoknak. Az előfelmérés lehetőséget teremtett arra, hogy különböző elképzeléseinket megvalósítsuk. Különböző módszereket, helyszíneket próbáltunk ki az előkészületek alatt, annak érdekében, hogy tapasztalatokat gyűjtsünk, és az ekkor felmerülő problémákat később hamvában tudjuk kezelni, emellett a jó ötleteket a program részévé tudjuk tenni a szeptembertől induló alkalmakkor. Így például mint említettem, az olvasás különböző helyszíneken történt, hogy választ kapjunk felmerülő kérdéseinkre, hogy befolyásolja-e a helyszínválasztás az olvasás hangulatát, intimitását. Ezzel jó inspirációkat kaptunk a későbbi programok helyszíneinek kiválasztásához.

A programra előzetesen jelentkezést kellett leadni, ami egyben felmérés is volt, annak érdekében, hogy tudjuk, mennyi Élő Könyvet keressünk fel, és milyen Könyvekre kíváncsiak az Olvasók. Erre az internetes oldalunkon nyílt mód, ahol

lehetőséget biztosítottunk arra is, hogy Élő Könyvként is jelentkezhesse az érdeklődők programunkba. A Könyvek kiválasztásánál törekedtünk arra, hogy a jelentkezési adatlap kitöltésekben megfogalmazásra került igényeknek megfeleljünk. A vallás, utazás, művészetek, hivatás és a különleges hobbik gyakran megjelentek könyvtémaként, ezért ehhez igazítottuk katalógusunkat is, hogy minél több, érdekes témájú Könyvet tudjunk nyújtani az érdeklődőknek.⁵²

4.5.2 Tematikus alkalmak

Mivel a program lényege az, hogy mindenki más, mindenkinek van annyi tartalma, hogy Élő Könyv lehessen, így úgy véltük, hogy egy-egy alkalomnak megfelelően szűkítenünk kell a választható könyvek katalógusának listáját. Megvalósuló programjainkon – mivel az előzetes elképzeléseinket az előmérés tapasztalatai, visszajelzései is alátámasztották – tematikus Élőkönyvtárt hirdettünk meg.

Élő Könyveinket témáknak megfelelően csoportosítottuk, annak érdekében, hogy az Olvasók saját érdeklődési körüknek megfelelően előre választhassanak a meghirdetett alkalmaink közül.

Kutatási programunkban négy téma köré csoportosítottuk a potenciális jelentkezőket:

- ❖ Bezzeg az én időmben! - a tanári bemutatkozások;
- ❖ Mesterségem címere... - a munkák, szakmák, pályaválasztások;
- ❖ Éltető szabadidő programunk - a hobbi és szabadidős tevékenységek;
- ❖ Unokáink is látni fogják - a tradícióörzés, hagyományörzés.⁵³

Azonban úgy gondolom, hogy ennél sokkal több lehetőség van még specifikus alkalmak tartására. Tematizálási lehetőségek széles tárháza áll rendelkezésre, az élet számos területéről: így például a vallás, a természettudományok, vagy akár a külföldön élő magyarok témájában is.

4.5.3 Rendszeresség

Elképzelésünk másik „úttörő” elgondolása abban állt, hogy a megvalósulásnál nem egyszeri alkalomról beszélünk – mint ahogy általában az Élőkönyvtáraknál lenni szokott. Heti rendszerességgel megrendezésre kerülő programsorozat tervét alakítottuk ki annak érdekében, hogy az Olvasók minél szélesebb könyvválasztékkal ismerkedhessenek meg. Úgy véljük, az egyszeri olvasás ugyan elindítja az Olvasót a

⁵² A katalógus megtalálható a Mellékleteknél (4.1. számú melléklet)

⁵³ A programok katalógusai megtalálhatóak a Mellékleteknél (4.2-4. számú melléklet)

másik megértésének útján, sőt, egy ideig megmarad benne egy-két érdekes gondolat, amit az Élő Könyvből kiolvasott. Azonban, ha rendszeresen találkozik más és más emberekkel, Könyvekkel, „rákényszerül” - a szituációjellegeből adódóan - a párbeszédre, akkor úgy gondoljuk, valós, mérhető változást érhetünk el a másokhoz való viszonyában, attitűdjeiben és kommunikációs stílusában is. Emellett azt várjuk, hogy a találkozások után nyitottabb, lesz, és mer majd párbeszédet kezdeményezni, szabadabban beszélgetni, bátrabban kérdezni a valós életében is. A programot ebből kifolyólag, rendszeres időközönként rendeztük meg, és ezt a jövőbeli terveinkben is tartani kívánjuk.

4.5.4 *Etikai kódex*⁵⁴

A kutatási program újító jellegéből kiindulva úgy véltük, hogy előzetesen érdemes bizonyos alapszabályokat lefektetni a programban résztvevők számára. Hiszen bármennyire is egy közvetlen beszélgetésről van szó, mindenképpen fontos az, hogy mind a két fél pontosan ismerje a határvonalakat, hogy mit tehetnek, és mit nem az olvasás ideje alatt. Ennek megfelelően a könyvtárosi etikai kódex ötletéből kiindulva megfogalmazásra került saját Etikai Kódexünk, amiben mind az Olvasóknak, mind az Élő Könyveknek a jogai és kötelezettségei is benne foglaltatnak.

A szabályok főként az Élő Könyvek szellemi, lelki védelmére irányulnak, de ugyanakkor lefektetik az olvasás közbeni lehetőségeket és jogokat is, mind a két fél – az Olvasók, és az Élő Könyvek - számára.

Az Etikai Kódex minden alkalommal rövid bemutatásra került, és mindenki kapott egy példányt belőle. Törekedtünk arra, hogy mind a két oldalról – mintegy tükörszerűen – mutassuk be ugyanazon szabályokat. Így például megfogalmazásra került egyik oldalról az Élő könyvek védelme, a másik oldalról pedig az Olvasó védelme, ahogy azt a lent mellékelt kép mutatja (5. kép). Az összeállítás során különösen figyeltünk rá, hogy mindkét fél jól érezze magát a beszélgetés során. Emellett ügyeltünk arra, hogy felhívjuk a figyelmet az emberek személyes jogainak a tiszteletben tartására. Meghatároztuk a 45 perces időkorlátot, és azt is, hogy az olvasásról hang vagy képfelvétel, audiovizuális anyag csak a felek hozzájárulásával készülhessen.

⁵⁴ A teljes etikai kódexet és annak borítóját lásd a Mellékleteknél (3. számú melléklet)

ÉLŐKÖNYV ETIKAI KÓDEXÜNK	
<u>Az OLVASÓ számára</u>	<u>A KÖNYV számára</u>
Olvasó vagyok, olvasás közben szeretném szabadon, és nagyon jól érezni magam.	Élő Könyv vagyok, szeretnék annak örülni, hogy érdekes, jó könyvnek tartanak olvasóim. Ezért törekszem arra, hogy bestsellerré váljak.
Bármelyik könyvet jogom van kiválasztani, de egyszerre csak egy könyvet kölcsönözhetek ki (azaz csak 1 Élő Könyvvel beszélgethetek, kb. 45 percen keresztül)	Mivel kiválasztottak, ügyelek arra, hogy ha netán van még hasonló tartalmú Könyv, lehetőleg ne érintsem az ő ismereteit.
Mivel beszélgetésről van szó, célszerű ha a témára otthon már egy kicsit előre felkészülök, és végiggondolom, milyen kérdésekre keresnék választ a könyvben.	Én is készülök arra, hogy olvasni fognak bennem, ezért már magam kinyílok az előszónál, bemutatom tartalmamat.
Ahogy a könyvtárban vigyázunk a hagyományos könyvekre, ugyanúgy vigyázunk Élő Könyvünkre is. Nem sértjük meg, nem alázzuk meg, nem idegesítjük fel, nem oktatjuk ki, nem ítélkezünk felette. Mindez nem a mi feladatunk, mi azért olvassuk őt, hogy jobban megismerjük a bennük rejlő tudást.	Könyvként figyelek arra, hogy az olvasóim érdekes, igaz, hiteles információkkal gazdagodjanak, amelyek kellemes, egyéni stílusban tárulnak eléjük.
A Könyvet ha lehet jobb állapotban adom át a következő olvasónak, mint ahogy megkaptam. Vigyázok arra, hogy ne használódjon el a kezeim közt.	Magam is ügyelek arra, hogy se borítóm, se tartalmam ne sérüljön.
Olvasás közben igyekszem megadott idő betartására, ha úgy érzem, hogy szeretnék még olvasni az adott Könyvből, akkor a könyvtárosnál meghosszabbítom a kölcsönzést (amivel újabb 45 percet lehet kérni).	Szívesen veszem, ha sokat forgatnak, ha ehhez több időre van szükség, és az sem zavar, ha mindegyik olvasómat szinte ugyanazok az információk érdeklik.
Bármennyire is szükségem van Élő Könyvem tartalmára, csak úgy jegyzetelek a Könyvből, és csak akkor „szkennelem be”, „fotózom le”, ha ehhez előzetes írásbeli hozzájárulásom van. Itt is maximálisan tiszteletben tartom jogait és információit.	Nem biztos, hogy az a könyv vagyok, aki könnyedén megadja magát a szkennerek, nekem is lehetnek rossz pillanataim, vagy épp a szkennerek nem tetszik. De próbálkozni mindig szabad. Lehet, hogy csak részlegesen engedem magam fotózni. Rajtam és adott hangulatomon múlik, hogy hagyom-e hogy fotózzanak.

5. kép: Etikai Kódexünk

Az Etikai Kódex megléte maga is kuriózumnak számít az Élőkönyvtár történetében, hiszen hasonló módon nem fogalmazták még meg a szabályokat. Igazán különlegessé viszont leginkább az teszi, hogy mind a két félre ugyanaz van megfogalmazva - csak a másik szemszögéből nézve.

4.5.5 A „Forró szék” technika⁵⁵

Az olvasást megelőzően, az Élő Könyvek lehetőséget kaptak a bemutatkozásra. Annak érdekében, hogy segítsük mind az Élő Könyvek, mind az Olvasók ráhangolódását, egy játékos mediációs gyakorlatot – ún. „Forró szék” technikát alkalmazunk felvezető programként. Ennek célja egyrészt az, hogy megteremtse a kellő hangulatot, és oldja a feszültségeket, amit vadidegen emberek között érzünk, másrészt pedig, hogy kicsit növelje a várakozás kellemes izgalmát. A „Forró szék” azt jelenti, hogy a helyiség közepébe az Élő Könyveket körbeültetjük, hogy mindannyian jól lássák egymást. A résztvevők egymásnak rögtönzött kérdéseket tesznek fel, amire azonnal, spontán módon kell válaszolniuk. Erre a játékos módszerre azért van szükség, hogy az Élő Könyvek előre megtapasztalják, milyen helyzetekbe kerülhetnek a későbbiekben, milyen váratlan kérdések merülhetnek fel, és hogy ráhangolódjanak, milyen érzés az Élő Könyv szerepkör. Miután ezt az Olvasók végighallgatják, megismerik az Élő Könyvek várható reakcióit, a kérdező és a válaszoló határait és korlátait is. Az Olvasók ezalatt meggyőződhetnek a Könyvek nyitottságáról, és a felkészítés részeként átélve a Forró szék élményét, könnyebben azonosulhatnak az Élő Könyv helyzetével, ez előkészíti és ráhangolja őket az olvasásra. Emellett a forrószék gyakorlat segíti elindítani a későbbi beszélgetést is, hiszen ötleteket és témákat ad a kérdésésre.

4.5.6 „Tükör-kérdőív”

Kutatási programunk céljai közt szerepelt a kutatási eredmények mérése is, ezért egy különleges megoldáshoz folyamodtunk. „Tükör-kérdőívet” dolgoztunk ki, ami az Olvasónak, és az Élő Könyveknek ugyanazokat a kérdéseket, csak más szemszögből fogalmazta meg. (pl: *O: Véleményed szerint hasznos volt számodra, hogy Élő Könyvet olvashattál? / ÉK: Véleményed szerint hasznos volt az Olvasóid számára, hogy elolvastak téged? ; O: Érzéseid szerint maradt olvasatlan fejezet a könyvben? / ÉK: Maradtak-e olvasatlan részek? Ha a következő alkalommal ugyanazok az Olvasók kölcsönöznének ki, mint most, lenne még újszerű mondanivalód nekik a témában?*). A kérdőív kidolgozásakor törekedtünk arra, hogy minél több, szélesebb körű információt tudjunk szerezni, amivel kutatási anyagot biztosítunk a későbbi továbblépésre is. A kutatás alatt két kérdőív készült, az előmérésnél alkalmazott kérdőív tanulságait levonva, a későbbi kutatás során egy újabb verziót alkalmaztunk. Az előfelmérés alatt

⁵⁵ Képek a Mellékleteknél (6.1 számú mellékletek)

egy szinte csak nyitott kérdésekből álló kérdőívet állítottunk össze.⁵⁶ Ezzel célunk az volt, hogy minél részletesebb és minél inkább mélyreható adatokat kapjunk a helyzet-, és igényfelmérés érdekében. Ezt a kérdőívet továbbfejlesztve, átformálva, egy könnyebben feldolgozható, leginkább zárt kérdésekre épülő, skálákat tartalmazó kérdőív került megfogalmazásra.⁵⁷

A kérdőívben az általános adatok (*neme, életkora*) megadása után fontosnak tartottuk annak felmérését, hogy a résztvevők kapcsolódnak-e, amennyiben igen, akkor hogyan kapcsolódnak az SZTE-hez. Ezt azért tettük bele a kérdőívbe, hogy észleljük, vajon külsősök is érdeklődnek-e a program iránt.

Kiemelten fontos kérdésnek tartottuk azt is, hogy mikor és hogyan találkoztak az Élőkönyvtárral. Ezeket az adatokból le tudjuk szűrni, hogy alátámasztódik-e hipotézisünk azon állítása, miszerint a személyes ismeretség által érkeznek a rendezvényre a legtöbben. Illetve megfogalmazhatjuk azokat a tanulságokat is, hogy hol érdemes hirdetni, és melyik marketingtevékenységünk válhat be leginkább. Fontosnak tartottuk megkérdezni, hogy *Mennyire tetszett az Élő Könyvtár ötlete?*; emellett, hogy milyen tevékenységekről, esetleges más programokról mondott le annak érdekében, hogy részt vehessen rajta. Ebből választ kaphatunk arra is, hogy reklámtevékenységünkkel mennyire keltettük fel az érdeklődését.

Kíváncsian vártuk a választ arra a kérdésünkre is, hogy miután Élő Könyvet is olvasott, ezek után melyik volt érdekesebb számára, ez a fajta olvasás, vagy a valódi könyv olvasása? Ezt követően az Élőkönyv program megítélésével, az Élő Könyv kiválasztásának és az olvasás folyamatának megélésével kapcsolatos kérdéseket foglalmaztunk meg. A következő kérdések során részletekbe menően lehetősége nyílt a kitöltőnek arra, hogy az olvasás során felmerülő érzéseit bemutassa, kiválasztva az általunk felsorolt 20 lehetőség közül azt, ami nála előfordult (pozitív és negatív töltetűeket egyenlő mértékben ajánlottunk fel). Ehhez kapcsolódva az olvasás gördülékenységével, és a gördülékenység megteremtésével kapcsolatban érdeklődtünk. (pl.: *Az olvasás gördülékenységét kinek tulajdonítottad?*) Ezek a kérdések mind az olvasás és a program érzelmi hátterének a megismerésére irányultak, és arra, hogy ezek az érzelmek milyen intenzitással jelentkeztek az Olvasóban és a Könyvben egyaránt.

A kutatás szempontjából mindenképpen fontos kérdés volt a - Mikor hallottál a programról, ilyen olvasásra számítottál? Előzetes elképzeléseid találkoztak a

⁵⁶ Az előmérés kérdőívét lásd a Mellékleteknél (1.1-2. számú melléklet)

⁵⁷ A kérdőíveket lásd a Mellékleteknél (1.3-4. számú melléklet) ; A kérdőív kidolgozásának és felépítésének részletes ismertetése a későbbiekben, a *Kapott adatok elemzése, értelmezése* fejezet alatt kerül sor (lásd 4.8 fejezet)

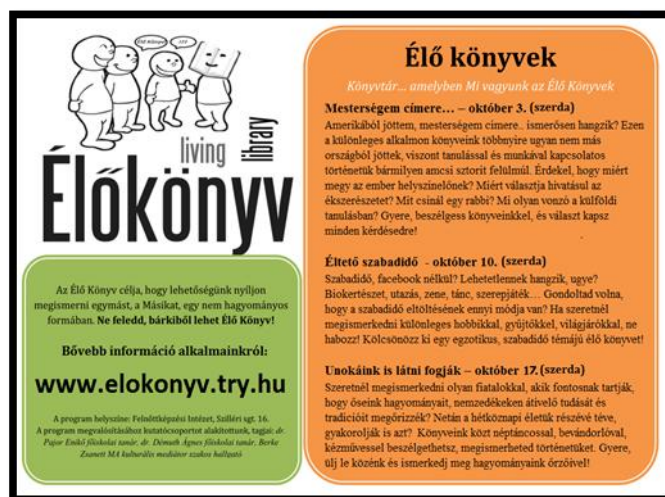
tapasztaltakkal, és azt kaptad-e amit vártál?- kérdéscsoport, hiszen az előzetes elvárások és elképzelések teljesülésére irányultak. A folytatásban az olvasás folyamatára és az ott feltett kérdések, adott válaszadások előre kigondoltsága, spontaneitása, és ezek megélése kerültek a középpontba (pl.: Merültek fel olyan válaszok, amelyek láthatóan váratlanul érték az olvasókat / Előzetes elképzeléseid találkoztak az olvasottakkal? A könyv válaszai meglepetésként értek, vagy hasonló válaszokra számítottál?). Ezek az újszerű módszer gyakorlati megvalósulásának, illetve a feltett kérdések megfogalmazódásának hátterét, okát igyekeztek kideríteni.

Záró kérdéseink kifejtős, nyitott kérdéseket voltak, annak érdekében, hogy a válaszolók részletesebben elmondhassák véleményüket. Ezek a kérdések a következő program szervezéséhez fűződő javaslattevésekre, jövőbeli szívesen olvasandó témákra, a program hírének továbbvitelére vonatkoztak. A kapott adatok támpontot adhatnak a program folytatásához, emellett lemérhető általuk a tetszési index is. Hiszen ha azt válaszolja, hogy szívesen továbbviszi a program hírét (mellé indoklást is kértünk), akkor bizonyára tartalmasnak érezte azt.

4.6 Reklámmarketing és online elérhetőség

Reklámtevékenységünket már az előmérést megelőzően, április elején megkezdtük, és ez az egész kutatási programunkat végigkísérte. Annak érdekében, hogy a Szegeden kevésbé ismert program hírét elterjesszük, erős marketing tevékenységre volt szükség, ezért azt több szintén is megvalósítottuk. A reklámozás egyrészt plakátozás (6. kép), szórólapozás, prospektusozás és személyes megkeresés formájában zajlott, másrészt online tartalomként is megjelentünk, aktív internetes terjesztést folytatva.⁵⁸ Az egyéni felkeresések mellett a rendezvények napján felkerestem az intézményem belül tanuló csoportokat, és minden alkalommal rövid ismertetést tartottam az aznapi koraesti programról.

⁵⁸ Élőkönyv alkalmaink főbb reklámanyagait lásd a Mellékleteknél (2. számú mellékletek)

6. kép: Kutatási programunk plakátja

Színes, figyelemfelhívó plakátjainkat a Szegedi Tudományegyetem különböző karainak főépületeiben, és legforgalmasabb intézményeinek folyosóin, hirdetőtábláin tettük ki, hogy minél többen megismerkedhessenek velünk. Emellett minden nagyobb kollégiumba (Károlyi Mihály Kollégium, Teleki Blanka Kollégium, Öthalmi Diáklakások, Jancsó Miklós Kollégium, Semmelweis Ignác Kollégium) kikerültek a plakátok mellett a prospektusaink is. Hírnevünket növelték az egyetemen belül az SZTE karok lapjaiban megjelenő programajánló cikkek is (TÚ, Bölcső, Hökkentő).

Kutatási programunknak saját oldalt nyitottunk: Élőkönyvek Szegeden, szabadon! néven (7. kép), ahol a kutatással kapcsolatban minden lényegi információ megtalálható.⁵⁹

7. kép: Honlapunk kezdőlapja

Információszoigálató szerepünk van, hiszen kutatási programunk bemutatkozása mellett az oldalon megismerkedhetünk az Élőkönyv programmal, annak történetével is,

⁵⁹ Állandó címünk: <<http://www.elokonyv.try.hu>>

és a linkek segítségével pedig további információkat szerezhettünk a nemzetközi szintén megvalósuló más programokról, történetekről. Emellett fontos funkcióként jelent meg az is, hogy Olvasónak és Élő könyvnek egyaránt jelentkezési lehetőséget nyújtottunk.⁶⁰ Az oldal karbantartásakor ügyelünk arra, hogy minden aktualitás mihamarabb kikerüljön címloldalunkra, így legfrissebb híreink, Élő Könyveink listája és bemutatkozása is az aktuális programokat megelőzően felkerüljenek. Az oldalon pedig azok számára, akiknek kérdésük van, vagy fel kívánják velünk venni a kapcsolatot, lehetőségük nyílik arra, hogy az elokonyv@gmail.com e-mail címen keresztül levelet küldjenek nekünk.

A facebook lehetőségeit kihasználva oldalunk reklámozásának, hírvivésének és a közvetlenebb kapcsolatfelvétel érdekében facebook-közösséget hoztunk létre, ahol minden Élőkönyv alkalmunk előtt posztolásra kerültek naprakész híreink, felhívásaink is (<http://www.facebook.com/Elokonyvek>). Itt minden alkalmunkkor eseményként meghirdettük az aktuális programot, amire résztvevőként helyben jelentkezni lehetett.

8. kép: Facebook - megjelenésünk dizájnya

Annak érdekében, hogy rögzüljön a programunk azokban, akik a hirdetéseinkkel találkoznak, külön arcuatelemek létrehozása mellett döntöttünk. Így a reklámanyagainkon, és az online felületeinken egyaránt ezek voltak láthatóak (8. kép).

⁶⁰ Élőkönyvek Szegeden, szabadon – Jelentkezés
<<https://docs.google.com/spreadsheets/viewform?formkey=dGd6RI9VYVVnZ0l5RnFpaTlEUUZqLVE6MQ>>

4.7 A konkrét vizsgálat

A vizsgálat időtartama 2012 áprilisától, az előkészületektől egészen októberig, utolsó programunk lezárásáig, és az adatok feldolgozásának kezdetéig tartott. Ezalatt összesen 5 Élőkönyvtár alkalmat szerveztünk különböző témákra felosztva. Programjainkon összesen 49 regisztrált Olvasó és 30 Élő Könyv vett részt (az Amerikai lelkésszel együtt, akitől sajnos nincs kitöltött kérdőívünk).

4.7.1 A programok megvalósításának menete

A program megvalósítása előtt, nagyon fontos, hogy megteremtjük azokat a környezeti feltételeket, amelyek a bensőséges hangulatot, az intimitást biztosítják az olvasás során. A program először egy központi, kis teremben kezdődik, ahol a „Forró szék” gyakorlatra félkörbe rendezzük a székeket (9. kép).

9. kép: A "Forró szék" gyakorlat

Fontos, hogy az Élő Könyveket bemutató katalógusaink, és programunk prospektusai, Etikai Kódexünk példányait előre sokszorosítsuk, és kikészítsük ebben a központi teremben.⁶¹ Egy sarokban érdemes kialakítani egy részt, ahol ropit, ásványvizet, üdítő, szörpöt, teát – mikor mi van készleten, illetve mennyi a ráfordítható költségvetés – biztosítunk a résztvevőknek, hiszen ezek is hozzátartoznak a meghitt, családi hangulat kialakulásához. A terem egyes részein akár gyertyákat is elhelyezhetünk az oldottabb hangulat kedvéért.

A résztvevők megérkezése és köszöntése után bemutatkoznak a szervezők, és felvezetik, hogy hogyan fog zajlani a program menete. Ez a sokadik alkalommal is nagyon fontos, hiszen minden alkalommal vannak újabb emberek, akik számára újdonság lehet. Ekkor kerül bemutatásra Etikai Kódexünk, amely a magatartási szabályokra hívja fel a figyelmet. Ezt követően a mediátor segítő vezetésével lezajlik a

⁶¹ Képek a Mellékleteknél (6.2.1-2 számú mellékletek)

„Forró szék” gyakorlat, ahol röviden, összesen kb. 15-20 percben megismerkedhetünk az Élő Könyvekkel. Ez alatt az idő alatt, az Olvasók eldönthetik, hogy melyik Könyvet szeretnék kikölcsönözni, és feliratkozhatnak olvasásra. Ezután mikor mindenki választott, megtalálta az Olvasó a Könyvét, az előre kialakított, hangulatosan berendezett sarkokba vonulhatnak vissza a párok, kiscsoportok. Ekkor nyílik lehetőség a személyes beszélgetésekre, a tapasztalatcserére. 45 perc áll rendelkezésre az olvasásra (amely újrakölcsönzéssel, igény esetén meghosszabbítható). Ez idő alatt egy Élő Könyvre általában 1-2, esetleg 3 Olvasó jut.⁶²

Ezt követően a program zárásaként a résztvevők a központi terembe visszaérve töltik ki a kérdőívet, amely mellett, hogy segít levezetni a felgyülemlett feszültséget, a program élményeinek, kérdéseinek és válaszainak feldolgozását - egyben kutatási anyagot is biztosít számunkra.

4.7.2 Programsorozatunk⁶³

Kialakított programsorozatunk az alábbi módon épült fel:

Élőkönyvek, Szegeden, Szabadon! (Előfelmérés) – 2012. május 2. 17:30

Az előmérésre 7 Élő Könyvet⁶⁴ (Biokertészt, BJD-babást, Erasmusot, Hegedűművészt, Lelkészt – akihez helyben csatlakozott egy Amerikai Lelkész⁶⁵ is - Pedagógust, Színészt) hívtunk meg Olvasóinkhoz⁶⁶. Az internetes jelentkezésnek köszönhetően két olyan Könyvünk is volt, akik nem a mi megkeresésünkre, hanem saját maguk jelentkeztek a programba. Reklámkampányunkat már a rendezvény előtt több mint egy hónappal elkezdtük, ekkor előjelentkezést kértünk. Azonban a jelentkezők száma lassan nőtt. Előzetes hipotézisünk beigazolódott, az újszerűség és a hallgatói passzivitás miatt nagy erőfeszítéseket kellett tennünk annak érdekében, hogy felkeltsük a leendő Könyvek és Olvasók érdeklődését. Ennek érdekében személyes megkeresésekre került sor, mivel hamar beigazolódott hipotézisünk, hogy a személyes kapcsolatfelvétel nagyobb hatékonyságú, mint egy személytelen weboldal. Akikkel felvettem a kapcsolatot és meséltem róla, hogy hogyan is kell elképzelni egy ilyen alkalmat, sokkal lelkesebbek lettek, többen is leadták a jelentkezésüket, majd

⁶² Ez a megoldás is újdonság, hiszen ritkán jelenik meg az eredeti megvalósulásoknál, ahol az 1-1 arány jellemző

⁶³ Képek a Mellékleteknél (6.2 számú melléklet)

⁶⁴ Felmérésünk szerint az olvasók 70%-a változatosnak, széleskörűnek és színesnek érezte felhozatalunkat.

⁶⁵ Az Amerikai Lelkész könyvét angolul lehetett olvasni, de ha szükség volt rá, egy magyar „Szótár” is segítette leküzdeni a nyelvi akadályokat.

⁶⁶ Élő Könyveink fűlszövegeit lásd a Mellékleteknél (5.1. számú melléklet)

érdeklődve várták a programot. A kölcsönzés ideje 30 perc volt, és lehetőséget adtunk második kölcsönzésre, egyben hosszabbításra is. Az olvasóink száma a beérkezett kérdőívek alapján 15 fő volt, azonban a kölcsönzés megkezdése előtt, a program nyitányakor ez a létszám a szemlélődőkkel majdnem a duplája volt - többen viszont nem mertek kölcsönözni. Volt 3 francia Olvasónk is, külföldi cserediákok, akik részt vettek Olvasóként programunkon, ők a már említett Amerikai Lelkészt olvasták, tolmács segítségével.⁶⁷ Az előfelmérés egyben igényfelmérés is volt, hiszen a válaszok alapján le tudtuk szűrni, hogy milyen Élő Könyvekre lennének kíváncsiak Olvasóink. Az előzetes felmérés eredményeit felhasználva alakítottuk ki későbbi katalógusunkat is.

Bezzeg az én időmben! – 2012. szeptember 12. 16:30

„Szeretnéd jobban megismerni tanáraidat? Érdekel, miért pont ezt a szakmát választották, és hogy mi tartotta őket ezen a pályán ennyi éven át? Hogyan tudták összeegyeztetni a magánéletüket hivatásukkal? Megszólalnak tanáraink a Felnőttképzési Intézetből, Élő Könyvként mesélnek arról, hogy milyen volt régen és milyen most számukra az intézetben folyó munka. Vajon a tanárok is emberek? Ne habozz! Kölcsönözz ki egyet, és megtudod!”

Ez volt a reklámszövege a második Élőkönyv alkalmunknak, melyen Élő Könyvekként az oktatók, és olvasóként hallgatóik találkozhattak egymással. A programsorozat nyitányaként Corvin Kódexnek öltözött vállalkozó kedvű, fiatal kislány segédünk osztogatta az esemény prospektusait és az etikai kódexeket. A rendezvényt kifejezetten az andragógus hallgatóknak hirdettük meg, hiszen könnyebben megmozgatható célközönségnek találtuk őket, szakmájuk dinamikusságából, és érintettségükből kifolyólag. Hiszen azokkal az oktatókkal nyílt lehetőségük a mindennapi rutintól eltérő, más keretek közötti találkozásra, akikkel napi kapcsolatban állnak. Azonban a várt látogatottság elmaradt, mivel a 12 oktatóra 8 érdeklődő Olvasó jutott. Az olvasás ekkor kb. 45 percen keresztül, spontán módon zajlott, tanári szobákban. 1 Olvasó – 1 Élőkönyves felállással, így összesen 8 olvasásra került sor. Nem tudni, hogy minek tudható be ez az érdektelenség, hogy a reklámunk nem volt elég intenzív, vagy pedig a diákok tartottak az egyéni személyes beszélgetésektől azokkal, akikkel naponta ugyan, de eddig más, hivatalos kapcsolatban álltak, és ennek a

⁶⁷ Mivel csak angolul illetve franciául tudtak, nem vállalkoztak kérdőívünk kitöltésére.

félelmének köszönhető, hogy a program nem hozta az elvárt érdeklődést. Mindenesetre ennek az érdektelenségnek a vizsgálata egy külön kutatást érdemelne.

Mesterségem címere... – 2012. október 3. 16:30⁶⁸

„Amerikából jöttem, mesterségem címere.. ismerősen hangzik? Ezen a különleges alkalmon könyveink többnyire ugyan nem más országból jöttek, viszont tanulással és munkával kapcsolatos történetük bármilyen amcsi sztorit felülmúl. Érdekel, hogy miért megy az ember helyszínelőnek? Miért választja hivatásul az ékszerészetet? Mit is csinál pontosan egy rabbi? Mi olyan vonzó a külföldi tanulásban, és milyen élményekkel térhetsz haza az útról? Gyere, beszéljess könyveinkkel, és választ kapsz minden kérdésre!”

Így hangzott beharangozó reklámszövege a harmadik tematikus Élőkönyv alkalmunknak, melyre a könyvválasztékot mesterségek, szakmák képviselőiből állítottuk össze. Tanulva az előzőekből, az Élő Könyvek számát 5-re csökkentettük (Dr. Rock, Mérnök-informatikus, Singjay, Színész, Újságíró), akikre 11 érdeklődő Olvasó jutott. Az olvasás időtartama a megszokott 45 perc volt. A program során olyan bensőséges hangulat alakult ki, hogy úgy vettük észre, a Könyvek olyannyira megtiszteltetésnek érzik a felkérést, hogy legalább annyira, vagy jobban élvezik a szerepüket és a beszélgetést, mint maguk az Olvasók. Büszkén vállalták azt, hogy Könyvként bemutassák magukat, szakmájukat, hiszen fontosnak és értékesnek, érdekesnek ítélték meg ők maguk is azt.

Éltető szabadidő - 2012. október 10. 16:30⁶⁹

„Szabadidő, facebook nélkül? Lehetetlennek hangzik, ugye? Pedig nem az. Biokertészet, utazás, zene, tánc, szerepjáték... Gondoltad volna, hogy a szabadidő eltöltésének ennyi módja van? Ha szeretnél megismerkedni különleges hobbiakkal, gyűjtőkkel, világtárolókkal, ne habozz! Kölcsönözz ki egy egzotikus, szabadidő témájú Élő Könyvet!”

Mint azt a negyedik Élőkönyv alkalmunk reklámszövege mutatja, ez az alkalom a szabadidő eltöltésének lehetőségeit mutatta be az Élő könyvek segítségével Olvasóinknak. Szintén 5 Élő könyvet kértünk fel (Biokertész, Ékszerkészítő, Indiai táncos, Korea-fan, Utazó) akiknek valamilyen különleges hobbijuk volt. Kilenc Olvasó

⁶⁸ Élő Könyveink fűlszövegeit lásd a Mellékleteknél (5.2. számú melléklet)

⁶⁹ Élő Könyveink fűlszövegeit lásd a Mellékleteknél (5.3. számú melléklet)

jött el programunkra, ami olyan jól sikerült olvasásokat hozott, hogy a beszélgetések ideje 60 percre nőtte ki magát. Az Olvasóink nagyon érdeklődőek, a Könyveink pedig ekkor is nagyon fesztelenek, nyitottak voltak. Sőt, sok kiegészítő segédeszközt, tárgyakat és ételeket is hoztak magukkal, ami segítette a magyarázatokat a hobbiuk megértéséhez. Ez nagyon jó ötletnek tűnik, mivel még hangulatosabbá, emlékezetesebbé varázsolja a rendezvényt. Szabadidős élőkönyvtár alkalmunk még rengeteg lehetőséget rejt, folytatására az Olvasók és a Könyvek megnyilvánulásai alapján úgy érzem, nagy igény lesz, hiszen olyan sokféle hobbi létezik, amelyet az emberek többsége még csak hallomásból sem ismer.

Unokáink is látni fogják – 2012. október 17. 16:30⁷⁰

„Szeretnél megismerkedni olyan fiatalokkal, akik fontosnak tartják, hogy őkseink hagyományait, nemzedékeken átívelő tudását és tradícióit megőrizték? Netán a hétköznapi életük részévé téve, gyakorolják is azt? Könyveink közt néptáncossal, bevándorlóval, kézművessel beszélgethetsz, megismerheted történetüket. Gyere, ülj le közénk és ismerkedj meg hagyományaink őrzőivel!”

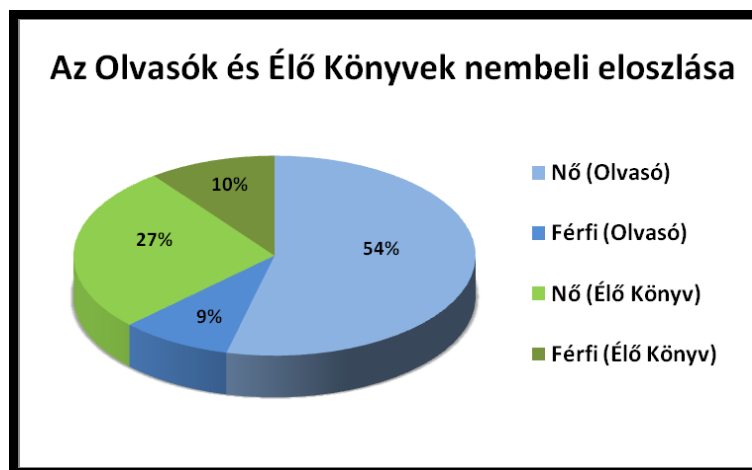
Az utolsó – és személyes véleményem szerint a legbensőségesebbre sikerült - Élőkönyv alkalmunkon a tradíciók, a hagyományok ápolása adta a témát. 4 Élő Könyvünk volt (Grafikusművész, Néptáncos, Népzenehagyományok őre, Táncos), 6 Olvasóval. Annyira közvetlen volt a hangulat, és olyan nagyon elmélyültek az olvasásban a résztvevők, hogy úgy gondoltam, a 45 perc leteltével nem szakítom meg a beszélgetéseket, így mintegy 90 percig eltartottak az olvasások –és a résztvevők észre se vették az idő múlását. Elfogultságomat valószínűleg az is indokolja, hogy először volt lehetőségem igazi Olvasóként – nem csak szervezőként és bele-belehallgatva - részt venni programunkon. Így magam is megtapasztalhattam a módszer mély érzelmi ráhatását és elképesztően serkentő hatását. Ezen a programon kristályosodott ki legfontosabb szervezési tapasztalatom: minél egyszerűbben csináljuk, annál jobb lesz!

⁷⁰ Élő Könyveink fűlszövegeit lásd a Mellékleteknél (5.4. számú melléklet)

4.8 A kapott adatok elemzése, értelmezése

Mivel a dolgozat terjedelme meghatározott, ezért az elemzés során csak a hipotézis szempontjából kulcsfontosságú kérdéscsoportok alaposabb vizsgálatára van lehetőségem, amelyek segítségével bizonyíthatom vagy cáfolhatom elképzeléseimet. Az adatok bőségének, a vizsgálat mélységének köszönhetően azonban az anyag további vizsgálódásokra is lehetőséget ad. Az adatok feldolgozása - a viszonylag kis példányszámú elemzésre váró kutatási kérdőívek számából adódóan - az arra leginkább alkalmas Microsoft Word Excelében történt.

Az általános adatokat felvázolva, a kitöltött kérdőíveink alapján rendezvényünknek összesen 78 résztvevője volt. 49 Olvasóból 42 nő és 7 férfi vett részt programunkon, vagyis a nők voltak többségben, mintegy 86 %-os aránnyal. Ha ugyanezt, vagyis a nemek eloszlását az Élő Könyveknél nézzük - annak ellenére, hogy igyekeztünk ügyelni rá, hogy a programok többségén hasonló arányban legyenek jelen - 29 Élő Könyvből 73 %-os aránnyal ugyancsak a nők kerültek többségbe⁷¹ (1. ábra). Az ábra értelmezéséhez, kiegészítő információként annyit kell tudni, hogy a *Bezzeg az én időmben!* programunkon az intézeti tanárokat kértük fel Élő Könyveknek. Mivel az andragógia esetében egy kifejezetten humán szakterületről beszélünk, a tanárok között is kevés a férfi kolléga, így ez nagy mértékben növelte a nők arányát.

1. ábra: Az Olvasók és az Élő Könyvek nembeli aránya

Összességében levonhatjuk a következtetést, hogy 80 %-os döntő többséggel a programon nők vettek részt. Ez alátámasztja az előzetes „D” hipotézist, miszerint „a női nem nagyobb számban képviselteti magát programunkon”. Ennek okai feltételezhetően leginkább abban kereshetőek, hogy a gyengébbik nem tagjai érzelmi

⁷¹ Ezt az adatot viszont jelentősen befolyásolta a második, *Bezzeg az én időmben!* alkalmunk, mivel a tanszéki tanárok döntő hányada a „gyengébbik nemhez” tartozik.

alapon nyitottabbak a személyes jellegű beszélgetésekre, könnyebben teremtenek kapcsolatokat idegenekkel. Emellett ha a facebook kedveléseket nézzük, a jelölők között mindössze 7 %-os a férfiak aránya. Így az eredmények maradéktalanul megerősítik a hipotézist, hiszen a nők sokkal nagyobb érdeklődést mutattak az Élőkönyv program iránt mind a rendezvényen való részvétel, mind pedig az internetes megkeresés során.

A résztvevő Élő Könyvek életkorát nézve - mivel a generációk közötti párbeszéd kezdeményezése is a programsorozat céljai között szerepelt - nagy számban voltak jelen a 41 év felettiek (mintegy 32%), a 18-24 év közötti, többségében hallgatók adta fiatalság mellett (43%). A 25-40 év közötti korcsoportok pedig a résztvevő Könyvek mintegy negyedét tették ki. A résztvevő Olvasókat nézve 49 Olvasóból mintegy 43-an 18-24 év közötti fiatalok voltak, így a 31 év alattiak aránya 96%-ot tesz ki, emellett az 51 év feletti korosztályból volt még 2 személy (mindketten tanárok voltak). A mutatók alapján egyértelműen megállapítható az a tendencia, hogy a program iránt Olvasóként nagyfokú érdeklődés leginkább a fiatal korosztályok felől mutatható ki, viszonylag kevés tanár vett részt a programon Olvasóként.

Mivel a programunk kifejezett célja volt az oktatói-hallgatói párbeszéd elősegítése is, így törekedtünk arra, hogy oktatóink Élő Könyvekként is részt vegyenek rendezvényünkön. Az egyetemhez nem kapcsolódó Élő Könyvet nem kértünk fel, valamilyen formában mindenki kötődött az intézményhez. 15 volt vagy jelenlegi hallgató és 14 oktató vett részt alkalmainkon Élő Könyvként, így a hallgató-oktató résztvevői arány közel azonos lett.

Érdekes és fontos kérdés volt az is, hogy a résztvevő honnan szerzett tudomást a programunkról, ismerte-e korábban azt. A Living Library kevésbé ismertségét mutatja, hogy résztvevőink csupán mintegy 25 %-a hallotta már az Élőkönyvtár kifejezést programunkat megelőzően is. Viszont ez azt is jelenti, hogy a résztvevők 75 %-a tőlünk hallott először róla. Ennek köszönhetően a válaszadásokból levonható az a következtetés, amit eddig is feltételeztünk, hogy Magyarországon még nincs meg az öt megillető hírneve – még főiskolások, egyetemisták, egyetemi oktatók körében sem.

2. ábra Olvasóink kapcsolódása kutatási helyszínünkhöz

Kíváncsi voltam arra is, hogy vajon mennyire volt számottevő a „külsősök” jelenléte, a reklám eljutott-e az iskola falain kívülre is. Az elsődleges célközönségünk természetesen a kutatás szempontjából az SZTE volt, azonban a külsősök látogatásainak számából következtetéseket vonhatunk le a program általános közismertségére és felkapottságára is. Külső reklámtevékenységünk pozitív eredményeként értékelhető az az eredmény, hogy a résztvevő Olvasók mintegy 18 %-a nem kapcsolódott közvetlenül az egyetemünkhöz (2. ábra). Ez az arány azért is érdekes, mert 50%-uk pozitív tapasztalatai miatt a későbbi alkalmainkra is visszatért.

Kiemelésre érdemes adatnak tartom ezen irányvonalnak a további eredményeit is. A kutatás ideje alatt a résztvevők közül 16 visszatérő vendégünk volt – vagyis aki később újra becsatlakozott, és Olvasóként vagy Élő Könyvként részt vett a program folytatásán. Ez számunkra a programjaink pozitív megítélését és sikerét mutatja. Ugyan először nehezen lehetett megmozgatni és elcsalogatni a hallgatókat a programra, nehezen voltak motiválhatóak⁷², azonban a többszöri visszatérés, az, hogy újra és újra bekapcsolódtak a rendezvénybe, voltaképpen azt jelenti, hogy a résztvevők jól érezték magukat az alkalmainkon. Ez a program pozitív megítélését és célszerűségét is mutatja.

Mint azt már részleteztem, az előfelmérés során interneten keresztül nyílt lehetőség arra, hogy résztvevőink előre regisztráljanak és bejelentkezzenek programunkra. Az „A” hipotézis, miszerint „A program beindulásakor az újszerűség és a hallgatói passzivitás miatt nagy erőfeszítéseket kell tenni a résztvevők érdeklődésének olyan szintű felkeltésére, hogy a program weboldalán található jelentkezési lapot adataikkal együtt ki is töltsék.” hamar beigazolódott, hiszen az erőteljes internetes és figyelemfelhívó plakátozás mellett is nagyon lassan nőtt a jelentkezések száma. 18

⁷² Tökéletes példa erre az első, Bezzeg az én időmben! alkalmunk, ami ugyan - ha figyelembe vesszük azt is, hogy egyetemisták révén mégsem mutatnak érdeklődést kulturális jellegű események iránt - igazán elszomorító jelenség

jelentkező volt aki előre, interneten keresztül jelezte felénk szándékát, viszont ebből a programra ténylegesen csak 9 ember jött el. (Ezt azért találtam különösnek, mert a jelentkezés előtt személyes jellegű adatokat is kértünk, mint a név, és a telefonszám). Annak ellenére, hogy a májusi előfelmérő programunkat megelőző reklámjainkon jeleztük, hogy mindenki előre regisztráljon a részvételhez, a résztvevők több mint fele mégis anélkül érkezett meg a rendezvényünkre. Ebből okulva, a jelentkezésre a későbbiekben is volt lehetőség oldalunkon, viszont ezt a regisztrálást a további programokon nem tettük elvárássá a részvételhez.

Eseményünk	Részvételi szándék visszajelzése	
Unokáink is látni fogják - október 17.	Ott lesznek (5)	Talán ott lesznek (8)
Éltető szabadidő - október 10.	Ott lesznek (7)	Talán ott lesznek (3)
Mesterségem címere - október 13.	Ott lesznek (17)	Talán ott lesznek (17)
Bezzeg az én időmben - szeptember 12.	Ott lesznek (9)	Talán ott lesznek (1)
Élőkönyvek Szegeden! - május 2.	Ott lesznek (5)	Talán ott lesznek (8)

3. ábra: Meghirdetett facebook-eseményeink részvételi szándékának visszajelzései

Ez a tendencia a későbbiek során is érvényesült, hiszen programjainknak minden alkalommal külön eseményt nyitottunk az érdeklődők számára. Itt az adott program legfrissebb történéseire hívtuk fel a figyelmet, emellett lehetőséget adtunk a részvételi szándék jelzésére is (3. ábra). Ezzel a lehetőséggel azonban csak kevesek éltek, szemben a látogatók igen nagy számával.

Fontosnak tartom azt a tényt is kiemelni, hogy az első alkalmunkra történő jelentkezésekkor, az oldalon regisztráltak többségével előzetesen felvettem személyesen is a kapcsolatot. Meséltem nekik arról, hogy miről szól a program, és a regisztráltak döntő többsége ennek köszönhetően bejelentkezett. Ez már átvezet a második, „B” hipotézis állításának megerősítéséhez, miszerint „*a személyes kapcsolatfelvétel nagyobb hatékonyságú, mint egy személytelen weboldal*”. Hiszen az adatok alapján itt is a személyes kapcsolatfelvétel elhatározást megerősítő hatása dominál a jelentkezés során.

Ezt támasztják alá a kérdőívünk feldolgozása során kapott eredmények is, hiszen vizsgálatunk során azt az eredményt kaptuk, hogy a résztvevők csupán 13 %-a jutott el hozzánk interneten és plakátokon keresztül, 47 %-uk pedig barátoktól, vagy tanári ajánlason keresztül, tehát személyes megkeresés, figyelemfelhívás útján érkezett

programunkra. Ezzel a szerény internetes megismeréssel szemben, ha áttekintjük honlapunk látogatóinak számát, meglepő adatokkal szembesülhetünk.

10. kép: Oldalmegjelenítések száma országonként

Mint azt a fenti 10. kép is jól mutatja, a weboldalunkra a világ minden tájáról igen sokan voltak kíváncsiak. Magyarország mellett - ahol kiemelkedően nagy, 1784 oldalmegjelenést tapasztaltunk - a tengerentúlról érkezett a legnagyobb érdeklődés utánunk, az Egyesült Államokból. Emellett többek között Oroszország, Németország és az Egyesült Királyság felől is nagyfokú oldallátogatottságot mutattunk. A külföldi látogatottság nagy számban való előfordulása minden bizonnyal az oldalunkon magyar és idegen nyelven is megadott metaadatoknak, és azok keresőmotorokon (mint a google, yahoo és bing) való terjesztésének köszönhető. Arra viszont nincs pontos adatunk, hogy egy adott felhasználó pontosan hány másodpercig hagyta nyitva a honlapunkat, illetve milyen mélységben nézte tovább az oldalt – főleg, ha külföldi látogatóról van szó, aki nem beszél magyarul. A magas külföldi megkeresések miatt a továbbiakban kulcsfontosságúvá vált a honlap idegen nyelvre fordítása, ami a tervek között szerepel.⁷³

4. ábra: Az oldalmegjelenítések száma a vizsgálati időszakban

⁷³ Részletesen kifejtve a Program jövője fejezetben (5. fejezet)

A vizsgálati időszak alatt a honlapindítást követően több mint 2100 oldalmegjelenítésünk volt (4. ábra). Ilyen sokan voltak kíváncsiak kutatási tevékenységünkre, programjainkra, és követték nyomon az információinkat, osztották meg a facebookon ismerőseikkel, barátainkkal mind a weboldalunk címét, mind pedig a facebook csoporton belül felkerült tartalmainkat.

Időpont	Oldalmegjelenítések száma
2012. április	609
2012. május	308
2012. június	48
2012. július	16
2012. augusztus	23
2012. szeptember	571
2012. október	576
összesen:	2151

5. ábra: Az oldalmegjelenítések száma, részletes, havi bontásban

Havi lebontásban nézve az adatokat (5. ábra), egyértelműen kiderül, hogy a látogatottság nem csupán a megvalósuló programjaink alatt, hanem azt megelőzően, illetve annak lezárulását követően is jelentős mértékű. Az első programunk május 2-án valósult meg, és az ezt megelőző hónapban volt legnagyobb látogatottságunk, 609-en léptek fel a honlapra, majd a megvalósítás hónapjában 308-an követték nyomon a program alakulását. Ez utóbbi adat azért is érdekes, mivel se interneten, sem pedig további plakátozás formájában nem folytattunk reklámtevékenységet a nyár folyamán két rendezvény között. Valószínűsíthető, hogy ez leginkább az újszerűség iránti kíváncsiságnak, módszerünk újító elképzelésének köszönhető, emellett a program sikeressége iránti érdeklődés, illetve a várható folytatás is idevonzotta az érdeklődőket.

A statisztikai-elemzés szempontjából fontos áttekintenünk azt is, hogy a facebook oldalunkon ugyan csak 51 ember jelölte be, hogy tetszik neki Élőkönyv programunk, mégis a 2154 weboldal-látogató többsége innen jutott el a honlapunkra. Ez mutatja, hogy nagyon sokan értesültek a várható programjainkról, és érdeklődtek, újszerűnek tartották ötletünket, olyannyira, hogy nem sajnálták az időt és energiát arra, hogy továbblépjenek, és bővebb információért felkeressék honlapunkat. A facebookon minket kedvelő felhasználók közül pedig 33,3 %-uk el is jött a rendezvényre. (Érdekességként megemlíteném, hogy a facebook kedvelőink mindössze 14 %-a férfi,

itt is a nők vannak döntő többségben - alátámasztva a „D” hipotézist. Közülük is voltaképpen 1 férfi jelent meg a programon.)

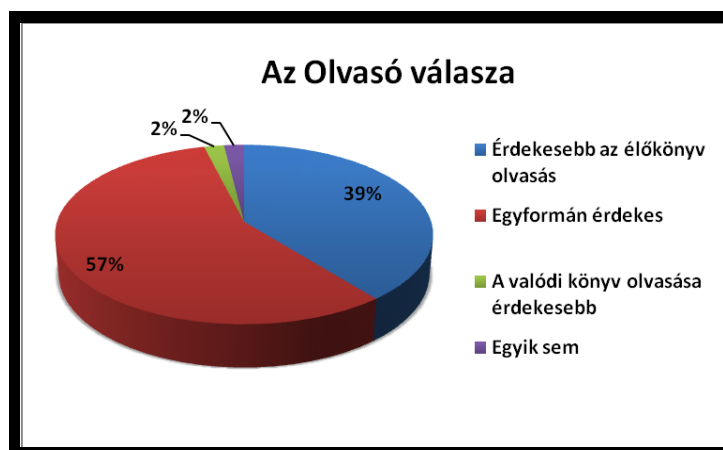
Azonban az internetes megosztások, az online folytatott reklámtevékenység meggyőző ereje mégsem volt annyira hatásos, mint az a bemutatásra került látogatottság és az érdeklődés alapján elvárható lenne. Mint már részben kitértem rá, a résztvevők csupán 13%-a találkozott a programmal interneten, vagy plakáton keresztül - ráadásul az internetes megismerést ezek közül csak 4 ember jelölte be. Ezzel hipotézisünk, miszerint a szájreklám szerepe és a személyes, baráti ismeretségen alapuló ajánlások, felkérések, meghívások és értesítések elképesztően fontos szerepet kapnak a reklámtevékenység során, beigazolódni látszik. Megerősítést nyert tehát előzetes feltevésünk a személyes kapcsolatok szerepének kiemelkedő hatásáról. Ez a személyes ismeretség, személyes ajánlás továbbra is a legjobb eszköz a rendezvények sikeres lebonyolításához.

Ezek a személyes kapcsolatok valamilyen szintű érzelmi alapú kötődést is jelentenek egymás irányába. Hiszen bárki, akivel közvetlen kapcsolatba kerülünk, rögtön valamilyen érzelmet vált ki belőlünk, akár negatív, akár pozitív irányba. Ezért gondoltuk úgy, hogy mivel itt is személyes találkozókról van szó, mi több, itt az Élő Könyv személyesen meséli el a saját nézőpontjából életének, másságának történetét, az arról való világnézetét, ezért igen mély érzések születhetnek mindkét félben, az Élő Könyvben, illetve az Olvasóban egyaránt. A mesélés személyes élményt jelent, és mint minden könyv, akár negatív, akár pozitív irányú emóciókat is kiválthat bennünk.

Így hipotéziseink második része a program emocionális élményként való megélésére vonatkozik. Feltételezéseink szerint az érzelmek széles skáláját élik át mind az Olvasók, mind pedig az Élő Könyvek az olvasás során. Azt feltételeztük, hogy az Élő Könyv olvasása *„nagyobb emocionális élményt jelent, mint egy papíralapú, nyomtatott könyv, vagy egy e-dokumentum elolvasása” („C” hipotézis).*

Olvasóinkat természetesen először megkérdeztük arról, hogy szoktak-e olvasni igazi könyveket. Az Olvasók közül a válaszadók 8%-a mondta azt, hogy nem szokott olvasni, az Élő Könyveknél azonban mindenki azt válaszolta, hogy szokott. Úgy gondoltuk, hogy akik azt jelölik be, hogy nem szoktak rendszeresen olvasni, azoknak a következő, kulcsfontosságú kérdésünknel - hogy melyiket tartja érdekesebbnek, a valódi könyv olvasását, vagy pedig az Élő Könyv olvasását – természetes lesz, hogy az Élő Könyv olvasását érdekesebbnek találják. Ez a felmérés eredményei alapján beigazolódott, mivel a 4 nem olvasó közül csupán egy gondolta úgy, hogy egyformán érdekesek, a

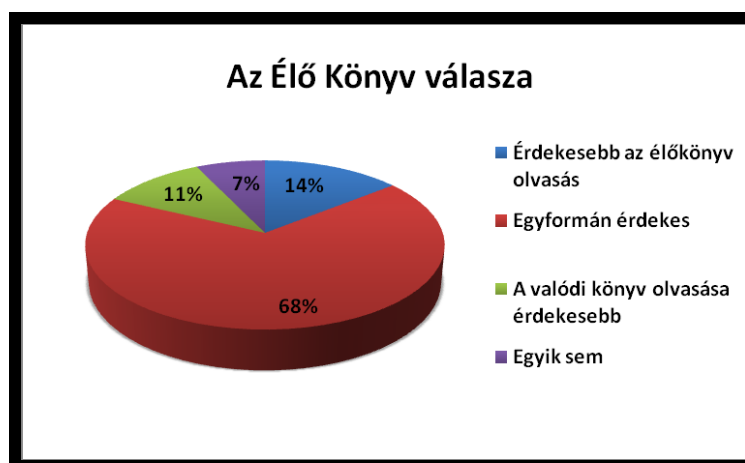
többiek mind az Élő Könyv olvasását tartották élvezetesebbnek. Ennél a kérdésnél többen írták kiegészítésképpen, hogy nem tekintik összehasonlíthatónak a kettőt, az Élő könyv olvasás élményét, illetve a valódi olvasás élményét, mivel más-más élményt nyújt mindkettő. Ezt a lehetőséget szándékosan nem tettük bele a kérdőívbe, mert célunk volt, hogy ennek kihagyásával konkrét választásra kényszerítsük őket.

6. ábra Véleményed alapján melyik az érdekesebb, az Élő Könyv olvasása, vagy a valódi könyveké?

Az Olvasók válaszai alapján kiderült, hogy 57 %-uk egyformának találta mind a két olvasási formát. Viszont nagyon magas azok aránya is, mintegy 37 %, akik érdekesebbnek találták az Élő Könyv olvasását (6. ábra). A válaszadások indoklásai közül kiemelnék néhányat: „Közvetlen, bizalmas légkör alakul ki, nem csak a képzeletemre kellett hagyatkozni, hanem visszakérdezhettem”, „A beszélgetést bármerre lehet terelni, így a számomra igazán érdekes dolgokra derülhet fény”, Más, ha magam olvasok, ott vissza tudok térni, elmélyülhetek, van egy saját tempóm. Élőkönyvnél pedig pont az a jó, hogy interaktív”.

Az Élő Könyvek válaszai a következőképpen alakultak:

7. ábra Véleményed alapján melyik az érdekesebb, Élő Könyvként mesélni, vagy valódi könyvet olvasni?

Az Élő Könyvek között sokkal nagyobb számban fordultak elő, 68%-ban azok, akik egyformán érdekesnek találták a két olvasási formát. Az Olvasókhöz képest nagyobb arányban jelent meg azoknak a száma, akik a valódi könyv olvasását érdekesebbnek találták, mi több, kiemelkedő szerepet adhatunk az élmények, érzelmek szempontjából annak a tendenciának is, hogy az élőkönyv olvasást, a mesélést közülük arányokban sokkal kevesebben találták érdekesebbnek. Feltételezhetően azért, mert számukra az, hogy a saját életükről beszélnek, természetes dolog, nem különleges alkalom - így nem is jelent számukra fokozott emocionális élményt.

Idéznék az ő szavaikból is: „*Mindkettő érdekes, más, de mindkettőnek van helye és szerepe az életben*”, „*Új embereket ismerhettem meg és beszélgethettem az életemről, hivatásomról*”, „*Az Élő Könyv élő élményeket ad, a könyv ismeretlenebb mélységeket tár fel*”, „*Élő Könyv olvasása során a másik élménye tárul elénk, valódi könyv olvasása során saját fantáziánkat használjuk*”, „*mindkettőnek megvan a maga varázsa*”, „*különböző szemszögből kapunk információt*”.

Az összehasonlítás, és az alkalmak során szerzett tapasztalatok alapján meglátásom szerint a felkértek közül ugyan mindenki szívesen vállalta azt, hogy Élő könyvként mesél magáról, azonban a feldolgozott adatok alapján úgy tűnik, hogy számukra nem nyújtott akkora élményt a szerepük, mint ezzel szemben amekkora élményt az Olvasók számára jelentett az, ahogy az olvasást megélték. Az Olvasók sokkal érdekesebbnek és értékesebbnek ítélték meg az Élő könyv olvasását, mint maga az Élő Könyv.⁷⁴

Mielőtt a „C” hipotézis érzelmi oldalának elemzésébe mélyednék, célravezetőnek tartom kiemelni a program megítélését az Olvasóknál és Könyveiknél is (8. ábra).

8. ábra: Az Olvasó érzései az Élőkönyv programról

A kérdés 6 válaszlehetőséggel megadott jelölős-karikázós volt, ahol többet is lehetett jelölni. Ezek közül az erőltetett párbeszédet senki nem választotta. Az Olvasók

⁷⁴ Ugyanezt tükrözi a hasznosság megítélésére vonatkozó kérdés is.

negyede úgy érezte, hogy a program jó lehetőséget ad a saját élmények megosztására, 23%-uk pedig kiemelte, hogy jobban gondolkodásra készíten, mint egy könyv olvasása. A válaszadások az Élő Könyvek esetében hasonlóan alakultak: első helyen a saját élmény megosztására nyíló lehetőség (32%), másodikon a maradandóbb élményt okoz (22%), ugyanakkora százalékban pedig az intimitás és gondolkodásra ösztönöz (10-10%) értékek jelennek meg.

Az Olvasók válaszaiban az intimitás jelölésének nagy száma, emellett a maradandóbb élmény, és a mélyebb érzelmek válaszkategóriák összesített, mintegy 52%-os értéke rávilágít az olvasás során megjelenő jelentős mértékű érzelmi-lelki háttérre. Ez az Élő Könyvek esetén kevésbé jelenik meg, az intimitás megélésével együtt mindössze 32%-uk jelöl ennél a kérdéskörnél érzelemhez fűződő választ.⁷⁵

A „C” hipotézis további vizsgálatához az olvasás során felmerülő érzelmek is tanulmányozásra érdemesek. Ennek elemzésére érzelmeket soroltunk fel, amik közül a kitöltőnek ki lehetett választani az átélt emóciókat.

	együttérzés	közömbösség	hiányérzet	bűzkeség	ihletettség	derűlttség	szorongás	boldogság	megvetés	remény	düh	öröm	harag	meglepetés	felháborodás	szomorúság	tettrekészség	irigység	zavar	egyéb
Élő Könyv	1	0	0	11	11	12	0	7	0	2	0	9	0	7	0	0	6	0	0	4
Olvasó	16	0	1	4	20	21	1	6	1	9	0	9	1	22	0	2	10	3	1	3
Összes:	17	0	1	15	31	33	1	13	1	11	0	18	1	19	0	2	16	3	1	7

9. ábra: Az olvasás élményére adott emóciók az Élő Könyveknél, Olvasóknál

A fenti táblázatban (9. ábra) összesítve jelenítem meg a válaszadásokat, hogy hányszor fordul elő egy-egy érzelem jelölése az Olvasóknál, az Élő Könyveknél. Az olvasás érzelmi gazdagságát mutatja és ezzel hipotézisünket („C”) is alátámasztja az, hogy az Olvasók összesen 130 érzelmet jelöltek a kérdés megválaszolása során. Az Élő

⁷⁵ Ez azonban visszavezethető a kérdés utolsó válaszlehetőségére is, mely szerint: a beszélgetés mélyebb érzelmeket keltett bennem mint egy könyv olvasása. Ezt a lehetőséget egyik Élő Könyvünk se jelölte, így feltételezhető, hogy a válasz megfogalmazásával volt probléma. Vélhetően nem tudták a szerepükhöz csatolni a kérdést.

Könyvek esetében is hasonlóan magas, 66 érzelm lett jelölve, ez az arány a létszámhoz viszonyítva hasonló százalékot ad.

Az Élő Könyveknél egyértelműen látszik, hogy 12 különböző ember jelölte be a derűtséget, mint az olvasást leginkább jellemző érzelmet. Mivel ez a magas arány az Olvasóknál is másodikként, nagy számmal megjelenik, sőt, az összesítésben szintén listavezető, ezek egyértelműen azt mutatják, hogy az Élő Könyvek olvasásai jókedvűen zajlottak le. A következő 3 érzelm a büszkeség, ihletettség és az öröm volt, amely legmagasabb értéket kapott, ezzel szemben az Olvasóknál a meglepetés (16,92%) volt a leggyakoribb. Ezt követte az ihletettség, a derűtség és az együttérzés is. Összességében tehát nagyon sokféle emóció tört felszínre a programok során. Ha százalékos arányban nézzük, a válaszadások 95,4 %-a pozitív érzelmek megjelenését tükrözik, és csupán 9 negatív érzelmet (hiányérzet, szorongás, megvetés, harag, irigység) találhatunk a 196 válaszból. A közömbösség, düh, felháborodás viszont egyetlen alkalommal sem került a megjelenő érzelmek közé.

Arra voltunk kíváncsiak, hogy van-e összefüggés a megjelenő érzelmek között, vagy véletlenszerűen, a „muszáj beírni valamit” kényszer alapján jelentek meg a kérdőív válaszaiban. A matematikai-statisztikai módszer (korrelációs vizsgálat) nem véletlenszerű összefüggéseket mutat. Azaz: törvényszerűséget, szabályszerűséget figyelhetünk meg a választott-megjelenő érzelmek között. A szignifikáns szintű összefüggések az olvasókban megjelenő érzelmekről igazolják, hogy ténylegesen, következetesen átélt élményekről van szó.⁷⁶

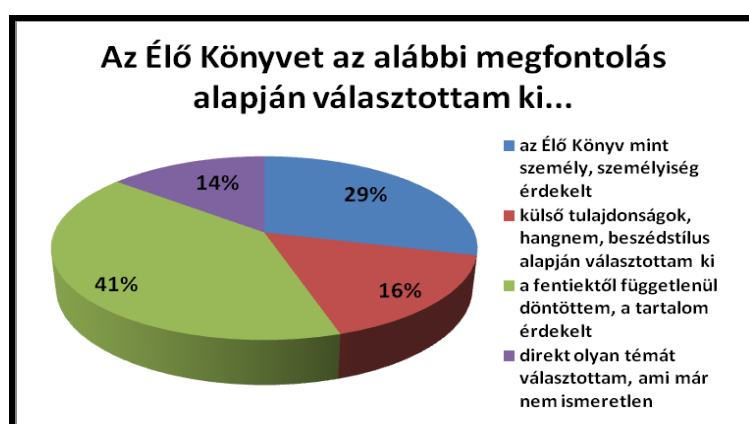
Az adatok elemzése alapján a büszkeség-öröm, ihletettség-tetterekészség, derűtség-öröm, tetterekészség-harag, szomorúság-tetterekészség érzelempárok megjelenése $p < 0,05$ szinten ad szignifikánst, nem a véletlennek betudható összefüggést, míg a büszkeség-remény, derűtség-meglepetés, remény-harag, és legkiemeltebben a remény és tetterekészség érzelempárok következetes megjelenése $p < 0,001$ -es szignifikanciaszint.

Mint azt a fentiekben már említettem, az Élő Könyvben is sokféle érzelm jelent, azonban nem mutatkozik következetesség, törvényszerűség (ellentétben az Olvasók választásaival). Az eltérés okainak vizsgálatára további kutatásokat tervezek az Élő Könyvekkel kapcsolatban, az irányított beszélgetés módszerét alkalmazva. Feltételezhető, hogy az eltérések egyik lehetséges oka az, hogy az Élő Könyvek esetében a hasznosság megítélése eredményezi ennek az érzelempárnak a megjelenését, ez a közös az Élő Könyvekben, s a többit a személyiség-sajátosság különböző szintjén

⁷⁶ A korrelációs táblázatok a Mellékleteknél láthatóak (7. számú mellékletek)

lehet majd vizsgálni. Feltételezhetően arra vonatkozóan is célszerű lenne további kutatásokat végezni, hogy a „hasznosság” megítélése eredményezi-e az érzélem megjelenését – annak repertoárját gazdagítja, vagy megfordítva: az érzelmek „hiánya” eredményezi az alacsony szintű hasznosság-érzetet. Esetleg, közvetítő tényezőként játszik szerepet az a tény, hogy az Élő Könyvek saját életüket nem tartják különlegesnek.

Az „E” hipotézis vizsgálatára - miszerint feltételezhető, hogy „azok az Olvasók, akik külső tartalom alapján választják ki Élő Könyvüket nem előre kigondolva, hanem spontán teszik fel kérdéseiket” - az Olvasók Élő Könyv választására is érdemes röviden kitérni (10. ábra).

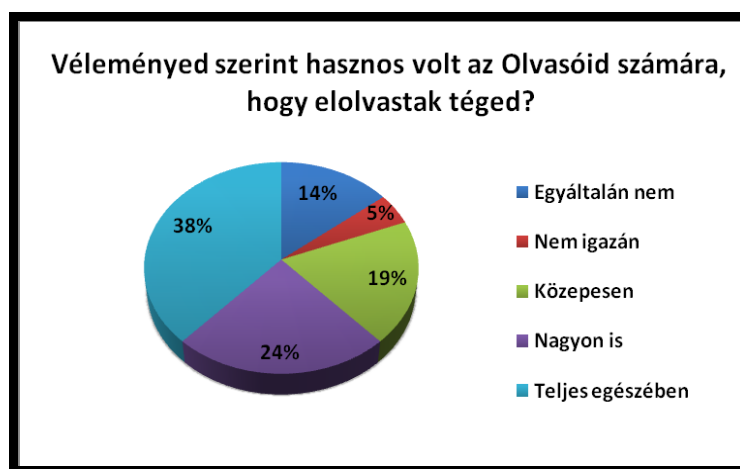
10. ábra: Az Olvasók Élő Könyv választásának indítékai

A válaszadások alapján a szimpátia (akiket az Élő Könyv mint személy, mint akinek „szép a borítója” érdekelt) alapján történő választás 35%-ban, míg a tartalom alapján történő Élő Könyv választás 55%-ban jelent meg az Olvasók között. Ez a tudatos, felkészült Könyv-választást mutatja. Érdekeséggént megemlíteném, hogyha ezt az eredményt összevetjük azon válaszadók eredményeivel, akik a program előtt is tisztában voltak az Élőkönyvtár jelentésével, az arányok a várhatóval ellentétesen alakulnak. Náluk nagyobb arányban (54%) jelenik meg a szimpátia, mint döntő tényező.

Ha a válaszok közül kiemeljük a külsőségeket (mint a külső tulajdonságok, hangnem, beszédstílus) alapján történő Élő Könyv-választást, és összevetjük a kérdésfeltevések előre elgondoltságával, megállapítható, hogy nagyon igaz, vagy igaz állításként 90%-ukra jellemző az, hogy a beszélgetés alatt hagyták, hogy a szituáció hozza a kérdéseket. Ez a százalék, ha az összes Olvasó válaszadását nézzük, teljes egészében válaszként 82 %-os, ha az igaz választ is hozzávesszük, 97%-os mutatóval jelenik meg a spontán történő válaszadásnál. Így összességében megállapítható, hogy az „E” hipotézis cáfolatra került, hiszen ugyan az Élő Könyvüket külsőség alapján választó Olvasók

között döntő többségben vannak azok, akik az olvasás során spontán módon hagyták, hogy a szituáció hozza a kérdéseiket, mégis, az összes Olvasóknál ez magasabb arányban jelent meg. Nincs közvetlen összefüggés az Élő Könyv kiválasztásának módja, és az olvasás során feltett kérdések között.

Ehhez kapcsolódva mindenképpen fontos kiemelni azokat az eredményeket is, amelyeket az olvasás megítélésének hasznosságával kapcsolatban sikerült felmérni. Kíváncsi voltam arra, hogy az Élő Könyvek vajon mennyire ítélték hasznosnak az Olvasóik számára, hogy őket, mint Élő könyveket elolvashatták. A Könyvek 62 %-a kiemelkedően, illetve nagyon hasznosnak értékelte Élő Könyv szerepét (11. ábra).

11. ábra: Az Élő könyvek saját hasznosságának megítélése

Ellenben figyelemre érdemesnek tartom azt az ellentétet is, hogy ennél a kérdésnél az Élő Könyvek az egyáltalán nemtől közepesen hasznosig válaszokat 38%-ban jelöltek be - míg az Olvasóknál ugyanez mindössze 3%-ban (!) mutatkozott meg. Felmerül a kérdés, vajon mi áll az eredmények háttérében? Az előzőekben bemutatott mesélés és annak élményként való megélése rész egyfelől már választ ad a kérdésre. Azonban vizsgálatra érdemes, hogy az eredmények mögött vajon van-e összefüggés a hasznosság megítélése és a tanári szerepkör között. Hiszen óraadóként a tanárok számára az, hogy beszélniük kell teljesen megszokott szituáció. Az idegenekkel való jó kapcsolatteremtő képesség a munkájuk velejárója, mindennapi bevett gyakorlatuk részét képezi.

A felmérés meglepő eredményt hozott. Ha a tanárok válaszait vesszük szemügyre, akkor igen magas, mintegy 75 %-os a hasznosnak, illetve teljes mértékben hasznosnak ítélok száma. 3 tanár vélte úgy, hogy részben, vagy nem igazán volt hasznos a szerepe. Így elmondható, hogy többségében pozitív, optimista hozzáállást mutattak. Ha a másik oldalt, a hallgató, illetve volt hallgató Élő Könyvek feleleteit nézzük, a 15 emberből 5-en jelölték a közepesen, nem igazán és az egyáltalán nem válaszokat. Sőt, ez utóbbit 3-

an jelölték be közülük, szemben azzal, hogy a tanároknál ez a válasz meg sem jelent.⁷⁷ Így ha az arányokat nézzük, elmondható, hogy a hallgató Élő Könyvek kevésbé vannak tudatában mondandójuk értékével. A tanárok esetében viszont a magabiztos kiállás, a megfelelő önértékelés mutatható ki. Sajnos a válaszok alapján nem lehet következtetéseket levonni arra vonatkozóan, hogy az Olvasók vajon az olvasást mennyiben élték meg máshogy a tanár Élő Könyvekkel, mint a kortársaikkal, mivel az Olvasók másképp - egyértelműen pozitívan- értékelték az olvasásokat. Az Olvasók 76 %-a teljes mértékben hasznosnak értékelte, mi több, 97%-uk nagyon, és teljes egészében hasznosnak ítélte az olvasást, a beszélgetést. (12. ábra).

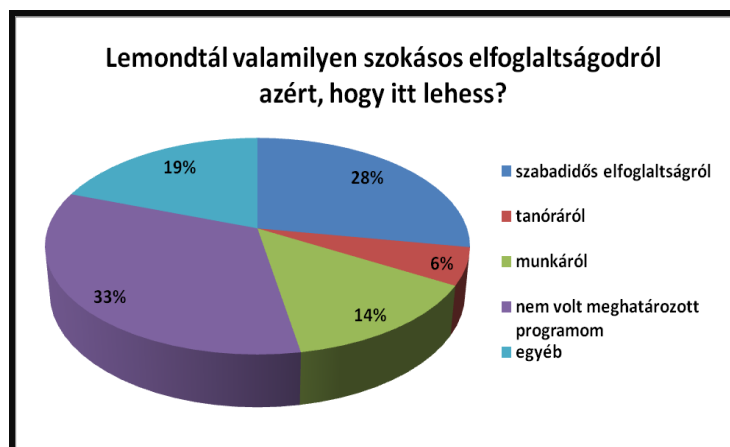
12. ábra: Az Olvasók megítélése az olvasás hasznosságáról

Tehát leszögezhetjük, hogy az Olvasók sokkal értékesebbnek ítélték meg az Élő Könyv olvasását, mint maga az Élő Könyv.

Programjaink során látogatóink olyan különleges tapasztalatokkal gazdagodtak, amikkel csak Élőkönyv alkalmakon, Olvasóként találkozhattak. Így például ilyen sokatmondó válaszokat kaptunk: „Személyes találkozás mindennél többet ér, más szemszögből, nézőpontból láthatok bizonyos dolgokat”, „A közösség érzése csapott meg, jó hallani olyan embereket beszélni, akik már letettek valamit az asztalra és ebből át is tudnak adni valamit.”, „Erről a témáról nem voltak korábban információim, s annyi időm nem lett volna, hogy ezt olvasás segítségével tudjam meg”.

A hasznosság megítélése szempontjából érdemes megvizsgálni azt is, hogy az Olvasók milyen elfoglaltságról voltak hajlandóak lemondani annak érdekében, hogy részt vehessenek a programjainkon (13. ábra).

⁷⁷ Érdekes, hogy ez a „negatív” válasz utolsó, Unokáink is látni fogják programunkon jelent meg nagy számban. Lehetséges, hogy a hosszabbítás és a program elnyúlása miatt érkeztek be ezek a válaszok.

13. ábra: Az Olvasók válaszai a szerdai elfoglaltság lemondásával kapcsolatban

Egyértelműen kiderül, hogy a válaszadók 1/3-ának nem volt előre meghatározott programja. 28 %-nak volt szabadidős terve, 20 %-uk pedig szakmai elfoglaltságról mondott le azért, hogy eljöhessen⁷⁸. Tehát a válaszadók 67%-a olyannyira hasznosnak és fontosnak ítélte az Élőkönyv alkalmat, hogy hajlandó volt lemondani a pihenésről, a munkájáról, vagy éppen a családdal töltött időről a programon való részvétel érdekében.

Ezt támasztja alá tetszési indexünk is, amit két oldalról vettem vizsgálat alá. A kérdésre, miszerint mennyire tetszett az Élőkönyv ötlete, az Olvasók közel 90%-a, az Élő Könyveknek pedig mintegy 86%-a válaszolta azt, hogy nagyon tetszett, mindössze 1-1 ember volt, akinek közepesen tetszett, a többiek viszont a tetszik választ adták meg. Negatív értékű válasz egyik oldalon sem jelent meg.

A válaszokat kategorizálni lehet, így újabb következtetések vonhatóak le a program érzelmi hátterére vonatkozóan. A válaszok alapján mindkét csoportban a bensőségesség lehetősége (intimitás és beszélgetés kategóriája) vezet, az Olvasók 31%-a, az Élő Könyvek 40%-a tartotta ezt a legfontosabbnak. Az ismerkedés szerepét is igen sokan kiemelték, az Élő Könyvek 20, az Olvasók 15 %-a. Természetesen az információszerzés lehetőségét az Élő könyvek nem igazán tartották fontosnak, szemben az Olvasókkal, akiknél ez igen magas, 28%-os fontossággal jelent meg második helyen, alig lemaradva az intimitás kategóriájától. Négy Olvasó nagyra értékelte, hogy új nézőpontokat ismerhetett meg, a programban. Ez az Élő Könyvek esetében 15 %, ami azért is érdekes, hogy annak ellenére, hogy mesélni ment, ezáltal átadni ment, ő maga is újfajta látásmódot ismert meg, kapott az olvasás által. A program újszerűségét pedig 15-15%-ban, egyenlő arányban említik meg a válaszokban.

⁷⁸ Az egyéb kategóriát is sokan választották, itt azonban a válaszok többsége átfedi a szabadidős/munka kategóriákat (pl.: vacsorakészítés, kutatási feladat elvégzéséről stb.)

A tetszési index másik fele a Jövőben hírét viszed-e ennek a programnak kérdéshez kapcsolható. Az Olvasók közül 1 ember kivételével mindenki igennel válaszolt a kérdésre, mi több, az Élő Könyvek esetében is ugyanez jellemző, mindössze 1 ember írta, hogy talán továbbvinné a program hírét. Ezek a nagyon pozitív eredmények kétségtelenül bizonyítják, hogy mind az ötlet, mind pedig a megvalósítása igazán tetszett a résztvevőinknek, és nem csupán bekarikázták a kérdőív elején a választ. Válaszadásuk mögött valódi tartalom van, ezt támasztja alá az is, hogy mindenki kifejtette ennek okát.

Idéznék néhány választ az Élő Könyvek felől: *„Igen. Nagyon jó kezdeményezésnek tartom, fontos kapcsolatépítő módszer és tovább lehetne fejleszteni”*, *„Igen. Szerintem mindenki számára nagyon jó élmény és lelkiekben gazdagító tapasztalat lehet”*, *„Igen. Mert nagyon érdekes, élvezetes formában rendkívül sok újdonságot, másságot tanulok magam is és nagyon jó rálátni arra, hogy mennyire sok békés ember, fiatal van körülöttünk. A körülöttünk egy ilyen beszélgetés után közöttünk vagy velünk élővé válik.”*, *„Igen. Borzasztóan élvezetes, könnyed és izgalmas volt.”*, *„Igen. Jó volt beszélgetni úgy, hogy ismeretlenek ülnek szembe és ez a bizonyos téma érdekli őket.”*

Az Olvasók felől: *„Igen. Tartalmas, izgalmas és tanulságos”*, *„Igen. Mert olyan dolgot próbálhattam ki, amit eddig még nem és nem hiszem, hogy máskor lenne alkalom ilyen emberekkel beszélgetni.”*, *„Igen. Az emberi kapcsolatok, a beszélgetés számomra a legfontosabb, ez a legjobb hobbi véleményem szerint a Földön, melyre próbálok minél több embert rászoktatni”*, *„Igen. Mert mindenki számára élményt jelent! Korra, nemre tekintet nélkül”*, *„Igen. Nagyon sokat gazdagodunk lelkiekben éppúgy, mint szakmailag. Köszönöm!”*, *„Természetesen. Nagyon érdekesnek találtam, megfelelő embereket találtak az "Élő Könyvek szerepére". Nyílt, őszinte válaszokat kaptunk, motivált emberektől”*.

5. A PROGRAM JÖVŐJE

Az idei programsorozatunk lezárult, de 2013-ban jön a folytatás: az Élőkönyvtár ismét kinyitja kapuit, a nagyfokú érdeklődésnek és az eddigi résztvevők elvárásainak megfelelően tematikus programjainkat a későbbiekben is szeretnénk folytatni.

Az eddigi tapasztalatokból levonhatjuk azt a következtetést, hogy a rendszeres utómunkálatok nagyon fontosak, hiszen az összegyűjtött információk elemzése, a módosítások, javítások, kiegészítések szükségesek a módszer folyamatos és tudatos fejlesztéséhez, bővítéséhez.

Fejlesztési terveink között szerepelnek a következők:

- ❖ Az eddig megtartott alkalmaink során kiderült, hogy amennyiben a téma megengedi, az olvasás során érdemes használati tárgyakat, eszközöket bemutatni. Ezt a későbbiekben is érdemes használni, mert közelebb hozza, megfoghatóvá teszi az adott témát az Olvasó számára.
- ❖ A folytatásban további kutatásokat tervezek az Élő Könyvekkel kapcsolatban, az irányított beszélgetés módszerét alkalmazva.
- ❖ A módszer érdemes lenne arra, hogy az egyetem falain belül új helyszínen, a SZTE József Attila Tanulmányi és Információs Központban is megvalósuljon. Ezzel tágabb nyilvánosságot kapjon.
- ❖ A kutatási kérdőív megválaszolóinak ötleteit felhasználva, az SZTE különböző tanszékeinek tanárait is szeretnénk jobban bevonni a program terjesztésébe. Felkérni őket arra, hogy vegyenek részt alkalmainkon, emellett, hogy ajánlják hallgatóknak. Hiszen mint azt az eredmények bizonyították, a személyes megkeresés és a baráti, tanári ajánlás által foghatóak meg leginkább az emberek.
- ❖ A kérdőívet érdemes lenne lerövidítve, csupán a fejlesztés szempontjából szükséges kérdésekre korlátozva bizonyos időközönként kitölteni a résztvevőkkel. Sőt, emellett - tanulva az Amerikai Lelkész és a francia lányok példáján - szükségesnek tartom egy idegen nyelvű kérdőív kidolgozását is.
- ❖ A honlap fejlesztése is tervben van. Mivel a bővítésben szeretnénk minél több külföldi cserediákot, külföldről érkező oktatót bevonni a programba,

ezért szeretnénk angol, német, lehetőség szerint pedig francia nyelvre is lefordítani oldalunkat.

- ❖ Fontosnak tartom azt is, hogy programszervezőként megjelenjünk a Human Library központi oldalán (<http://humanlibrary.org/>), hiszen hazánkat, és egyedülálló programunkat nemzetközi szintén is képviselnünk kell.
- ❖ Emellett szeretnénk szakfolyóiratokban cikkeket jelentetni meg és publikálni annak érdekében, hogy országos szinten minél többen megismerjék és alkalmazzák módszerünket. Így a kulturális szaklapok, pedagógiai és felnőttképzési szaklapok (Kultúra és Közösség, Új Pedagógiai Szemle, stb.) mellett a legfőbb könyvtári szaklapokban is érdemes megjelenünk (Könyvtári Figyelő; Könyvtári Levelezőlap, stb.).
- ❖ Úgy gondolom, a könyvtárakat kulcsfontosságú partnerként kell tekinteni, hiszen a kisebb településeken itt van a lehetőség arra, hogy összefogják a város lakóit, és közös programokat szervezve, a módszer felhasználásával elősegítsék az emberek egymás közötti kapcsolatainak kiépülését.

Meglátásom szerint, ebben a programban rengeteg lehetőség rejlik a kulturális mediátor szervező és összefogó munkájával. Úgy gondolom, a kutatásunk által megfogalmazott Élőkönyv módszer alkalmazásával a program egyéb területekre is kiterjeszthető. Az Élőkönyv módszer alkalmazása számos területen, így a pedagógia, az oktatásügy, az andragógia, illetve a szociálpedagógia területein is alkalmazható gyakorlatként jelenhet meg. A módszer oktatásügyben való alkalmazása például feltétlenül indokolt lenne, akár többféle formában is. Alkalmazásuk pedig nem csak időközönkénti, sokkal inkább rendszeres kellene, hogy legyen⁷⁹. Ennek érdekében a közeljövőben szeretnénk egy 30 órás tanfolyamot akkreditálni pedagógus továbbképzésként, melynek tervezete már kidolgozás alatt áll.

⁷⁹ Erre részletesen a Mellékletek -. Az Élőkönyv módszer felhasználási lehetőségei résznél térek ki (8. számú melléklet). Az akkreditációs tervezetet lásd ugyanitt (8.1. számú melléklet)

„ Minden ember egy magában álló sziget, a szó valódi értelmében, és csak akkor emelhet hidakat más szigetek felé, ha akar és tud is mindenekelőtt önmaga lenni.”
/ Carl Rogers /

ÖSSZEGLÉS

Ebben a modernizálódott, rideg világban az egymástól való elidegenedés egyre nagyobb problémát okoz az emberek életében. Teljes érdektelenség uralkodik, az élet számos területén. Az emberek olyannyira passzívvá váltak, hogy nehéz - és szinte már csak és kizárólag jó marketing eszközökkel - lehet rávenni őket arra, hogy kulturális programokra járjanak el, hogy nyissanak a másik felé, találkozzanak másokkal.

Erre ad lehetőséget a Living Library – Élőkönyvtár elképzelés kulturális mediációs módszerként való alkalmazása, amelyre úgy vélem, hogy az élet több területén is igen nagy társadalmi igény és leginkább pedig látens igény lenne. Mivel a kulturális mediáció alapja a párbeszédnek a kialakítása, lehetővé tétele, a társadalom csoportjai közötti mediációs szerep felvállalása, szakmai szempontból a módszert igazán hasznosnak, és értékesnek tartom, hiszen az Élő Könyv és Olvasója az olvasás során egyaránt az informális tanulás és a személyiségfejlődés új útjait tapasztalhatja meg.

A kutatási anyag feldolgozása során a kapott eredmények hipotéziseinket alátámasztják. Hiszen a feldolgozott adatok alapján beigazolódott „A” hipotézis, miszerint a hallgatói passzivitás miatt nagy erőfeszítéseket kell tenni az érdeklődők weboldalon történő regisztrációjáért. Ezzel párhuzamban alátámasztódott „B” hipotézis is, hiszen egyértelműen kiderült a weboldal látogatottságának és a személyes kapcsolatfelvétel meggyőző erejének arányából, hogy a személyes kapcsolatfelvétel nagyobb hatékonyságú, mint egy személytelen weboldal. Az olvasás folyamata alatt megjelenő pozitív érzelmek nagy aránya pedig alátámasztotta „C” hipotézist, miszerint a programunkon történő olvasás nagyobb emocionális élményt jelent, mint egy nyomtatott könyv/e-dokumentum elolvasása. A programokon a női nem nagyobb számban képviselteti magát, így „D” hipotézis is megállta a helyét. Az „E” hipotézis viszont cáfolatra került, mivel a válaszok alapján kiderült, hogy nincs közvetlen összefüggés az Élő Könyv kiválasztásának módja, és az olvasás kérdésfeltevései között.

Az utolsó alkalmakon én magam is részt vettem az olvasásokban, és az élmény nagy hatással volt rám. Minél előrébb tartunk a kutatásban, annál inkább elkötelezettnek érzem magam a program iránt. Az Olvasók és a Könyvek visszajelzése is azt mutatják, hogy érdemes és jó amit csinálunk, szeretik, hasznosnak bizonyul. Kell ennél több?

BIBLIO – ÉS WEBOGRÁFIA

Nyomtatott források

ABERGEL, Ronni – ROTHMUND, Antje – TITLEY, Gavan - WOOTSCH Péter (2005): Nézz a borító mögé! : Útmutató az Élő Könyvtár szervezői számára. In: <<http://www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/Living%20library%20with%20coverHU.pdf>> [2012.04.09.]

ARATÓ Ferenc (1991): Az olvasás pedagógiája. Akadémiai Kiadó, Budapest. p. 182.

BARCY Magdolna - SZAMOS Erzsébet (2002): "Mediare necesse est" A mediáció technikái és társadalmi alkalmazása. Animula Kiadó, Budapest. p. 108.

BUDA Béla (1994): A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. In: <<http://www.mek.oszk.hu/02000/02009/02009.htm>> [2012.10.03.]

CARVER, Charles S. – SCHEIER, Michael F. (2001): Személyiségpszichológia. Osiris, Budapest. p. 590.

GARBUTT, Rob: The living library: some theoretical approaches to a strategy for activating human rights and peace.

In: <http://humanlibrary.org/assets/files/Garbutt_LivingLibrary.pdf> [2012.05.01.]

GÖDÉNY Andrea, G. (2008): „Túlán vélem átellenben éppen”. A szövegértés, mint kulcskompetencia.

In: <http://www.tanszertar.hu/eken/2008_03/gga_0803.htm> [2012.04.06.]

JÓZSA Péter (1976): *Kód – kultúra – kommunikáció*. NPI, Budapest. p. 143.

KAGAN, Spencer - KAGAN, Miguel (2009): Kooperatív tanulás. Önkonet, Budapest. p.17.25

MOLNÁR Edit Katalin (2009): Az írásbeli szövegalkotás funkciója és hatékonysága magyar egyetemista diákok dolgozatainak szövegeiben. In: <<http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=138>> [2012.04.06.]

SMITH, Eliot R. - MACKIE, Diane M. (2001): Szociálpszichológia. Osiris, Budapest. p. 968.

SPEARS, Melinda (2007): *Human Library Pilot Project Report*.

In: <<http://humanlibrary.org/assets/files/HL%20Report%20MacEwan%20University.pdf>> [2012.04.05.]

TARI Annamária (2011): *Z generáció*. Tericum, Budapest. p. 316.

ZSIKÓ János (2000): *A kultúraközvetítés funkciói, fogalma*. Kultúra és Közösség, 4. évf. 2-3. p. 137-148.

Internetes források

A kutatás honlapja, blogja <<http://www.elokonyv.try.hu>>[2012.11.14]

Az alábbi rövidfilm Ronni Abergelt mint könyvtárost és az általa megvalósított LL kezdeményezést mutatja be néhány riportalany, Élő Könyv (imam, transzvesztita, volt bűnöző stb.) megszólaltatásával

<http://current.com/groups/on-current-tv/76292762_living-library.htm>[2012.10.09.]

Az Arizoniai Egyetem Human Library projectje is a mássággal kapcsolatos előítéletek megszüntetése ellen harcol. Rendezvényein használja a Living Library módszert.

<<http://www.arizona.edu/features/human-library-asks-what%E2%80%99s-your-prejudice>>[2012.11.09.]

Baranya Megyei Esélyegyenlőségi Iroda, Esélynap

<http://baranya.eselyekhaza.hu/esemenyek_show/1122>[2012.04.06.]

Beszámoló a Nordic Week eseményeiről

<<http://www.norden.org/en/news-and-events/news/happy-norden-in-gothenburg>>[2012.11.09.]

Beszámoló Melvillből

<http://www.humanlibraries.org.au/images/upload/melville_report09.pdf>[2012.07.05.]

Breckland Book Festival

<<http://brecklandbookfestival.com/>>[2012.11.09.]

Digital Human Library

<<http://digitalhumanlibrary.com/>>[2012.04.06.]

Az Európai Unió Hivatalos Lapja - A Lisszaboni Szerződés módosítása

<<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:306:FULL:HU:PDF>>[2012.12.06.]

Az Év Díja verseny

<<http://www.livingnowawards.com/categories.php>>[Az utolsó letöltés dátuma: 2012.04.05.]

Harvard Mediation Program – Harvard Model

<<http://www.law.harvard.edu/academics/clinical/hmp/training/mediationmodel.html>>[2012.04.06.]

Human Learning Library Pilot Report

<http://lgdata.s3-website-us-east-1.amazonaws.com/docs/105/462430/Human_Learning_Library_Pilot_Report_May_2012.pdf>[2012.04.06.]

Human Library – A Living Library koncepciója

<<http://humanlibrary.org/the-concept-of-the-living-library.html>>[2012.07.03.]

Human Library – története

<<http://humanlibrary.org/the-history.html>>[2012.10.08.]

Human Library

<<http://humanlibrary.org/downloads.html>>[2012.07.03.]

Learning Resources

<<http://rdc.libguides.com/>>[2012.04.06.]

A Living Library Erdélyben
<<http://www.szekelyhon.ro/magazin/oriasi-siker-az-elo-konyvtar-sepsiszentgyorgyon>>[2012.04.06.]

A „living library” that opens minds – Kép és beszámoló Ronni Abergel erőszak elleni aktivista Living Library munkájáról
<<http://www.latimes.com/entertainment/la-caw-word-play16-2008nov16,0,6897538.story>>
[2012.07.09.]

A Magyar Vöröskereszt bekapcsolódása az LL mozgalomba
<http://www.voroskeresztbp.hu/article_562-hu.html>[2012.04.06.]

Malmö város honlapja
<<http://www.malmo.se/servicemeny/cityofmalmo.4.33aee30d103b8f15916800021923.html>>
[2012.10.09.]

A mellvill-i kezdeményezés
<http://www.stepone.org.au/media/5763/melville_living_library.pdf>[2012.07.05.]

Maslow piramis (kép)
<<http://www.ektf.hu/hefoppalyazat/pszielmal/piramis.jpg>> [2012.11.10.]

A program Ausztráliában
<<http://www.humanlibraries.org.au/>>[2012.07.04.]

Pszinapszis – Pszichológiai Napok
<<http://pszinapszis.hu/15/szolgaltatasaink/elokonyvtar>> [2012.04.06.]

Református fiatalok Élőkönyvtára
<<http://www.reformatus.hu/lap/ifi/mutat/7066/>>[2012.04.06.]

Roskilde Festival
<<http://roskilde-festival.dk>>[2012.07.09.]

"Stop The Violence!"
<<http://humanlibrary.org/the-history.html>>[2012.10.08.]

SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézete
<http://www.fk.jgytf.u-szeged.hu/tanszek/kozmuvt/?page_id=571>[2012.10.03.]

A Svédországban és Malmöben élő muzulmánok, bevándorlók által okozott gondok, konfliktusok, valamint azok megoldására tett kísérlet
<http://dSPACE.mah.se/bitstream/handle/2043/11753/mightoncomdev_sept29_2010.pdf?sequence=2>[2012.07.07.]

„Tools and tips by teachers for teachers”
<<http://www.livinglibrary.us/pioneers.html>>[2012.04.06.]

További történeti adatok az LL megvalósításokkal kapcsolatban
<<http://humanlibrary.org/the-history.html>>[2012.07.03.]

„A Város Mindenkié” csoport
<http://avarosmindenkie.blog.hu/2012/09/07/elokonyvtar_egy_hajlektalan_emberrol>
[2012.04.06.]

Web Junction (2008)
<<http://blog.webjunctionworks.org/index.php/2008/11/10/the-living-library-whats-your-prejudice>> [2012.04.08.]

MELLÉKLETEK

Élőkönyv
living library

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: **Kérdőívek**
 - 1.1. Kérdőív az Olvasónak (Az előmérés kérdéssora)
 - 1.2. Kérdőív az Élő Könyvnek (Az előmérés kérdéssora)
 - 1.3. Kérdőív az Olvasónak
 - 1.4. Kérdőív az Élő Könyvnek
2. számú melléklet: **Élőkönyv alkalmaink főbb reklámanyagai**
 - 2.1. Előmérésünk figyelemfelkeltő plakátja
 - 2.2. Élőkönyv alkalmaink egyik nagyplakátja, programsorozatunk bemutatójával
 - 2.3. Programunk, weboldalunk mini szóróanyagai
 - 2.4. Élőkönyv alkalmaink könyvjelzői
 - 2.5. Élőkönyv programunk legfőbb bannerei, logói
3. számú melléklet: **Etikai kódex**
 - 3.1. Az etikai kódex külső borítója, a választható Élő Könyvek listájával
 - 3.2. Az etikai kódex kihajtható tartalmi része
4. számú melléklet: **Katalógusok**
 - 4.1. Az Élőkönyvek Szegeden, Szabadon – Előmérés katalógusa
 - 4.2. Mesterségem címere... programunk katalógusa
 - 4.3. Éltető szabadidő programunk katalógusa
 - 4.4. Unokáink is látni fogják programunk katalógusa
5. számú melléklet: **Élő Könyveink fülszövegei**
 - 5.1. Élőkönyvek Szegeden, szabadon!
 - 5.2. Mesterségem címere... - október 3.
 - 5.3. Éltető szabadidő - október 10.
 - 5.4. Unokáink is látni fogják - október 17.
6. számú melléklet: **Felvételek a foglalkozásokról**
 - 6.1. A „Forró szék” gyakorlat
 - 6.2. Az olvasás pillanatai
7. számú melléklet: **Keresztábrák**
 - 7.1 Az Élő Könyvek érzelmeinek korrelációs táblája
 - 7.1 Az Olvasók érzelmeinek korrelációs táblája
8. számú melléklet: **Az Élőkönyv módszer felhasználási lehetőségei**
 - 8.1. A 30 órás akkreditációs tervezet moduljai

1. Kérdőívek

1.1. Kérdőív az Olvasónak (Az előmérés kérdéssora)

A kérdések megválaszolása önkéntes! A kapott információk feldolgozása a megkérdezett nevének és egyéb adatainak felhasználása nélkül történik. A felmérés az egyetemi szakképzést szolgálja.

Nemed: nő / férfi

Életkorod: _____

A Szegedi Tudományegyetem hallgatója vagy?

Igen, jelenleg itt tanulok / Nem, de itt végeztem / Nem, tanár vagyok az SZTE-n / Nem, nincs közöm az iskolához

Hol hallottál először az Élő Könyvekről?

Mennyire tetszett az Élő Könyvtár ötlete?

Miért jelentkeztél a programra?

Milyen Élő Könyveket olvastál el?

1. _____
2. _____
3. _____

Melyik tetszett legjobban, és miért?

Mennyire tetszett a könyv-választékunk?

Szoktál valódi könyveket olvasni? Mennyit és milyen típusúakat?

Véleményed alapján melyik az érdekesebb, az Élő Könyv olvasása, vagy a valódi könyveké?

Megítélésed szerint a program alatt mennyire volt gördülékeny az olvasás?

1. Könyvnél _____
2. Könyvnél _____
3. Könyvnél _____

Ugyanebben a témában szívesen olvasnál el másik könyvet is? Miért?

1. Könyv _____
2. Könyv _____
3. Könyv _____

Mennyire érezted nyitottnak az Élő Könyveket?

1. Könyv _____
2. Könyv _____
3. Könyv _____

Az olvasás során előre kigondolt kérdéseket tettél fel, vagy hagytad, hogy a szituáció hozza a kérdéseket?

Az olvasás során a benned felmerülő kérdésekre választ kaptál? Előzetes elképzeléseid találkoztak az olvasottakkal?

Volt olyan kérdés, ami felmerült benned az olvasás során, vagy előzetesen, de féltél azt feltenni?

Merültek fel olyan kérdések, amelyek láthatóan váratlanul érték az Élő Könyvet?

Olvasás közben érezted-e úgy, hogy bizonyos dolgokat nem tudtál a Könyvben kiolvasni?

Milyen érzéseket váltott ki belőled az olvasás élménye? Ha dúlt benned erős érzelm, utat engedtl neki? Vagy szabályoztad magad és visszatartottad az érzelmeidet?

Hogyan értékeled, hasznos volt számodra, hogy Élő Könyveket olvashattál?

Természetesnek vetted-e az etikai kódexben megfogalmazottakat?

Van olyan téma, amiben szívesen olvasnál még Élő Könyvet?

Máskor is szívesen részt vennél Élőkönyv rendezvényen?

1.2. Kérdőív az Élő Könyvnek (Az előmérés kérdéssora)

A kérdések megválaszolása önkéntes! A kapott információk feldolgozása a megkérdezett nevének és egyéb adatainak felhasználása nélkül történik. A felmérés az egyetemi szakképzést szolgálja.

Nemed: nő / férfi

Életkorod: _____

A Szegedi Tudományegyetem hallgatója vagy?

Igen, jelenleg itt tanulok / Nem, de itt végeztem / Nem, tanár vagyok az SZTE-n / Nem, nincs közöm az iskolához

Hol hallottál először az Élő Könyvekről?

Mennyire tetszett az Élő Könyvtár ötlete?

Miért jelentkezted a programra?

Körülbelül hány olvasód volt összesen?

Mi tetszett legjobban a programban?

Szoktál valódi könyveket olvasni? Mennyit és milyen típusúakat?

Véleményed alapján melyik az érdekesebb, Élő Könyvként mesélni, olvastatni magad, vagy valódi könyvet olvasni?

Megítélésed szerint mennyire volt gördülékeny az olvasás, a mesélés?

1. Olvasó(k) _____

2. Olvasó(k) _____

3. Olvasó(k) _____

Volt-e olyan kérdés amit túl személyesnek éreztél ahhoz hogy válaszolj rá?

Az olvasás során mely kérdések merültek fel több Olvasónál is?

Maradtak-e olvasatlan részek? Ha a következő alkalommal ugyanazok az Olvasók kölcsönöznének ki, mint most, lenne még újszerű mondanivalód nekik?

Volt olyan válaszod, ami láthatóan meglepett, váratlanul érte az Olvasódat?

Az olvasás során szokásos, „szabvány” kérdések merültek fel inkább, vagy olyan kérdések is előkerültek, amikre nem számítottál?

Felszabadultan tudtál válaszolni az Olvasók által feltett kérdésekre? Feszélyezett valami a válaszadások közben?

Véleményed szerint hasznos volt az olvasóid számára, hogy elolvastak téged?

Hogy érzed, számodra hasznos volt, hogy Élő Könyv lehettél?

Természetesnek vetted-e az etikai kódexben megfogalmazottakat?

Van olyan téma, amiben szívesen olvasnál még Élő Könyvet?

Máskor is szívesen részt vennél Élőkönyv rendezvényen?

1.3. Kérdőív az Olvasónak

A kérdések megválaszolása önkéntes! A kapott információk feldolgozása a megkérdezett nevének és egyéb adatainak felhasználása nélkül történik. A felmérés az egyetemi szakképzést szolgálja.

Kitöltési segédlet: A skálánál az 1 a legkevésbé, az 5 a leginkább jellemzőt jelöli. A rubrikás válaszlehetőségeknél több válasz is megjelölhető, ezeket X-el jelöld.

Nemed: nő / férfi

Életkorod: _____

A Szegedi Tudományegyetem hallgatója vagy?

Igen, jelenleg itt tanulok / Nem, de itt végeztem / Nem, tanár vagyok az SZTE-n / Nem, tanár vagyok az SZTE-n, illetve itt végeztem a tanulmányaimat / Nem, nincs közöm az iskolához

Amennyiben az SZTE hallgatója vagy, hányadik éve vagy a felsőoktatásban? _____

Amennyiben az SZTE hallgatója vagy, milyen szakra jársz, és hanyadéves vagy? _____

Mikor és hol találkoztál először az élőkönyvtárral?

Először most találkoztam a kifejezéssel / ezelőtt is hallottam már a Living Library kezdeményezésről Barátoktól, ismerősöktől / tanári ajánlason keresztül / interneten / plakátok, szórólapok által voltam az előző alkalmon, alkalmakon

Mennyire tetszett az Élő Könyvtár ötlete? 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Miért? _____

Lemondtál valamilyen szokásos szerdai elfoglaltságodról azért, hogy itt lehess?

Szabadidős elfoglaltságról / tanóráról / munkáról / nem volt meghatározott programom egyéb: _____

Melyik Élő Könyvbe olvastál bele? _____

Mennyiben volt igaz az Élő Könyv választásodra, hogy

... az Élő Könyv mint személy, mint személyiség érdekelt 1 – 2 – 3 – 4 – 5

... külső tulajdonságok, hangnem, beszédstílus alapján választottam ki 1 – 2 – 3 – 4 – 5

... a fentiekől függetlenül döntöttem, a tartalom érdekelt 1 – 2 – 3 – 4 – 5

... direkt olyan témát választottam, ami már nem ismeretlen számomra 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Mennyire tetszett a könyv-választékunk? 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Az alábbi felsorolásból melyiket érzed igaznak az élőkönyv programra? Kettőt is megjelölhetsz!

- ☐ erőltetett párbeszéd
- ☐ lehetőség saját élmények megosztására (nem nagy nyilvánosság előtt)
- ☐ az Élőkönyvvvel intimebb kapcsolatot éltem át, mintha egy könyv írójával beszéltem volna
- ☐ a beszélgetés jobban gondolkodásra készítetett, mint egy könyv olvasása
- ☐ a beszélgetés maradandóbb élményt okozott, mint egy könyv olvasása

☐ a beszélgetés mélyebb érzelmeket keltett bennem, mint egy könyv olvasása

Szoktál valódi könyveket olvasni? Ha igen, milyen gyakran és milyen típusúakat? igen / nem

Véleményed alapján melyik az érdekesebb, az Élő Könyv olvasása, vagy a valódi könyvek?

Érdekesebb az élőkönyv olvasás / egyformán érdekes / a valódi könyv olvasása érdekesebb / egyik sem

Miért? _____

Az alábbiak közül milyen érzéseket váltott ki belőled az olvasás élménye? Kérlek, húzd alá!

együttérzés / közömbösség / hiányérzet / büszkeség / ihletettség / derűtség / szorongás /
boldogság / megvetés / remény / düh / öröm / harag / meglepetés / felháborodás / szomorúság
/ tettekésség / irigység / zavar / egyéb _____

Megítélésed szerint mennyire volt gördülékeny az olvasás menete?

Gördülékeny volt / kevésbé volt gördülékeny / gyakran akadozott a beszélgetés

Az olvasás gördülékenységet kinek tulajdonítottad?

Leginkább az élőkönyvnek / leginkább az olvasóinak, nekünk / közösen lendítettük előre a beszélgetést

Volt-e olyan érzésed, h a kérdésedre kitérő választ kaptál, vagy egy kicsit megszépítette a könyv a történetet?

- a) igen, előfordult, hogy úgy éreztem, kitér a kérdés elől
- b) igen, előfordult, hogy úgy éreztem, a könyv kicsit szépít a történeten
- c) nem, szerintem nem fordult elő kitérő kérdés, szépítés

Az olvasás során előre kigondolt kérdéseket tettél fel, vagy hagytad, hogy a szituáció hozza a kérdéseket?

előre kigondoltam, a program előtt, témához illeszkedve	1 – 2 – 3 – 4 – 5
előre kigondoltam, még a bemutatkozások alatt	1 – 2 – 3 – 4 – 5
hagytam, hogy a szituáció hozza a kérdéseket	1 – 2 – 3 – 4 – 5

Volt olyan kérdés, ami felmerült benned az olvasás során, vagy még azt megelőzően, de féltél azt feltenni?

☐ Igen, mégpedig:

☐ Nem

Mikor hallottál a programról, ilyen olvasásra számítottál? Előzetes elképzeléseid találkoztak a tapasztaltakkal, és azt kaptad amit vártál?

teljes egészében azt kaptam / azt kaptam, amit vártam / egyáltalán nem azt kaptam, mint amire számítottam

Az olvasás során a benned felmerülő kérdésekre választ kaptál? igen / nem / részben

Előzetes elképzeléseid találkoztak az olvasottakkal? A könyv válaszai meglepetésként értek, vagy hasonló válaszokra számítottál?

szinte előre kitaláltam / előfordult néha / teljesen váratlan fordulatokkal találkoztam

Merültek fel olyan kérdések, amelyek láthatóan váratlanul érték az Élő Könyvet?

☐ Igen, mégpedig:

☐ Nem

Érzéseid szerint maradt olvasatlan fejezet a könyvben?

Véleményed szerint hasznos volt számodra, hogy Élő Könyvet olvashattál? 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Van-e olyan különleges tapasztalat, amivel úgy érzed gazdagodtál a program során? Amire csak élőkönyvtár olvasóként tehetsz szert?

☐ Igen, mégpedig:

☐ Nem

Természetesnek vetted-e az etikai kódexben megfogalmazottakat?

természetesnek vettem / a legtöbb pontot természetesnek vettem / néhány szabály meglepett /nem vettem természetesnek, sok szabály meglepett

Van-e javaslatod, tanácsod a következő élőkönyv programhoz? Ha igen, mi?

Van olyan téma, amiben szívesen olvasnál még Élő Könyvet?

A jövőben hírt viszed-e ennek a programnak? Igen / Nem

Miért?

1.4. Kérdőív az Élő Könyvnek

A kérdések megválaszolása önkéntes! A kapott információk feldolgozása a megkérdezett nevének és egyéb adatainak felhasználása nélkül történik. A felmérés az egyetemi szakképzést szolgálja.

Kitöltési segédlet: A skálánál az 1 a legkevésbé, az 5 a leginkább jellemzőt jelöli. A rubrikás válaszlehetőségeknél több válasz is megjelölhető, ezeket X-el jelöld.

Nemed: nő / férfi

Életkorod: _____

A Szegedi Tudományegyetem hallgatója vagy?

Igen, jelenleg itt tanulok / Nem, de itt végeztem / Nem, tanár vagyok az SZTE-n / Nem, tanár vagyok az SZTE-n, illetve itt végeztem a tanulmányaimat / Nem, nincs közöm az iskolához

Amennyiben az SZTE hallgatója vagy, hányadik éve vagy a felsőoktatásban? _____

Amennyiben az SZTE hallgatója vagy, milyen szakra jársz, és hanyadéves vagy? _____

Mikor és hol találkoztál először az élőkönyvtárral?

Először most találkoztam a kifejezéssel / ezelőtt is hallottam már a Living Library kezdeményezésről
Barátoktól, ismerősöktől / tanári ajánlason keresztül / interneten / plakátok, szórólapok által
voltam az előző alkalmon, alkalmakon

Mennyire tetszett az Élő Könyvtár ötlete? 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Miért? _____

Lemondtál valamilyen szokásos szerdai elfoglaltságodról azért, hogy itt lehess?

Szabadidős elfoglaltságról / munkáról / nem volt meghatározott programom
egyéb: _____

Hány olvasód volt? _____

Életednek mely fejezetei érdekelték leginkább az olvasót?

Az alábbi felsorolásból melyiket érzed igaznak az élőkönyv programra? Kettőt is megjelölhetsz!

- ☐ erőltetett párbeszéd
- ☐ lehetőség saját élmények megosztására (nem nagy nyilvánosság előtt)
- ☐ az Olvasóval intimebb kapcsolatot éltem át
- ☐ az Olvasóval könnyebb beszélgetni, mint cikket, könyvet írni
- ☐ a beszélgetés maradandóbb élményt okozott, mint egy könyv, cikk írása
- ☐ a beszélgetés mélyebb érzelmeket keltett bennem, mint egy könyv olvasása, írása

Szoktál valódi könyveket olvasni? Ha igen, milyen gyakran és milyen típusúakat? igen / nem

Véleményed alapján melyik az érdekesebb, az Élő Könyv olvasása, vagy a valódi könyveké?

Érdekesebb az élőkönyv olvasás / egyformán érdekes / a valódi könyv olvasása érdekesebb / egyik sem

Miért? _____

Az alábbiak közül milyen érzéseket váltott ki belőled a mesélés élménye?

együttérzés / közömbösség / hiányérzet / büszkeség / ihletettség / derűtség / szorongás /
boldogság / megvetés / remény / düh / öröm / harag / meglepetés / felháborodás / szomorúság
/ tettekésség / irigység / zavar / egyéb _____

Megítélésed szerint mennyire volt gördülékeny az olvasás menete?

gördülékeny volt / kevésbé volt gördülékeny / gyakran akadozott a beszélgetés

Az olvasás gördülékenységét kinek tulajdonítottad?

Leginkább magamnak / leginkább az olvasóimnak / közösen lendítettük előre a beszélgetést

Kellett-e valamit magadról kérdés nélkül is mondanod, hogy tovább menjen az olvasás?

gyakran előfordult / előfordult / nem volt jellemző

Ha kérdés nélkül is meséltél magadról, leginkább annak alapján beszéltél, hogy..

- a) az eddigiek alapján mi érdekelheti az olvasót
- b) általában mi érdekelhet egy embert, amiről még nem beszéltünk
- c) amit én fontosnak vagy érdekesnek tartok, gondolok az életemről

Mennyiben volt igaz rád, mint Élő Könyvre, hogy a mondandód ismertetése során...

... előfordult, hogy kitértem a válaszadás elől	1 – 2 – 3 – 4 – 5
... mindent tökéletesen úgy mondtam el, ahogy az történt	1 – 2 – 3 – 4 – 5
... néminemű finomítást, módosítást időnként beiktattam	1 – 2 – 3 – 4 – 5
... a program előtt előre kigondoltam, hogy mit fogok mondani	1 – 2 – 3 – 4 – 5
... hagytam, hogy a szituáció hozza a kérdéseket	1 – 2 – 3 – 4 – 5

Merültek fel olyan válaszok, amelyek láthatóan váratlanul érték az olvasókat?

☐ Igen, mégpedig: _____

☐ Nem

Maradtak-e olvasatlan részek? Ha a következő alkalommal ugyanazok az Olvasók kölcsönöznének ki, mint most, lenne még újszerű mondanivalód nekik a témában?

igen, tudnék még mesélni / nem, már kimerítettük a témát

Tudott olyat kérdezni az Olvasó, amin el kellett, hogy gondolkodj?

☐ Igen, sokszor / néhányszor

mégpedig: _____

☐ Nem

Az olvasás során milyen jellegű kérdések merültek fel leginkább?

- ☐ látszott, hogy az olvasó előre eltervezte a kérdéseit
- ☐ főként „szabvány” kérdések voltak

- ☐ sok személyes jellegű kérdés volt
- ☐ sok személyes jellegű kérdés volt, némelyiket már tolakodónak is éreztem

Véleményed szerint hasznos volt az Olvasóid számára, hogy elolvastak téged? 1 – 2 – 3 – 4 – 5

Van-e olyan különleges tapasztalat, amivel úgy érzed gazdagodtál a program során? Amire az ember csak Élő Könyvként tehet szert?

- ☐ Igen, mégpedig:

- ☐ Nem

Természetesnek vetted-e az etikai kódexben megfogalmazottakat?

természetesnek vettem / a legtöbb pontot természetesnek vettem / néhány szabály meglepett /nem vettem természetesnek, sok szabály meglepett

Van-e javaslatod, tanácsod a következő élőkönyv programhoz? Ha igen, mi?

Hogy érzed, van benned még olyan téma, amitől jó Élő Könyv tudnál lenni? Kérlek, hozz rá példát!

A jövőben hírt viszed-e ennek a programnak? Igen / Nem

Miért?

2. Élőkönyv alkalmaink főbb reklámanyagai

Az Élő Könyv célja, hogy lehetőségünk nyíljon megismerni egymást, a Másikat, egy nem hagyományos formában. **Ne feledd, bárkiből lehet Élő Könyv!**

Jelentkezési határidő: **2012. április 16. (hétfő)**

Az Élő Könyv felhozatala a jelentkezések alapján történik. Minél szerteágazóbb jelentkezések vannak, annál érdekesebb lesz a program!

A program helyszíne: Felnőttképzési Intézet, Sziléri sgt. 16.
A program megvalósításához kutatócsoportot alakítottunk, tagjai: dr. Pajor Enikő főiskolai tanár, dr. Dömötör Agnes főiskolai tanár, Berke Zsanett MA kulturális mediátor szakos hallgató

Élő könyvek

Könyvtár... amelyben Mi vagyunk az Élő Könyvek

Érdekel, hogy mások hogyan látják a világot? Például hogy mi visz rá egy huszonéves fiatalra, hogy szerzetes legyen? Miért teszi fel egy pedagógus, sportoló, zenész az egész életét egy adott cél, hivatás érdekében? Szívesen megkérdeznéd egy mozgássérülttől, hogy milyen élete van? Netán egy pszichiátert, hogy miért pont ezt a hivatást választotta?

Gyere és csatlakozz az Élőkönyv projekthez! Legyél az Olvasónk! Kölcsönözz ki tőlünk egy Élő Könyvet, és kérdezz tőle szabadon!

Úgy érzed, van egy érdekes hobbid? Elhivatottságod? Te magad is vagy annyira érdekes hogy Élő Könyv lehess? Ne habozz!

Jelentkezz Élő Könyvnek!

Tárgítsd a látóköröd, ismerj meg új embereket, új életeket, új nézőpontokat!

Nincs más dolgod, mint hogy jelentkezz a
www.elokonyv.try.hu oldalon.

A levélben jelezd, hogy **Olvasó**, vagy **Élő Könyv** szeretnél-e lenni!

2.1. Előfelmérésünk figyelemfelkeltő plakátja

Könyvtár... amelyben Mi vagyunk az Élő Könyvek

Érdekel, hogy mások hogyan látják a világot? Például hogy mi visz rá egy fiatal huszonéves fiatalra, hogy szerzetes legyen? Miért teszi fel egy pedagógus, sportoló, zenész az egész életét egy adott cél, hivatás érdekében? Szívesen megkérdeznéd egy mozgássérülttől, hogy milyen élete van? Netán egy boncnokot, hogy miért pont ezt a hivatást választotta?

Gyere és csatlakozz az Élőkönyv projekthez! Legyél az Olvasónk! Kölcsönözz ki tőlünk egy Élő Könyvet, és kérdezz tőle szabadon!

Az Élő Könyv célja, hogy lehetőségünk nyíljon megismerni egymást, a Másikat, egy nem hagyományos formában.

Úgy érzed, van egy érdekes hobbid? Elhivatottságod? Te magad is vagy annyira érdekes hogy Élő Könyv lehess? Ne habozz! **Jelentkezz Élő Könyvnek!**

A program megvalósításához kutatócsoportot alakítottunk, melynek tagjai: dr. Pajor Enikő főiskolai tanár, dr. Dömötör Agnes főiskolai tanár, Berke Zsanett MA kulturális mediátor szakos hallgató

Tárgítsd a látóköröd, ismerj meg új embereket, új életeket, új nézőpontokat!

www.elokonyv.try.hu

Élőkönyv Alkalmaink:

Bezzeg az én időmben!

2012. szeptember 12. (szerda) 16.30 – 18.30

Mesterségem címere

2012. október 3. (szerda) 16.30 – 18.30

Éltető szabadidő

2012. október 10. (szerda) 16.30 – 18.30

Unokáink is látni fogják

2012. október 17. (szerda) 16.30 – 18.30

2.2. Élőkönyv alkalmaink egyik nagypalakátja, programsorozatunk bemutatójával

ÉLŐKÖNYVEK

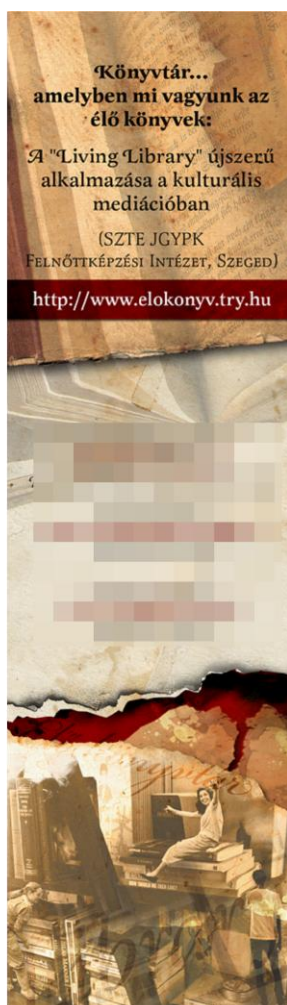
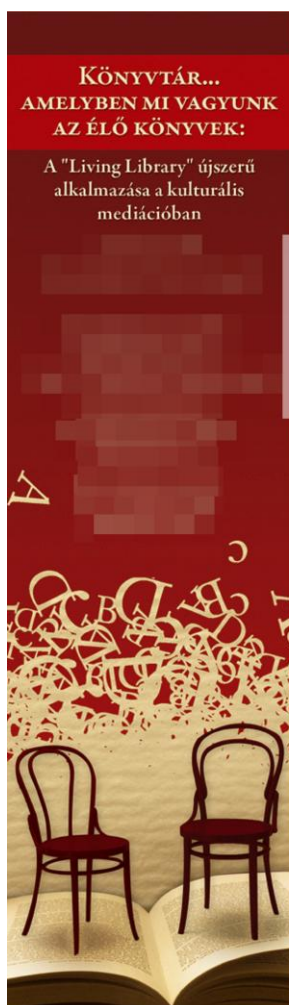
jelentkezés: április 16.

WWW.ELOKONYV.TRY.HU

ÉLŐKÖNYVEK

WWW.ELOKONYV.TRY.HU

2.3. Programunk, weboldalunk mini szóróanyagai

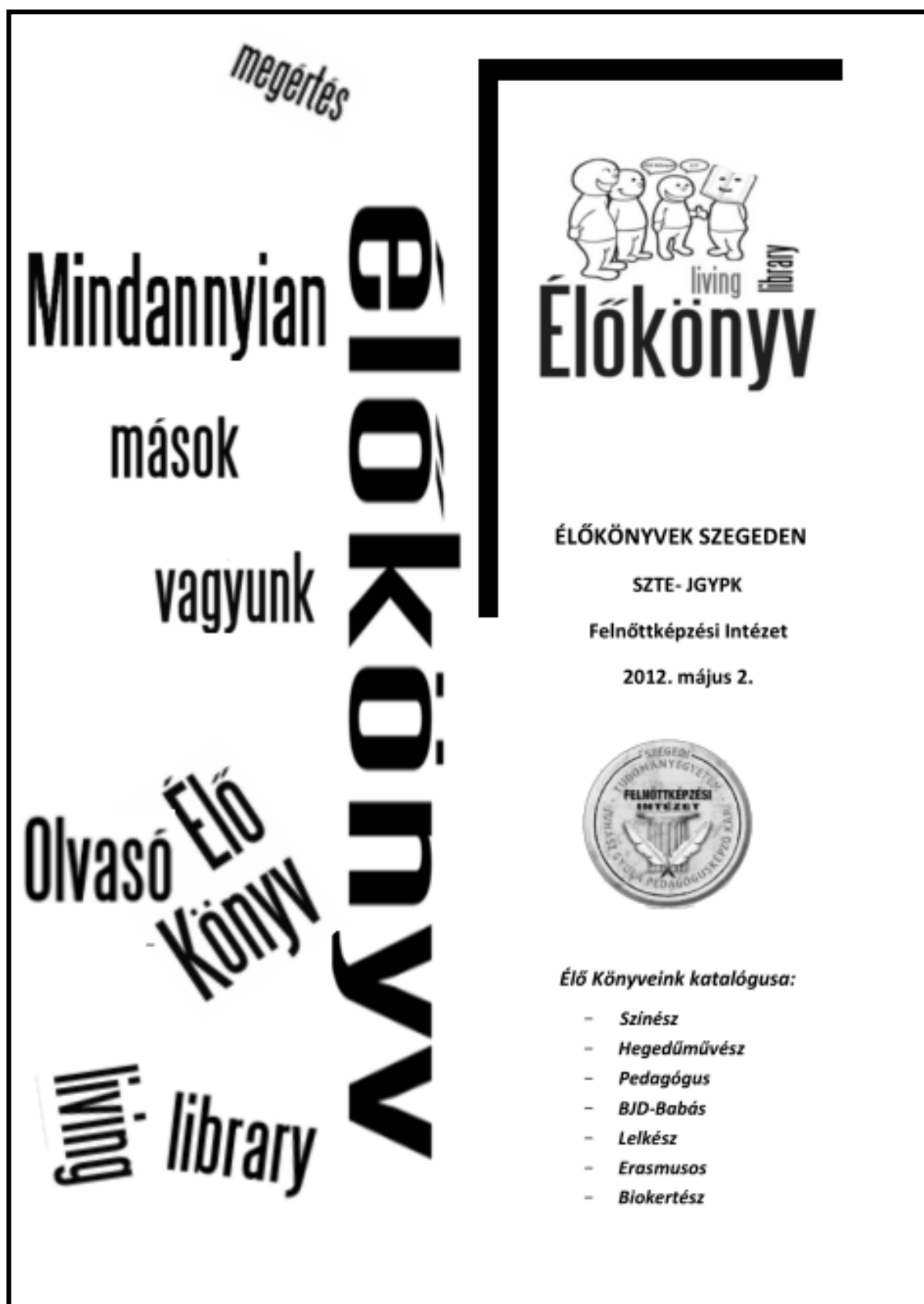

2.4. Élőkönyv alkalmaink könyvjelzői

2.5. Élőkönyv programunk legfőbb bannerei, logói

3. Etikai kódex

3.1. Az etikai kódex külső borítója, a választható Élő Könyvek listájával (Előmérés alkalma)

ÉLŐKÖNYV ETIKAI KÓDEXÜNK	
<u>Az OLVASÓ számára</u>	<u>A KÖNYV számára</u>
Olvasó vagyok, olvasás közben szeretném szabadon, és nagyon jól érezni magam.	Élő Könyv vagyok, szeretnék annak örülni, hogy érdekes, jó könyvnek tartanak olvasóim. Ezért törekszem arra, hogy bestsellerré váljak.
Bármelyik könyvet jogom van kiválasztani, de egyszerre csak egy könyvet kölcsönözhetek ki (azaz csak 1 Élő Könyvvel beszélgethetek, kb. 30 percen keresztül)	Mivel kiválasztottak, ügyelek arra, hogy ha netán van még hasonló tartalmú Könyv, lehetőleg ne érintsem az ő ismereteit.
Mivel beszélgetésről van szó, célszerű ha a témára otthon már egy kicsit előre felkészülök, és végiggondolom, hogy milyen kérdéseket tennék fel a Könyvemnek.	Én is készülök arra, hogy olvasni fognak bennem, ezért már magam kinyílok az előszónál, bemutatom tartalmamat.
Ahogy a könyvtárban vigyázunk a hagyományos könyvekre, ugyanúgy vigyázunk Élő Könyvünkre is. Nem sértjük meg, nem alázzuk meg, nem idegesítjük fel, nem oktatjuk ki, nem ítélkezünk felette. Mindez nem a mi feladatunk, mi azért olvassuk őt, hogy jobban megismerjük a bennük rejlő tudást.	Könyvként ügyelek arra, hogy az olvasóim érdekes, igaz, hiteles információkkal gazdagodjanak, amelyek kellemes, egyéni stílusban tárulnak eléjük.
A Könyvet ha lehet jobb állapotban adom át a következő olvasónak, mint ahogy megkaptam ☺ Vigyázok arra, hogy ne használódjon el a kezeim közt.	Magam is ügyelek arra, hogy se borítóm, se tartalmam ne sérüljön.
Olvasás közben ügyelek a megadott idő betartására, ha úgy érzem, hogy szeretnék még olvasni az adott Könyvből, akkor a könyvtárosnál meghosszabbítom a kölcsönzést (amivel újabb 30 percet lehet kérni).	Szívesen veszem, ha sokat forgatnak, ha ehhez több időre van szükség, és az sem zavar, ha mindegyik olvasómat szinte ugyanazok az információk érdeklik.
Bármennyire is szükségem van Élő Könyvem tartalmára, csak úgy jegyzetelek a Könyvből, és csak akkor „szkennelem be”, „fotózom le”, ha ehhez előzetes írásbeli hozzájárulásom van. Itt is maximálisan tiszteletben tartom jogait és információit.	Nem biztos, hogy az a könyv vagyok, aki könnyedén megadja magát a szkennereknek, nekem is lehetnek rossz pillanataim, vagy épp a szkennerek nem tetszik. De próbálkozni mindig szabad. Lehet, hogy csak részlegesen engedem magam fotózni. Rajtam és adott hangulatomon múlik, hogy hagyom-e hogy fotózzanak.
Tudomásul veszem, hogy Élő Könyvem csak helyben használható, és az erre kialakított helyszínen fogom őt olvasni.	Szeretem ha zavartalan körülmények között olvasnak, de örülök, ha kézzel kézre járok, netán „elveszítenek”, mert az biztos fokmérője, hogy még sok olvasóm lesz.
Könyvemet úgy fogom olvasni, hogy az engem érdeklő információkat megszerezsem, de ne kutassak a sorok mögött. Tudomásul veszem, hogy a Könyv nem minden kérdésre ad választ, és akár be is csukódhat.	Nyitott könyv vagyok, mindaddig nem csukódom be, amíg megbecsülnek.

3.2. Az etikai kódex kihajtható tartalmi része

4. Katalógusok

ÉLŐ KÖNYVEK KATALÓGUSA

	1. olvasás résztvevői	2. olvasás résztvevői
<u>Színész</u>		
<u>Hegedűművész</u>		
<u>Erasmusos</u>		
<u>Lelkész</u>		
<u>Biokertész</u>		
<u>BJD-Babás</u>		
<u>Pedagógus</u>		

4.1. Az Élőkönyvek Szegeden, Szabadon – Előmérés katalógusa, az olvasásra való feliratkozáshoz

ÉLŐKÖNYV KATALÓGUS

	Az olvasás résztvevői
<u>SZÍNÉSZ</u>	
<u>SINGJAY</u>	
<u>DR. ROCK</u>	
<u>ÚJSÁGÍRÓ</u>	
<u>MÉRNÖK- INFORMATIKUS</u>	

ÉLŐKÖNYV KATALÓGUS

Az olvasás résztvevői	
<u>Utazó</u>	
<u>Korea-fan</u>	
<u>Indiai táncos</u>	
<u>Biokertész</u>	
<u>Ékszerkészítő</u>	

ÉLŐKÖNYV KATALÓGUS

	Az olvasás résztvevői
<u>Néptáncos</u>	
<u>Táncos</u>	
<u>Grafikusművész</u>	
<u>Népzenehagyományok óre</u>	

5. Élő Könyveink fülszövegei⁸⁰

5.1. Élőkönyvek Szegeden, szabadon!

ERASMUSOS

"Tavaly tavaszi félévben voltam Salamanca-ban, Spanyolországban. 4 hónapot voltam. eléggé nyitott vagyok ilyen dolgokra, hasznosnak és fontosnak tartom, szeretek utazni, és egész sok lehetőségem is volt, ilyen nagyon olcsó utazásokra. Ezt ott is kihasználtam, Spanyolországban pár helyet, Gibraltárt, Marokkót sikerült megnézni. Nagyon hasznos volt nyelvtanulás céljából."

BJD BABÁS

"21 éves vagyok, a BTK-ra járok médiainformatika szakra. Az Ázsiai Gömbízületű Babákról szeretnék mesélni, hiszen nagyon kevesen ismerik őket, ugyanakkor, akinek bekerülnek az életébe, azt gyökeresen megváltoztatják. Az Ázsiai Gömbízületű Babák (vagy BJD-k) tulajdonképpen modell babák. Itthon elég ritka, külföldön sokkal elterjedtebbek. Sokan gyűjtik őket és különféle kreatív hobbiban lehet "hasznukat venni". Magukat a babákat 2007 óta ismerem, egy internetes oldalon találkoztam velük először. Az első sajátom 2009-ben érkezett, két másik 2011-ben, illetve idén év elején egy fej, jelenleg még egy buksival vagyok részletfízetés alatt."

HEGEDŰMŰVÉSZ

" Könyvet írni a saját életemről?

Eme megtisztelő feladat elé nézve próbálok képet nyújtani arról, ami vagyok...

Nincs mit rejtgetnem: Erdélyben születtem, 15 éve hegedülök, ez a tény elég egy életforma látásához egy külső szemlélőnek. Édesapám katolikus kántor és édesanyám szerelmi házasságából 4 gyermek született. Legidősebb testvér lévén azért kerülhettem erre a pályára, hogy valamit továbbadhassak a "sérült" emberiségnek.

Mindez persze csak a kezdet...ha nem komponálnék és énekelnék magamnak különböző együttesekben, szerény maradna a repertoárom, és nem teljesednék ki.

Ezért játszik fontos szerepet a Karcos Bakelit..."

PEDAGÓGUS

"Pedagógus vagyok. Három felsőoktatási intézményben tanultam magyar nyelvet és irodalmat. Többnyelvű, multikulturális környezetben szocializálódtam a családomban, és a tágabb környezetemben, a Vajdaságban is. A sokféle iskola és tapasztalat vezetett ahhoz, hogy elkezdett érdekelni, hogy mit tanítanak, miért azt tanítják, amit, miért nem mást, milyen rejtett üzenetek fedezhetők fel a tartalom mögött, milyen értékrendszerek mentén alakul ki az a műveltségi anyag, amit elfogadunk relevánsnak, és milyen ideológiák működnek az oktatási rendszerben. Tapasztalataim is érzékenyítettek az oktatásban jelen lévő kulturális különbségekre. Érdekel, hogy milyen rejtett diszkriminatív mechanizmusok működnek az oktatási rendszerben, milyen hátrány éri azt a tanulót, aki más kulturális, nyelvi környezetből jön.

A hallgatók közül többen kérdezték már, hogy nem tartottam-e unalmasnak a magyar szakot ennyi helyen, mert nem tudják elképzelni, hogy még kétszer elvégezzék az andragógiát. Mindegyik magyar szakot minden egyes alkalommal új – sokszor az előzőt kizáró, megkérdőjelező - szemlélet megtapasztalásával végeztem el. És többször megtapasztaltam azt is, hogy a kulturális háttér és az ebből következő ismeretek különbözősége folytán - még ha ezek az ismeretek adott esetben korszerűbbek és minőségesebbek is voltak - szinte fogyatékosnak tekintettek, mert maga a rendszer nem volt képes arra, hogy tudomásul vegyen másfajta világértelmezést.

Szóval szívesen beszélgetek az oktatásról, a diszkriminációról, az esélyegyenlőségről, az identitásról, a kisebbségi létről, az irodalomról, a nyelvészetről, a módszertanról, de akár arról is, hogy milyen sztereotípiák élnek a határon túli magyarokkal kapcsolatban. Az abortuszról, a

⁸⁰ a leírások elérhetőek weboldalunkon is: <<http://www.elokonyv.try.hu>>

homofóbiáról, a prostitúcióról, az eutanáziáról, a szegénységről, a hajléktalanságról is szívesen beszélgetek, ahogyan az óráimon is előkerülhetnek ezek a témák, hiszen a tanítás nem azt jelenti, hogy a ppt-ről leolvasom az adatokat és a táblázatokat, hanem azt, hogy létrehozok egy elbeszélést a befogadóval együtt. "

BIOKERTÉSZ

"Nagyon vegyes tartalmú könyv vagyok. Hogy érdekes-e vagy sem, majd eldöntöd. A tartalomjegyzékemet, ha kinyitod, az alábbiakat találod: szociális munka, önkéntesség, hospice szolgálat, biokertészkedés a régi kolostorok gyakorlata és elfeledett kéziratok útmutatása alapján, gregorián zene művelése, multikulturális, régi francia és egyéb gyarmatokon élő egyetemistákkal való közös munka, népi hagyományok ápolása zsűrizett elismert tojásfestő munkáim, kiállításaim segítségével, erdélyi írásos varrottasok és régi elfeledett minták felgyűjtése, 80 ezer lapos kisgrafika gyűjtemény, ex-libris feldolgozása, ars subtilior és egyéb kutatások, jóga a napi életben, gemenci vízi élet ladikpléhezési, kátrányozási fortélyokkal, állatmenhelyi, hajléktalan munka..... és még sok – sok egyéb...."

SZÍNÉSZ

"1981. november 11-én születtem, tehát 30 éves vagyok, kimondani furcsa ezt a „hatalmas kort” de egyáltalán nem hiszem el, hogy ennyi vagyok, érezni meg egyáltalán nem. Hogyan lehet érezni, hogy harminc éves vagy?

Annyit beszéltem már magamról, még akkor, amikor nem kellett volna. Például az általános iskolában ez senkit nem érdekelt. Akkor még szőke volt a hajam és kék a szemem. Most meg barna a hajam és kék a szemem.

2003-ban kezdtem el komolyabban foglalkozni a színjátszással, az „Öthalmia „nevű színjátszó körben, szegeden az Öthalmi diáklakásokban. Nem én voltam a vezetője, de később ugyanebben az évben Rám bízta elődöm a vezetését. 2008 februárjáig vezettem, akkor aztán Lábjegyzet színház névre keresztelkedtünk át.

2006-ban lettem A Szegedi Egyetemi Színház (SZESZ) tagja Kell egy csapat című előadás kapcsán. 2010-ben A Szegedi Egyetemi Színház (SZESZ) művészeti vezetője lettem Czene Zoltán alapító művészeti vezető javaslatára alapján. Művészeti vezető itt azóta is vagyok, ahogyan a Lábjegyzetnél is. 2010-ben a Szegedi Focus Műhely-jel csináltunk egy zenés előadást Happy Hour címmel, arra a munkára is nagyon büszke vagyok.

Szeretem a színjátszást, de nem azért hogy én megmutassam, hogy mekkora nagy az arcom és miegyéb exhibicionista marhaságokért. A színjátszás rólam szól de, alázat nélkül magamba forgathatnám a tört. Szóval alázat nélkül ez semmit se érne.

Nem próbálok beszólni másoknak.

Szeretem a filmeket és a könyveket. Hobbi: olvasás, és még valami videojátékozás, ami kikapcsol, gitározás. Írtam verseket, néhol hozzá zenéket, szoktam énekelni őket.

Nem oly régen filozófia tanári szakot végeztem az egyetemen. Sok mindent megváltoztatott a gondolkodásomban, úgy értem átlátni könnyen látom át a szövevényes szövegeket, illetve néha lényegretörő kérdéseket teszek fel, ami helyénvaló is lehet akár. Másoknak esetleg idegesítő.

Sokat szoktam kérdezni. Sokat szoktam beszélni.

Az élet értelmét nem tudom, erre a kérdésre adtak már választ és miért ne lehetne 42?!!!.Nem lettem szobatudós, arra képtelen volnék és hülye is hozzá.

Szeretek egyedül is lenni, de a magányt, azt gyűlölöm, mert az unalmas és szomorú.

Sokat próbálok nevetni.

LELKÉSZ

"2001 előtt semmit sem jelentett nekem ez a könyv - a Könyvek Könyve - bár a képes változatban a képek bejöttek. 2001-től azonban élővé, valóságossá, s életem fő vezetőjévé vált, mert maga Isten szólt és szól ma is hozzám általa, és olyan személyes módon, ahogy előtte egy író sem volt arra képes, mert Jézusban, akiről ez a könyv szól, baráttra leltem."

5.2. Mesterségem címere... - október 3.

DR. ROCK

„Eredetileg biológia - földrajz szakosként tettem el befőttnek két diplomát. Csak érdekes, szellemileg aktíváló és kreatív dolgokkal foglalkoztam eddigi életemben, mert ha nem így lenne, elaludnék közben (ennyire nagy a deficit!)... Amatőr színjászó (Deszka Színpad - Orosháza, Féling - Békéscsaba), színházi (Békés Megyei Jókai) és zenei ismeretterjesztő (Jazzklub - Orosháza) kalandozásaim voltak emlékezetesebbek Békés megyei munkáim közül. Szegedre újságíróként és házassodni kerültem, aztán volt rádió, tévé... mosógép, porszívó, meg minden... Életem "főműve" a Rocktörténet tantárgy létrehozása a szegedi egyetemen, melynek mindenféle irányban terjednek a meghosszabbításai... Visszatérő motívum a tehetségfelfedezés - sokan rázzák már a lábukat a deszkákon, ország és világszerte, akiknek első szárnypróbálgatásainál ott voltam én is. Legáltalánosabban: "szellemi alkalmi munkás"-nak szoktam nevezni magamat... ”

MÉRNÖK INFORMATIKUS

„Hogy miért éppen ez? Nos, az ide vezető út kalandos, folyamatosan alakult ki. A történet kezdete az óvodás időkre tehető. Mint minden fiút, engem is érdekelt mivel foglalkozik apu, láttam sokszor hogy miket bütyköl és szerettem volna én is olyan lenni mint ő, íghát én is bütykölni akartam. Megtudtam mit jelent a soros és párhuzamos kötés. Hogyan működik a villanymotor és mire jó a forrasztópáka. Ez idő tájt foglalkoztatott a legjobban a motoros kiscsónak. Ekkortájt történt az is, hogy édesapám vásárolt egy számítógépet otthonra, majd délutáni időtöltésként rendszeresen ezt bütykölte. Persze amikor csak tudtam mindig ott ültem mellette, rendszeresen a kiadott parancsait fűrkészttem. Amint megtanultam a DOS-ban a játékokat kitömöríteni, elkezdődött valami... Ének-zenei általános iskolába jártam, nagyon foglalkoztatott, és foglalkoztat jelenleg is a zene. A középiskolát már informatika szakon végeztem, és mivel a középiskolás éveink közepén alapítottunk egy garázs zenekart, építeni kellett egy énekes cuccot, ha már pénz nem volt rá. Íghát újra előkerült az elektronika. Ez döntötte el azt is, hogy mérnök informatika lesz az én szakom az egyetemen. Így kerültem Szegedre. Egy kedves barátom levelének köszönhetően rendszergazdai, rendszerüzemeltetési feladatokat látok el jelenlegi munkahelyemen. Tudom, hogy jó úton járok, hiszen nagyon szeretem azt hogy folyton új kihívásokat állít elélem a szakma, és a kreativitásomat is megfelelően kamatoztatni tudom. Jelenleg egy QR kód olvasós beléptető rendszeren dolgozom.

SINGJAY

„Kedves Olvasó!

Szeretnél megismerni egy lányt, aki dacolva a környezete akaratával eldöntötte, hogy megvalósítja álmait? Valakit, aki nap, mint nap helyt áll egy férfiak uralta szakmában? Akkor válaszd a Singjay Nóczy életrajzát és tudd meg, hogy milyen izgalmakkal teli életet él egy énekes – lemezlovas hölgy, azaz egy singjay.”

SZÍNÉSZ (V.ö. előmérésen)

ÚJSÁGÍRÓ

Valahányszor megismer egy új ember és megtudja rólam, hogy újságíró (is) vagyok, kapok egy-egy képzeletbeli pofont. Talán mert nem egy az elképzelésünk az újságíró értékeiről és tevékenységéről. Mindig szerettem kilógni a sorból, de egy ideje megtanultam, hogy nem mindig érdemes lázadni, mára már jobban tudom értékelni a nyugodt perceket, vagy legalább pillanatokat.

5.3. Éltesz szabaddidő - október 10.

KOREA - FAN

안녕하세요. 한국어와 한국에 관심이 있으면 저를 불러 주세요. Daniella vagyok, három éve foglalkozom szabadidőmben Koreával és több, mint két éve tanulok koreaiul, tanulmányaimról blogot vezetek. Ha érdekel egy különleges, izgalmas távol-keleti ország (ami ráadásul kettő), a koreai kultúra és a koreai nyelv, köljönözz ki bátran!^^

ÉKSZERKÉSZÍTŐ

"Egy teljesen átlagos egyetemista lány vagyok, aki igyekszik hasznosan, és kreatívan eltölteni a szabadidejét. A gyöngyfűzés pedig jó alkalmat kínál erre -immáron közel tíz éve. Ékszereket készítek (többnyire gyöngyből) a magam és mások örömére."

INDIAI TÁNCOS

"A Bharatanatyam klasszikus indiai tánccal 9 évvel ezelőtt kezdtem el foglalkozni, és volt szerencsém közel egy évet eltölteni Indiában, ahol ezt a művészeti formát tanulhattam."

Olvasóim eme életpizódokba nyerhetnek betekintést, és kaphatnak kedvet barangoláshoz az indiai kultúrában."

UTAZÓ

"Az elmúlt egy évet külföldön töltöttem önkéntesként Lengyelországban és Franciaországban, és ennek kapcsán sok lehetőségem nyílt utazgatni és megismerni Európa több országát. Múlt szeptember óta 9 országban jártam és szívesen megosztom az itt szerzett tapasztalataimat. A praktikákat, hogy olcsóbban utazhassunk, kapjunk szállást és kihasználjuk az adott város adta lehetőségeit. Megismerhetitek az Európai Önkéntes Szolgálatot is, aminek segítségével Ti is szerezhettek hasonló tapasztalatokat."

BIOKERTÉSZ (V.ö. előmérésen)

5.4. Unokáink is látni fogják - október 17.

NÉPZENEHAGYOMÁNYOK ŐRE

*"Japánban jártam,
Más világot találtam,
Varabéuta, tanaéuta,
Gyermekjáték és mondóka,
Gémeskút és paprika
rizsnépnek is birtoka,
DE NEM ÁM
a Kodályi filozófia."*

NÉPTÁNCOS

16 éve néptáncolok, először kötelező jelleggel, aztán pedig egyszerűen benne ragadtam. Nagyon fontos része az életemnek. Hobbi, de mégis több, mert öntudatot ad, egy egészséges patriotizmiust, de sosem zárja ki más táncok és kultúrák szeretetét."

GRAFIKUSMŰVÉSZ

"Amióta az eszemet tudom, rajzolok. Nem másoknak teszem, hanem belső indíttatásból. Mindenkinek van egy olyan rész az életében, amit jól tud tenni. Számomra ez az a mód, amin keresztül ki tudom fejezni az érzéseimet és gondolataimat. Keresem az utam, és úgy érzem, hogy ez a legjobb eszköz arra, hogy az igazságot, a feladatomat az életben meglegeljem."

TÁNCOS

8 éves korom óta néptáncolok, és alkalmanként modern táncokat is előadunk a néptáncegyüttesünkkel, a Mayossa néptáncegyüttessel. A táncot csak hobbiként űzöm, de fontos része az életemnek, nagyon szeretem."

6. Felvételek a foglalkozásokról

6.1. A „Forró szék” gyakorlat

6.1.1. A mediátor az Élő Könyveknek tartott „forró szék” gyakorlattal egyben „felkészíti” az Olvasókat is

6.1.2. A „forró szék” gyakorlat alatt a mediátor felkészíti az Élő Könyveket szerepükre

6.1.3. Az Élő Könyvek váratlan kérdéseket kell feltegyenek egymásnak

6.2. Az olvasás pillanatai

6.2.1. A megnyitó előtt már kikerültek szabadon elvihető prospektusaink

6.2.2. Corvina Kódexnek öltözött „segédünk” etikai kódexet osztogat a résztvevőknek

**6.2.3. Az indiai táncos fotókkal, könyvekkel illusztrálta
hobbiját**

**6.2.4. Az olvasások idejére a Könyv és Olvasója
elvonultak beszélgetni**

**6.2.5. Az Élőkönyv beszélgetésekhez kialakított
meghitt sarkok a könyvtárban**

6.2.6. A biokertész kóstolói

**6.2.7. A Korea-fan tárgyakkal illusztrálta
mondandóját**

6.2.8. Bezzeg az én időmben! alkalmunk

**6.2.11. Népzenehagyományok őre
Könyvünk japán segédeszközöket hozott**

**6.2.9. Éltető szabadidő alkalmunkon Utazó Élő
Könyvünk figyelmes hallgatóságra lelt**

**6.2.10. Mesterségem címere alkalmunk
kölsönözhető Dr. Rock-ja**

**6.2.12. Unokáink is látni fogják alkalmunk
Könyvei és bemutató fülcédulájuk**

**6.2.13. Az előkészületek alatt és a program végén, a kérdőív kitöltésénél teát és
rágcsálnivalót biztosítottunk látogatóinknak**

7. Kereszt táblák⁸¹

ÉLŐ KÖNYVEK érzelmeinek korrelációs táblázata										
	együttérzés	büszkeség	ihletettség	derűtség	boldogság	remény	öröm	meglepetés		
együttérzés	1									
közömbösség	–									
hiányérzet	–									
büszkeség	-0,2345	1								
ihletettség	0,2345	-0,0909	1							
derűtség	-0,2582	0,3651	-0,1826	1						
szorongás	–	–	–	–						
boldogság	-0,1581	0,0976	-0,0976	0,0356	1					
megvetés	–	–	–	–	–					
remény	0,6892	–	0,3162	-0,0289	0,1234	1				
düh	–	–	–	–	–	–				
öröm	0,2582	0,4623	0,0925	0,2025	0,0271	0,3801	1			
harag	–	–	–	–	–	–	–			
meglepetés	-0,1581	0,0976	0,0976	0,0356	0,1619	0,1234	0,0271	1		
felháborodás	–	–	–	–	–	–	–	–		
szomorúság	–	–	–	–	–	–	–	–		
tettkésztség	-0,1414	-0,2041	0,2041	-0,0559	0,0199	0,1614	0,1132	0,0199		
irigység	–	–	–	–	–	–	–	–		
zavar	–	–	–	–	–	–	–	–		

7.1 Az Élő Könyvek érzelmeinek korrelációs táblája

⁸¹ Útmutató a korrelációs táblázatokhoz: a pirossal kiemelt értékek mutatják a szignifikáns szintű összefüggéseket. Minél nagyobb a korrelációs együttható, annál jelentősebb a szignifikanciaszint.

OLVASÓK érzelmeinek korrelációs táblázata													
	együttérzés	hiányérzet	bűszkeség	ihletettség	derűtség	boldogság	megvetés	remény	öröm	harag	meglepetés	szomorúság	tetrekészség
együttérzés	1												
közömbösség	-												
hiányérzet	-	1											
bűszkeség	-0,2219	-	1										
ihletettség	-0,2423	0,2652	0,0327	1									
derűtség	0,1429	0,2092	0,1823	0,2441	1								
szorongás	-	-	-	0,2652	0,2092	-							
boldogság	0,2219	-	-0,2148	-	0,4606	1							
megvetés	-	-	0,4507	0,2652	0,2092	-	1						
remény	-0,1853	0,4507	0,5897	0,453	0,2841	-0,0429	-	1					
düh	-	-	-	-	-	-	-	-					
öröm	0,1177	-	0,4609	-0,0449	0,4026	0,329	0,3385	0,2686	1				
harag	-0,2928	-	-0,1240	0,2928	0,2277	-0,1155	-	0,5375	-0,1741	1			
meglepetés	0,2789	-	-0,1070	-0,0612	0,5817	0,2582	0,1157	-0,0555	0,051	0,124	1		
felháborodás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
szomorúság	0,3055	-	-0,1240	0,2928	-0,0655	0,1318	-	-0,124	-0,1741	-0,0667	0,169	1	
tetrekészség	-0,0116	0,3385	0,3671	0,382	-0,0116	-0,165	-	0,7966	0,2273	0,383	-0,3671	0,383	1
irigység	0,2277	-	-0,1240	0,0215	-0,0655	0,1318	-	0,2279	-0,1741	-0,0667	0,169	-0,0667	0,1124
zavar	-	-	-	0,2652	0,2092	-	-	0,4507	-	-	-	-	0,3385

7.1 Az Olvasók érzelmeinek korrelációs táblája

8. Az Élőkönyv módszer felhasználási lehetőségei

Az Élőkönyvtár módszer mint láttuk, az eddigi gyakorlatban főként fesztiválokon és könyvtárakban jelent meg, leginkább a devianciára épülve. A mi kutatási programunk Élőkönyv módszere viszont új kapukat nyit, amelyek kiaknázásra érdemesek.

Úgy ítélem meg, a módszer kulcsfontosságú alkalmazási területe az általános iskola és a középiskola lenne, azonban már az óvodában lehetőség nyílna a program módszereinek átültetésére.

Az óvodában ne hagyjuk az elkülönülést, elkülönítést, kiközösítést. Játékos formákban egyre több óvodában jelenik meg a gyerekek szervezett fejlesztése, a csoportmunkák alkalmazása. A módszer gondolatának átvétele viszont már ekkor megjelenhetne. Hiszen csak meg kell keresni és teremteni azokat a helyzeteket, amikor egymás mellé ültethetjük a szegény családból származó, hátrányos helyzetű gyereket a gazdagabb család gyermekével, a cigány gyermekkel, a fogyatékkal élő gyermekkel. Szoktassuk hozzá a gyerekeket még időben a toleranciához, hogy ne okozzon ez később problémákat, és olyannyira beleivódjon az elfogadás, hogy később észre se vegye, sőt, mi több, teljesen természetesnek vegye a másságot. Hiszen a kisgyermeknél az érzelmi kötődések dominálnak, a kialakuló barátságoknál nem az számít, hogy milyen márkás cipőt hord, milyen a bőre színe, sokkal inkább az, hogy kedves-e, barátságos-e. Ekkor érdemes kiépíteni másság iránti tolerancia érzelmi megalapozottságát, amik meghatározzák a későbbi hozzáállást. Hiszen idősebb korban érzelmi alapok hiányában nehezebben fogadja el az értelmére ható magyarázatokat⁸².

A módszer alkalmazásának lehetősége ugyanezen az alapelvre alapozva folytatódhat az általános iskolákban is. Itt viszont már egy délutáni foglalkozás, szakkör, vagy akár egy osztályfőnöki óra keretében, szándékosan lehet párokat, vagy akár csoportokat alkotni, hogy az Élőkönyv alkalmak mintájára beszélgetést kezdeményezzünk közöttük. Itt már felmerülhetnek olyan másságok is, mint a zeneiskolába járó, a focista, a karatésta, a könyvmoly és még sorolhatnánk. Így megismerhetik és megérthetik azt, hogy a másinak miért fontosabb a foci, mint a tanulás, vagy éppen az olvasást miért tartja szórakoztatóbbnak, mint a Barbie babázást, stb. Az Élőkönyv programban megismerhetik a másik hobbiját, vagy akár származástól függően, kulturális, vallási különbségeit is. A beszélgetés generálásával olyan kérdések, elszólások is felmerülhetnek, amelyek egyben egymás szociális helyzetének, hátterének

⁸² Ezért is lenne nagyon fontos az emocionális fejlesztés már a kezdetektől fogva, az oktatás minden területén

megismerésében – és egyben az értékítélet átalakulásában is segíthetnek. Ennél a korosztálynál véleményem szerint fontos az, hogy már ekkor hozzászokjanak ahhoz, hogy a különbözőség nem negatív dolog, sőt, nagyon is fontos, hiszen ez a diverzitás adja az élet szépségét.

A másik elgondolásom szerint a pályaaorientáció területe az, ami az Élőkönyvtár program felhasználásával az oktatásban részt vevő diákok számára új dimenziókat nyitna meg. Már a középiskola választása a 7-8.-os gyerekek számára is meghatározó jelentőséggel bír, hiszen a saját sorsát kell, hogy eldöntse, az iskola választása azonban nagy valószínűséggel behatárolja a későbbi továbbtanulási lehetőségeit is. Például ha szakmunkásképzőt választ középiskolaként, akkor gyengülni fognak az esélyei arra, hogy ha később meggondolja magát, bekerüljön a főiskolai oktatásba – a választott középiskola jellegéből adódóan. Sőt, vannak később érő gyerekek is, akiknek tanulmányi eredményei kevésbé jók még az általános iskolában, viszont ez az érési folyamat során megváltozhat. Emellett az érdeklődési köre is átalakulhat, addigi elképzelései teljesen más irányt vehetnek. Ebből kifolyólag pályaaorientációs szempontból kiemelkedően hasznos lenne különböző szakmák képviselőivel Élőkönyvtár alkalmakat szervezni karrier napokon, pályaválasztási börzéken, nyílt napokon (hogy valóban tudják, mi is lesz belőlük, ha végeznek). Lehetősége nyíljon arra, hogy élőben találkozzon a szakma képviselőjével, és így személyes tapasztalatokat szerezhessen egy pálya szépségeiről, illetve hátrányairól is. Első kézből értesülhetnek arról, hogy a könyvtáros munka valóban csak abból áll-e, hogy egész nap olvasni lehet a könyvtárban? Vagy a tűzoltó csak akkor dolgozik, ha tűz van? Egyébként tévét néz a tűzoltó laktanyában? Ilyen és még ennél is érdekesebb sztereotípiák élnek az emberekben – főleg a gyermekekben- egy-egy szakmával kapcsolatban. Az Élőkönyvtár keretében a fiatalnak lehetősége nyílik rá, hogy szélesedjen a látóköre, és olyan szakmák is feltáruljanak előtte, amire azt megelőzően még csak eszébe se jutott, illetve teljesen más elképzelései voltak róla.

Próbálkozás már fellelhető ugyan, hiszen már hazánkban is tartottak egyetemi karrier napokon Élőkönyvtárt. Meglátásom szerint azonban ezt bevett módszerként lehetne és kellene is alkalmazni minden oktatási intézménynél, és elérhetővé tenni főleg a pályaválasztás előtt álló, középiskolás korosztály számára is. Sőt, ekkor, és az iskolák nyílt napjain teremthetnénk lehetőséget arra is, hogy a tanárok és a szülők között alakuljon ki párbeszéd – ezzel elősegítve a toleranciát és a kapcsolatépítést.

A gondolatmenetemet folytatva, úgy vélem, hasonlóképp a gyerekekhez, sokszor a felnőttek sincsenek tisztában azzal, hogy egy-egy foglalkozás mit takar. Elgondolásom szerint ennek megfelelően az andragógia, a felnőttképzés területén is érdemes lenne megfontolni a módszer alkalmazásának lehetőségeit, kiemelt módon a munkaügyi központokban. Hiszen a pályamódosítások alkalmával, mikor új lehetőségeket, képzéseket ajánlanak fel számukra a képző intézmények, sok esetben elképzelésük sincs róla, hogy ezek a tanfolyamok, elnevezések milyen szakmát takarnak. A programok során gondolatébresztő, példamutató értéke lehetne az Élő Könyveknek, hogy a pályamódosításon gondolkodó - sok esetben rákényszerülő - Olvasóik számára új, eddig nem ismert kapukat nyissanak meg, lehetőségeket mutassanak be.

Viszont hangsúlyozandó, hogy az ilyen irányú fejlesztések szakemberek alkalmazását igénylik. Felkészített oktatók, szakemberek, kulturális mediátorok által vezetett tanfolyamokon kellene az óvónő, pedagógusok, tanárok, andragógusok szakmai továbbképzését megoldani, tanfolyamok, képzések keretében.

Az oktatás területe mellett azonban még több alkalmazási mód is előfordulhat.

Az orvostudomány és a szociális ügyek területe ugyan nem a szakterületem, mégis, úgy gondolom, több szintén is a szociális ellátás gyakorlatába lehetne ültetni a kulturális mediációs gyakorlat segítségével az Élőkönyv módszerét. Részben a kórházakban a sérült és a már meggyógyult, a betegségen szerencsésen túljutott emberek részvételével is. Hiszen a sorstársakkal való kapcsolatfelvétel reményt és kitartást adhat a betegeknek, és segítheti leküzdeni a további élet értelmetlenségének érzését. Példának okán, ha egy embernek levágják a karját, vagy a lábát, de lehetősége nyílik rá, hogy találkozzon egy olyan emberrel, aki örök életére kerekesszékre kényszerült, mégis teljes életet tud élni, megtalálja a boldogságot, ez nagyon ösztönző lehet mindkettőjük számára. Az onkológián is szükség lenne Élő Könyvek bevitelére, hiszen sokan, ha meghallják a rákos szót, rögtön a halál gondolatát párosítják mellé. Milyen jó lenne, hogyha ezekre az osztályokra már a betegségből felgyógyult Élő Könyveket lehetne bevinni, akik a beszélgetések során új reményeket ébresztenének a betegekben, amely a gyógyulást is elősegíthetné. Emellett az elvonókba is lehetne a módszert alkalmazni, olyan önkéntesek bevitelével, akik már kigyógyultak szenvedélyükből, hogy mesélhessenek arról, mennyire megváltozott az életük a leszokás után. Legyen szó drogfüggőségről, játékszenvedélyről, vagy akár alkoholról. Ugyan már megjelent a gyakorlatban (leginkább külföldön) hogy leszokott drogosokat visznek rendezvényekre - egészséges emberek közé - azonban ilyen látásmódban, még

nem találkoztam a módszer felhasználásával, pedig véleményem szerint érdemes lenne ezt a lehetőséget is kihasználni. Viszont, ha már így felmerült a téma, úgy vélem, a családtagok bevonására is lehetőség nyílhatna, mind a betegek, mind a szenvedélybetegséggel küzdőknél. Hiszen a hozzátartozók más formában ugyan, de ugyanazt a tehetetlenségeket élik át, mint a betegek. Az elfogadás, a kitartás és a remény, a jövőbe vetett hit segíthetné helyzetük feldolgozását.

Mindenképpen kiemelt területnek tartom még az Élőkönyv módszer gerontológiai szempontból való felhasználhatóságát is. Hiszen a fiatal generációknak nem biztos, hogy van lehetősége idős emberekkel való találkozásra. E két korcsoport közötti, idősök és fiatalok közötti mediálás által a fiatalok sok élettapasztalatot szerezhethetnének, ismerethetnének meg, és talán az idősök tiszteletét is kiválthatná belőlük a beszélgetés. Ezzel szemben az idősök várhatóan szívesen megosztanák tapasztalataikat a fiatalokkal, élmény lenne számukra az, hogy végre van akivel beszélgessenek, valaki kíváncsi rájuk.

Mi több, mindenképpen fontos lenne az is, hogy az egyes azonos célokért dolgozó, cselekvő csoportok ismerjék és elismerjék egymást. Az Élőkönyv mediációs felhasználása olyan csoportok között is alkalmazható lenne, akik között (látens) ellentét, feszül. Vegyük például az orvosok és a természetgyógyászok kapcsolatát. Gyakran előfordul, hogy az orvos nem fogadja el, figyelembe se veszi a természetgyógyász ajánlását. Sőt, sarlatánnak, kuruzslónak tartja őket. A céljuk pedig azonos: a beteg meggyógyítása. Azonban mégis gyakran előfordul, hogy „egymás ellen” beszélnek. Ha leültetnénk őket egy olvasásra, talán az információáramlás, és a háttérben megbúvó valódi szakmai tudás megismerése meghozná egymás munkájának elismerését is.

Emellett a módszer akár a cigányság integrációjának, a deszegregáció elősegítésének is lehet az egyik eszköze. Hiszen ha a békés együttélés érdekében alkalmat teremtünk a beszélgetésekre, az „olvasás” során választ kaphatunk egyes, a nem cigány közösség tagja számára esetleg érthetetlen viselkedési norma mögött megbúvó kulturális különbségen alapuló tartalmakra is (öltözködés, hagyományok, stb.). Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy az olvasó tudásának fejlődése mellett a felkért Élőkönyv számára is építő lehet a szerepkör. Hiszen az olvasás közbeni pozitív visszajelzések által ő maga is felismerheti a saját kultúrájában rejlő - addig lehet, hogy akár szégyellt - értékeket.

Ehhez kapcsolódva érdemes a helyiek és az adott városban élő, tradicionális hagyományaikat őrző kisebbség közötti mediáció lehetőségeként is kiemelni az Élőkönyv módszert. A kiindulópont hasonló, itt is az identitásörzés és a tradíciók

megtartásának értéke az, ami megjelenhet a nemzeti kisebbségek számára. Nálunk nincs nemzetiségi probléma. Nincs mit kezelni. Viszont az értékek felismerésével és elismerésével büszkeséget ébreszthetünk ezekben a kisebbségekben ez pedig a tradíciók további óvását hozhatja magával - amellet hogy információhoz juttatjuk az Olvasókat.

Úgy gondolom, mivel az Európai Unió lehetőséget teremt a nemzetek feletti összefogásra, érdemes lenne a stratégiai célkitűzéseknek eleget téve itt, Közép-Kelet Európában a területi együttműködések lehetőségét kihasználni, és határokon átívelő programmá fejleszteni az Élőkönyvet. Határmenti együttműködések keretében lehetőséget nyújtani - az elválasztó határok „csökkentése”, és ugyancsak a békés együttélés érdekében - a Kárpát-medence területén élő népeknek egymás elfogadására, megismerésére és a szolidaritás erősödésére.

Majd ebből kiindulva leendő bővítési célként felvetődhet még az is, hogy egy Élőkönyvtár vajon, mint az európai lokális identitások megismerésére irányuló programsorozat, megállná-e a helyét, mint átfogó Uniós lehetőség.⁸³ A közös kulturális identitástudat építése az, ami az Élőkönyv módszerrel mediációs technikaként ugyancsak nagyon fontos lenne. Hiszen az Európai Unió egységbe kovácsolja Európa népeit. Olyannyira, hogy a saját nemzeti identitás fölé egy európai identitás épül. Ennek kihangsúlyozása is érdemes lenne az Élőkönyvtár módszer alkalmazásának tükrében.

Úgy vélem, a lehetőségek tárházával állunk szemben. Szakmámból való elfogódottságomból adódóan, ezen elképzeléseket leginkább a kulturális mediáció megközelítéséből látom körvonalazódni. Minden bizonnyal más területről érkező szakemberek a saját hivatásukon belül, más területeken (is) látnának lehetőségeket az Élőkönyvtár, eredetileg nagyon egyszerű, mégis remek elképzelésének felhasználására.

⁸³ Ennek kezdetleges formája már az is, hogy Erasmusos hallgatókat vonunk be a programba

30 ÓRÁS TANÁR TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM ÓRATERVE

A Living Library története 2 elm+ 0 gyak

- A tantárgy bevezetést kíván adni a hallgatóknak a Living Library nemzetközi és magyar történetébe a "Stop the violence!" korszaktól az extrém másságon, az afrikai törzsi, az iszlám világ írástudatlan asszonyainak könyvtárban történő olvasástanításán és sok egyéb példán keresztül egészen napjaink gyakorlatáig. A hagyományos szerepkörök megismerése hozzásegíti a hallgatókat ahhoz, hogy megértsék és maguk is felismerjék a LL-ben rejlő lehetőségeket a gyerek- és tanári közösségek fejlesztésében.

A Living Library mint kulturális mediációs eszköz 2 elm+ 0 gyak

- A tantárgy bevezetést nyújt a kulturális mediáció gyakorlatának elméleti alapjaiba, ismerteti az intrakulturális és interkulturális mediáció dimenzióit, melyek kulcsfontosságú szereppel bírnak a LL alkalmazásakor. A tantárgy célja, hogy a hallgatók a LL kulturális mediációs módszerként való alkalmazási lehetőségeivel megismerkedve maguk is új koncepciókat fedezhessenek fel szakterületükön. Átlépve a nemzetiségi -társadalmi határokon, a LL segítségével akár multikulturális közegben is képesek legyen alkalmazni módszerünket, ezzel elősegítve az interkulturális párbeszédet.

Mediációs, konfliktuskezelési és egyéb technikák a Living Library gyakorlatában 6 elm+20 gyak

- A tantárgy elméleti része bevezetést ad olyan régi és új pedagógiai-pszichológiai-mediatori technikákba, amelyeket a különféle gyerek-és felnőtt csoportoknál alkalmaznak leginkább a mediáció, a konfliktuskezelés, és a személyiségfejlesztés területein, érzékenyítés céljából. Az elméleti felelevenítés után új technikák bemutatása, az LL megvalósításban hasznosnak ígérkező új elemek megtanítása a cél, majd mindezek együttes kipróbálása egy, a csoport tagjaiból álló teljes Living Library forgatókönyv végigjátszása és elemzése során.

30 órás tanár továbbképző modul

Összesen 10 elméleti és 20 gyakorlati óra

8.1. A 30 órás akkreditációs tervezet moduljai

ABSTRACT

Living Library; where we are the Living Books - Application opportunities of the Living Library method in the field of cultural mediation

Following a foreign precedent of Living Library, I initiated to form a group with my research colleagues, consultants in order to examine during the course of our research on how to apply the concept of Living Library in the field of cultural mediation. However, in my thesis our method of Living Library and research activities are presented.

The majority of Living Libraries focus on the extreme otherness of the topic, however, we have broken away from that school of thought in our research and tried to put the positive difference more into perspective. We have founded our own Living Library where we were the Living Books ourselves.

Our research program was based on the tireless performance of the students and instructors of the University of Szeged. The preparations began nearly a year ago and we have accomplished five programs during the active research work within the walls of the university. In order to revive the basic idea we conducted a basic research in the topic and created a thematic program that consisted of four trials and immersed the “readers” into topics such as leisure activities, professions, trades, hobbies, etc. We managed to form groups with 49 registered “Readers” and 30 “Living Books”. We had amongst our “Books” Singjay, violinist, biogardener, teacher, actor, journalist and many more.

During the method of Living library both the “reader” and the “book” will experience a new way informal learning, new levels of personal development while gaining new experiences. We believe that regularly held meditations will have a positive emotional impact on the participants, it will help improve their communication skills, self-esteem, social relationships and will leave the participants with a lifetime experience and a new way of thinking. Our revised and revived program series give opportunity to get an insight into other people's personalities, colourful identities, brilliant experiences and life-changing enchanted stories, the thousand and thousand faces of our world and our mutual interest to explore others despite the mutual ignorance towards everyday relationships.

This year's program series has been completed, but the sequel will come in 2013 and the Living Library will open its doors to the public once again due to this year's high level of interest and will carry on with the program at the same high level in order to fulfil the expectations of our past participants as well. I do hope that reader of these lines will find this new method, this new, interactive way of information exchange exciting and useful as much as we have found it ourselves and that I have managed to kindle an interest to read further my thesis too.